

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 9 СЕРПНЯ 2002 РОКУ ЧИСЛО 32 VOL. CIX FRIDAY, AUGUST 9, 2002 No. 32

США вимагають, щоб Україна захищала військові технології від потрапляння до Іраку

ВАШІНҐТОН. – День по тому, як Генеральна прокуратура України заявила, що звинувачення на адресу України в незаконному продажі озброєнь до Іраку безпідставні, Державний департамент Сполучених Штатів Америки нагадав у четвер, 1 серпня, що Україну відвідували делегації і з Іраку, і з Ірану, які домагалися зустрічей з власниками збройових технологій. Напередодні, 31 липня, Генеральна прокуратура України оприлюднила повідомлення, в якому стверджує: її перевірка встановила, що інформація про причетність високих українських урядовців і керівників держави до незаконної торгівлі зброєю не відповідає дійсності, а інформацію про постачання зброї до Іраку заперечують свідчення офіційних осіб і представників підприємства-виробника військової техніки. Представник Державного департаменту підкреслив: те, як Україна контролює свої військові технології, стане чинником при розгляді її прагнення вступати до НАТО. Йдеться передусім про точні прилади, певні марки сталі, гіроскопи, а також про знання окремих осіб, які працювали з ядерними матеріалами. США сподіваються, що Україна вживе відповідних заходів, щоб на листопадовій зустрічі НАТО на найвищому рівні в Празі можна було проголосити про початок „поглибленого діялогу" між Україною й Північноатлантичним союзом.

Радіо „Свобода"

Вибух на шахті ім. О. Засядька

ДОНЕЦЬК. – 31 липня, увечорі, на шахті ім. О. Засядька під час вибухових робіт на глибині 100 метрів стався вибух. В шахті перебувало 707 гірників, з них 31 – у зоні впливу аварії. На шахту негайно прибули гірничо-рятувальні загони. Впродовж наступного дня виявили без ознак життя тіла 20 шахтарів. За медичною допомогою звернулися 11 осіб з приводу.

Урядова комісія почала розслідувати обставини і причини аварії, комісію очолює перший віцепрем'єр-міністер України Олег Дубина. Начальник управління організації нагляду у вугільній промисловості з охорони праці Генадій Суслов повідомив, що видобуток вугілля на цій шахті ведеться на глибині 1000 і більше метрів, але наука ще не виробила рекомендацій з безпечної праці в таких умовах. З початку року на вугільних підприємствах України смертельно травмовано 187 шахтарів. Сталося 13 аварій з груповими нещасними випадками, внаслідок яких травмовано 151 особу, з них 77 – смертельно. Уже з'ясовано, що вибух на шахті ім. О. Засядька стався внаслідок раптового викиду метану під час проведення гірничих робіт буропідривним способом.

О 7-ій год. вечора майстер-підривник зателефонував гірничому диспетчерові і попросив дозволу на встановлення вибухівки. Після цього зв'язок із забоєм був перерваний.

Третя за останній місяць трагедія на українській шахті знову потрапила у заголовки провідних інформаційних агентств світу. Про неї пише американська газета „Нью-Йорк Таймс". Оглядачі за кордоном закликають Україну нарешті змінити політику у вугільній галузі. „Життя коштує дуже дешево в Україні. І якщо уряд і ке-

(Закінчення на стор. 3)

Два знамениті перевтілення Богдана Ступки

Перші два дні серпня принесли нам два яскраві художні твори – кінематографічний і театральний – з участю Народного артиста України Богдана Ступки. 1 серпня, в Українському науковому інституті Гарвардського університету відбувся показ створеного режисером Юрієм Іллєнком фільму „Молитва за Мазепу", з Богданом Ступкою в головній ролі. А наступного дня переповнена заля театру „Міленіюм" у Бруклині, зачарована грою Богдана Ступки, сміялася і плакала разом з безсмертним Шолом-Алейхемським Тев'є, образ якого є однією з творчих вершин славнозвісного українського артиста. Про ці особливі мистецькі події нам пишуть Юрій Шевчук з Бостону і Олександер Бураковський з Нью-Йорку.

„Тев'є" на Брайтоні

НЬЮ-ЙОРК. – Вистава „Тев'є Тевель" за повістю клясика єврейської літератури Шолом-Алейхема „Тев'є-молочник" ніколи не гралася в Америці. Й от цей спектакль привіз до Нью-Йорку український театр ім. І. Франка, зігравши перед тим цю інсценізацію у різних містах і країнах майже 300 разів. І всі – при переповнених залях.

Організатори і спонзори цієї прем'єри боялися, що люди, більшість яких на Брайтоні російськомовні, не прийдуть на україномовний спектакль. Але побоювання були марними.

Прем'єра відбулася 2 серпня 2002 року у заповненій вщерть театральній залі „Міленіюм" на Брайтоні, який називають „малою Одесою", чи епіцентром „російського єврейства" в Америці, хоч більшість людей, що тут живуть, родом з України.

Глядачі сиділи у кріслах і стояли біля стін так само, як і на прем'єрі у Києві 23 грудня 1989 року. За даними адміністраторів „Міленіюму", які організували приїзд трупи театру до Нью-Йорку, на прем'єрі було майже 1500 осіб – і всі сміялися і плакали, переживаючи разом з акторами події, які відбувалися наприкінці XIX століття в єврейському містечку Анатівка, де багато століть поруч жили євреї і українці.

Перед початком спектаклю на сцену запросили внучку Шолом-Алейхема Бел Кауфман (письменницю, автора відомого роману „Вгору по драбині, що веде вниз"), якій вже понад 90 років. Вона сказала: „Я була три роки тому назад на відкритті пам'ятника Шолом-Алейхему у Києві й дуже вдячна українцям, що вони не забувають свого великого співвітчизника. Шолом-Алейхем якось написав моїй мамі: „Я так хотів, щоб мої п'єси були поставлені в Америці. Але мої очі цього вже не побачать. Ваші побачать". І це сьогодні здійснилося. Він був би такий щасливий бути тут, з нами, побачити вас. Він дуже любив Тев'є. І я хочу розкрити вам один секрет. В житті існував дійсний Тев'є-молочник. Він був маленький, худий, з чорною бородою. І у нього було семеро доньок. Я, як і мій дідо, дуже люблю цю п'єсу. Спасибі вам".

(Закінчення на стор. 14)

„Молитва" в Бостоні

КЕМБРИДЖ, Мас. – 1 серпня в Гарвардському університеті відбувся показ фільму „Молитва за гетьмана Мазепу". Його організовано в рамках культурної програми Літньої школи українознавства Гарвардського університету (ЛШУГУ). Студенти ЛШУГУ та громада Бостону й околиць отримали виняткову нагоду ознайомитися із кінострічкою, яку представляють як перший повнометражний великобюджетний (12 млн. гривень) художній фільм за роки незалежности України. Склад творчої групи фільму свідчить про амбітність і розмах проєкту. Режисер фільму – Юрій Іллєнко, чи не найвідоміший на Заході із українських кінематографістів, зокрема як автор фільмів „Криниця для спраглих", „Лебедине озеро: зона", як оператор стрічки „Тіні забутих предків". В головній ролі гетьмана Мазепи – відомий у США та Канаді Богдан Ступка, дружина Василя Кочубея – акторка Людмила Єфименко, Петро І – Вячеслав Довженко, Карл XII – Микита Джугурда. Автор музики до фільму – Вірко Балей. На кіно-прем'єру прийшло понад сто осіб, що само по собі стало свідченням жвавого інтересу до фільму. Це й не дивно. Новий фільм Юрія Іллєнка „Молитва за гетьмана Мазепу" приходить в Україну лише в вересні, а пристрасті навколо нього не вщухають вже пів року. Світова прем'єра „Молитви" відбулася у лютому цього року на Берлінському Міжнародному кінофестивалі, у позаконкурсній програмі. Дехто розцінив неоднозначну реакцію фестивальної критики, – фільм мовби залишився проігнорованим, – як його однозначний неуспіх. Відгуки і рецензії на фільм в українській пресі зарясніли такими означеннями, як „темний, млявий", „тріюмф стихії кітчу", „ідеологічно запрограмований" (натяк на фінансування фільму урядом Ющенка), „затягнутий", „не піддається прочитанню", „стилістично еклектичний".

Особливо одностайною у критиці „Молитви" є російська преса. Паризька „Русская мисль" переконувала своїх читачів: „Нє ходітє на порнофільми!". Міністер культури Росії Михаїл Швидкой закликав російські кінопрокатні установи не показувати Іллєнкової стрічки в кінотеатрах.

(Закінчення на стор. 19)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

До львівської катастрофи призвели дії летунів

КИЇВ. – Причиною катастрофи винищувача Су-27 на авіаційному показі у Львові стало порушення летунами програмового завдання. Про це заявив 6 серпня голова державної комісії з розслідування катастрофи Євген Марчук. Водночас, за його словами, комісія ще має встановити мотиви такої поведінки пілотів. Зараз вивчаються питання підготовки та організації показових летів.

У Севастополі відзначено День української фльоти

СЕВАСТОПОЛЬ. – Першого серпня у місцях базування Військово-морських сил України відзначено День української фльоти. З цієї нагоди до Севастополя прибув Президент України Леонід Кучма, який на борту фрегата „Гетьман Сагайдачний" вийшов у відкрите море, де відбулося покладення на воду вінків у пам'ять моряків, котрі загинули у Другій світовій війні. Водночас, через трагічні події у Львові, більшість урочистих заходів з нагоди свята у Севастополі була скасована.

Формування Військово-морських сил України на базі Чорноморської фльоти СРСР почалося на підставі указу Президента України Леоніда Кравчука 5 квітня 1992 року. Починаючи з цього дня і до травня 1998 року тривало протистояння з російською Чорноморською фльотою. Київ не дозволяв українським морякам офіційно відзначати річницю фльоти 5 квітня. Фльотське командування запропонувало святкувати День української фльоти 1 серпня, бо саме того дня 1996 року Леонід Кучма вперше взяв участь у оперативно-тактичних маневрах ВМС України.

Нині до складу української фльоти входить близько 40 бойових кораблів, 80 допоміжних суден, 60 літаків і гелікоптерів. Головною базою флоту є Севастополь. Кораблі і берегові частини базуються також в Одесі, Чорноморському, Новоозерному і Феодосії.

Спільним військово-морським з'єднанням командуватиме українець

СИМФЕРОПОЛЬ. – 5 серпня до Севастопольської бухти увійшли 5 кораблів – по одному від Росії, Грузії, Туреччини, Болгарії й Румунії. Разом з українським кораблем „Славутич" вони входять до міжнародного військового з'єднання країн Причорномор'я „Блексіфор", командування яким тепер переходить до України. 8 серпня відбулася церемонія передання командування цим оперативним з'єднанням від турецької до української сторони. Його очолюватиме український контр-адмірал Ігор Тенюх. Створене у 2001 році спільне з'єднання має завдання з проведення пошуково-рятувальних, тральних і гуманітарних операцій, а також здійснення візитів доброї волі. Його утворено для зміцнення добросусідських взаємин між країнами чорноморського регіону, забезпечення миру й стабільности.

Забагато державних службовців

КИЇВ. – На 230 громадян в Україні припадає один держслужбовець, яких загалом нараховується 208 тисяч. Про це повідомив 6 серпня начальник Головного управління державної служби Геннадій Леликов. Він наголосив, що державна служба вживає всіх заходів, передбачених адміністративною реформою, зокрема й скорочення штату. Готується до підписання проєкт постанови уряду про збільшення пенсії державних службовців з 1 січня 2003 року. Нині в Україні є близько 4,5 тис. пенсіонерів – колишніх державних службовців, середній розмір пенсії яких становить 258 грн. (близько 50 долярів).

Завершується погодження делімітаційних мап сухопутної ділянки кордону з Росією

МОСКВА. – Експертні групи комісії з делімітації державного кордону між Україною і Росією на засіданні, що розпочалося 1 серпня у Москві, завершують погодження делімітаційних мап сухопутної ділянки кордону. 21 червня цього року в Харкові після завершення сьомого засідання Змішаної українсько-російської комісії з питань співробітництва державний секретар Міністерства закордонних справ України, голова підкомісії з прикордонних питань Юрій Сергеєв повідомив, що Договір про державний кордон Україна і Росія плянують підписати до кінця 2002 року.

На засіданні комісії керівники урядів України та Росії домовилися дати додаткові доручення відповідним виконавцям для прискорення вирішення технічної сторони питання, у тому числі активізувати процес визначення кордону по Озівському і Чорному морях та Керченській протоці.

Порушено дві кримінальні справи проти Юлії Тимошенко

КИЇВ. – 2 серпня генеральний прокурор України Святослав Піскун порушив кримінальну справу відносно народного депутата Юлії Тимошенко за ознаками злочинів, передбачених статтями Кримінального кодексу України про заволодіння та привласнення коштів в особливо великих розмірах від реалізації споживачам України російського природного газу і службовому підробленні. Крім того, порушено кримінальну справу за ознаками зловживання владою або службовим становищем. Розслідування кримінальних справ доручено Головному слідчому управлінню Генеральної прокуратури України. Генеральний прокурор не виключає можливости повторного подання до Верховної Ради щодо притягнення народного депутата Юлії Тимошенко до кримінальної відповідальности.

На початку червня ц.р. до парляменту надійшло подання Генеральної прокуратури України, підписане тодішнім заступником генпрокурора Миколою Обиходом про згоду на притягнення Ю. Тимошенко до кримінальної відповідальности, але оскільки таке подання, відповідно до закону, має право представляти виключно Генеральний прокурор, а тоді ця посада була вакантною, то воно не мало юридичної сили і його повернули до прокуратури.

Вибух у вірменському монастирі

СТАРИЙ КРИМ. – Співробітники міліції Криму розкрили злочин, пов'язаний з вибухом у старовинному чоловічому монастирі Вірменської Апостольської Церкви Сурб-Хач у місті Старий Крим.

Саморобна бомба, начинена порохом, спрацювала в ніч на 30 липня в монастирі, який є видатною пам'яткою історії та архітектури IV століття. Вибухом було зруйновано частину будівлі монастирського готелю. На щастя, людей в момент вибуху в приміщеннях не було.

За підозрою в організації вибуху в монастирі затримано його 65-річного охоронця, жителя міста Старий Крим. За оперативними даними слідства, саме він заклав в монастирі саморобну бомбу, щоб помститися іншому охоронцеві на ґрунті особистих ворожих взаємин.

У підозрюваного під час обшуку житла вилучено два шматки бікфордового шнура, декілька десятків пакетів пороху, рушницю, що незаконно зберігалася, а також меблі та інше майно, викрадене зі старовинного монастиря.

Середньовічний вірменський монастир Сурб-Хач (у перекладі „Святий Хрест") заснований у 1338 році. У XVI-XVIII ст. він був головною святинею кримських вірмен. Замах на старовинний монастир, який Рада міністрів Криму тиждень тому передала в безоплатне користування громаді Вірменської Апостольської Церкви, не має жодних мотивів міжнаціональної і міжконфесійної ворожнечі.

Нещасні випадки на Дніпропетровщині

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – З початку року в Дніпропетровській області 2176 осіб загинули від нещасних випадків у побуті (торік було понад 6 тисяч). Такі дані були наведені 3 серпня під час обласної наради з питань забезпечення життєдіяльности населення області. Згідно з даними, наведеними на нараді, кількість смертельних випадків у побуті зросла в області за півроку на 7 відс., на дорогах області за півроку загинули 276 осіб, від отруєнь алкоголем – 515 осіб, від вживання недоброякісної їжі – 255 осіб. З початку року 560 жителів області вчинили самогубства. Причому кількість самогубств у сільській місцевості на 46 відс. більша, ніж у містах.

На радіо і телебаченні Росії буде українська мова

МОСКВА. – На російському радіо і телебаченні збільшиться число програм з українською тематикою, а в перспективі буде мовлення українською мовою. Про це 2 серпня заявив керівник адміністрації президента Російської Федерації Олександр Волошин після спільного засідання організаційних комітетів України і Росії з проведення Року України в Росії. Він зазначив, що проблеми є, але вони мають не ідеологічний, а правовий характер. О. Волошин підкреслив, що російська сторона зацікавлена в розвитку російських каналів в Україні, у великих містах по кабельному телебаченню вони транслюються, а від серпня ц. р. в Криму Чорноморська телерадіокомпанія в повному обсязі транслюватиме програму „Время" (ОРТ).

Єврейська громада піклується про відновлення меморіялу на Янівському кладовищі

ЛЬВІВ. – Єврейська громада звернулася до Президента України Леоніда Кучми з проханням відновити меморіял єврейським воякам – Січовим стрільцям на Янівському кладовищі. Про це йдеться у відкритому листі директора українського представництва Американського об'єднання комітетів для євреїв колишнього СРСР Мейлаха Шейхета. Відновлення зруйнованого у 1944 році меморіялу, говориться у листі, необхідне для історичної справедливости і гармонізації міжнаціональних взаємин.

Представництво Американського об'єднання комітетів євреїв колишнього СРСР попросило провести одночасне відкриття польського військового меморіялу, меморіяльного комплексу борцям за волю України, воїнам Української галицької армії і Меморіялу єврейським Січовим стрільцям і жертвам антиєврейського польського погрому.

„Боротьба українців за свою незалежність закінчилася терором з боку польської влади, – йдеться в листі. – За підтримку українців євреї жорстоко постраждали від груп польських бойовиків, які розпочали погроми в Галичині. Лише за два дні у Львові загинули щонайменше 73 особи, серед них – діти і зовсім немічні дідусі. Майже три тисячі родин єврейських купців, ремісників і службовців було пограбовано дощенту. Жертви погромів були поховані на Янівському єврейському кладовищі у Львові, де був встановлений пам'ятник їм і євреям-стрільцям УГА. Пам'ятник зруйнували фашисти в 1944 році, а комуністична диктатура розташувала на місці поховання паркування машин".

В Україні щороку помирає більше 110 тисяч курців

КИЇВ. – В Україні щороку помирає більше 110 тисяч осіб від хвороб, викликаних тютюнопалінням. Про це 25 липня заявив член Координаційної ради з контролі над тютюном при Кабінеті Міністрів України Костянтин Красовський під час акції „Кидаємо курити разом", організованої університетом імені Бріґгема Янга (штат Юта, США) та коаліцією громадських організацій та ініціятив „За вільну від тютюнового диму Україну". К. Красовський повідомив, що зараз в Україні палять 40 відсотків населення старше 15 років. Але, за його словами, є й позитивні результати: 9 відсотків – 4 мільйони дорослих – успішно кинули палити.

За повідомленнями інформаційних агентств

Польські ліві повертають голови до України

ВАРШАВА. - Чи правильно робили польські ліві, коли, прийшовши до влади восени минулого року, почали говорити про Україну у переліку, через кому, разом із Росією, Білоруссю, Молдовою... Чи таким коштом вдалося Варшаві кардинально поліпшити свої взаємини з Москвою?

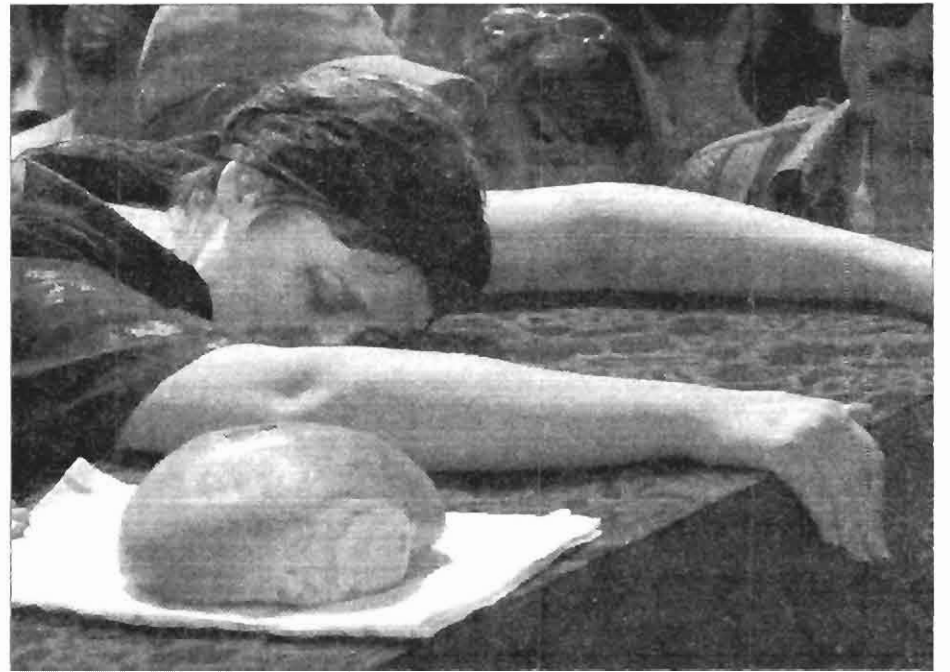
Польсько-українські взаємини в чистому вигляді, які вони були ще кілька років тому, фактично перестали існувати. У взаєминах між Києвом та Варшавою тепер неодмінно присутнім є третій, і не зайвий. Це Брюсель. І фактично усі питання двосторонніх взаємин розглядаються нині у контексті взаємин з Евросоюзом. Власне ця обставина також у значній мірі вплинула на те, що Варшаві не вдалося блискавично поліпшити взаємини з Москвою. Це при тому, що Польща була готова до реґулювання своїх взаємин з Росією навіть коштом взаємин з Україною. Згадаймо, хоча б з яким поспіхом уряд Міллєра пристав на пропозицію Москви щодо спорудження через Польщу газопроводу в обхід України. На що до кінця не погоджувався попередній правий уряд Єжи Бузека. Але закінчилося тим, чим завжди в історії польсько-російських і польсько-українських взаємин закінчувалися подібні ходи на політичній шахівниці.

Відтак... постала проблема Калінінграду. І в середовищі, навіть лівому, польських політичних еліт згадали стару тезу про те, що реґулювати взаємини з Росією коштом інтересів незалежних держав-сусідів, а особливо України, не можна, бо це не спосіб побудови співжиття з Росією. Найперше, що, мовляв, треба зробити, аби мати нормальні стосунки з Москвою, це позбутися ментальності васала, бо на ділі натівська Польща васалом Росії уже не є, проте певний дискомфорт у взаєминах з Москвою іноді ще відчуває.

Але повернемося до справ українських. Навіть ті ліві політики, які відразу після виборів холодно говорили про те, що з Україною, мовляв, нічого не змінилося, але для Польщі зараз головне завдання поліпшити взаємини з Москвою, - навіть вони нині все частіше згадують про Україну і все частіше підкреслюють особливе партнерство і особливе ставлення до неї. Юзеф Олекси, один з лідерів лівиці, наприклад, виступив в Европейському Конвенті з концепцією „Східного виміру", де значне місце приділив Україні.

Все частіше з'являються голоси спротиву в середовищі польських еліт, коли трапляється, що хтось з правлячих недооцінює України в польській зовнішній політиці. Словом, польські ліві як без деклярацій почали були повертати голову більше вбік Москви, ніж убік Києва, так само тепер без деклярацій вони здійснюють цей рух в зворотному напрямі. Концепція Єжі Гедройця, на якій будувалися сучасні взаємини Варшави з Києвом в минулому десятиріччі, і яку у великій мірі здійснює з польського боку президент Квасневський, доводить, що наразі їй нема альтернативи. Від міцного союзу і поєднання Польща та Україна лише виграють. Без такого союзу обидві вони програють.

Радіо „Свобода"

Вдова загиблого шахтаря під час похорону гірників, які загинули 31 липня в результаті вибуху на шахті ім. О. Засядька у Донецьку.
Фото УНІАН

Вибух...

(Закінчення зі стор. 1)

рівники шахт нарешті не розпочнуть реформи, то будуть нові жертви", - вважає кореспондент аґентства Ройтерс. Кожен мільйон тонн вугілля забирає життя 5 українських гірників, 350 зазнають поранень. Експерти попереджають, що може бути й гірше. Українські шахти дуже глибокі, вузькі і небезпечні. Вартість тонни вугілля у 5-10 разів вища за середню у світі.

За даними Світового банку, три чверті українських шахт зараховані до категорії найбільшого ризику. При цьому шахта імені О. Засядька, де сталася остання трагедія, особлива. Борис Додонов з Інституту економічних досліджень у Києві, який аналізує стан вугільної галузі спільно з німецькими економістами, свідчить: „Ця шахта належить до першої групи шахт, де добування вугілля є прибутковим. До першої й другої групи шахт, які повністю покривають всі свої витрати на добування вугілля, минулого року входило лише шість шахт. Тобто, ця шахта є однією з кращих в Україні."

Щоб заохотити Україну закрити збиткові шахти й зосередитися на поліпшенні безпеки решти з них, Світовий банк минулого року запропонував Україні 100 мільйонів долярів для пом'якшення соціяльних наслідків, але український уряд несподівано відмовився від цих коштів, розповів для Радіо „Свобода" Юрій Мірошниченко з київського представництва цього банку. Щоправда, тепер позиція уряду змінюється. Можливо, вже у вересні Світовий банк надасть Україні на шахтарські програми 250 мільйонів долярів, але дуже важливо, щоб розподіл цих коштів був прозорим, тобто щоб громадськість могла контролювати їхнє використання.

Західні оглядачі відзначають, що за десять років український уряд так і не провів серйозних реформ у вугільній галузі. У шахтарських реґіонах України перетинаються інтереси впливових бізнесових кланів, через це пляни приватизації галузі так і залишаються на папері.

За матеріялами ЗМІ

Авіокатастрофи - лекція для світу

Останнім часом на летунських святах в різних країнах світу сталося кілька нещасних випадків, які мають стати застереженням для організаторів подібних свят в майбутньому.

У Фарнборо, Англія, 2 серпня на показових летах розбився винищувач королівських Військово-повітряних сил „Harrier GR7". Літак впав у воду, не заподіявши шкоди глядачам. Пілот встиг катапультуватися і не постраждав.

4 серпня на показі авіяційної техніки на летовищі польського міста Кентшина, на Мазурських озерах, мало не сталася трагедія, при завершенні лету двомісного навчально-тренувального літака „Біс". У літака не вийшли колеса і в результаті приземлення він був повністю зруйнований. Летуни з травмами доставлені в лікарню. Створено комісію для розслідування випадку.

Також 4 серпня на півдні Польщі розбився навчальний планер „Юніор", за штурвалом якого була молода жінка-практикантка. Від машини, яка впала на кукурудзяне поле, залишилися лише уламки. Жінка з важкими травмами перебуває в реанімації.

Наступне велике авіяційне свято готується в Росії. На першому міжнародному авіосальоні „Цивільна авіяція-2002", який відбудеться з 14 по 18 серпня на підмосковному летовищі „Домодєдово", буде приділена особлива увага безпеці проведення показових летів пілотажних авіогруп. Про це повідомив 5 серпня голова виконавчої дирекції авіосальону Володимир Бер.

Підготовлювальні роботи проводяться особливо ретельно через недавнє падіння літака Су-27 у Львові та англійського літака у Фарнборо.

Передбачається, що в показових летах візьмуть участь пілотажні групи Росії „Стрижі", „Витязі", „Русь"", італійська група „Фречі Триколорі" і, можливо, російська група „Небесні лицарі".

У небі сальону плянується показати дуже складну фігуру вищого пілотажу „Дзвін", на якій не пощастило українським летунам у Львові. „Показ цієї фігури вимагає десятків тренувальних польотів щомісяця, чого, мабуть, не зробили українські летуни"", - сказав В.Бер.

На наступному показі цю фігуру виконуватиме російський летун Валерій Соболєв на літаку Л-39, який щодня вдосконалює майстерність у тренувальних летах.

Командир італійської пілотажної групи „Фречі Триколорі" підполковник Мауріціо де Рінальдіс сказав, що летун, який потрапляє до цієї групи, повинен мати наліт на бойових машинах не менше 5 років і ще стільки ж часу він тренуватиметься в групі, перш ніж його випустять „на публіку".

За матеріялами ЗМІ

Троє громадян Білорусі попросили політичного притулку в Україні

КИЇВ. - Громадяни Білорусі Володимир Буханов, Святослав Шаповалов і Сергій Корнєв 7 серпня попросили надати їм політичний притулок в Україні. Причиною цього стало політичне переслідування з боку білоруської влади у зв'язку з публічною критикою дій президента Олександра Лукашенка.

Громадяни Білорусі заявляють, що, займаючись роз'яснювальною роботою серед населення, поширенням опозиційних листівок, вони зустрічалися з протидією з боку білоруської влади. Почалися виклики в прокуратуру, допити з приводу опозиційної діяльности, тому вони вирішили виїхати в Україну, говориться в заяві білорусів.

„Українська правда"

Очікуються акції протесту

КИЇВ. - У 20-их числах серпня політичні сили, які ініціюють проведення всеукраїнських акцій протесту у вересні, зберуться на нараду для обговорення спільних дій. Відповідна нарада ініціюється усіма силами, які задеклярували участь у вересневих акціях. Головною метою обговорення мають стати вироблення спільної концепції дій під час цих акцій. „Нам потрібно подумати, як гарантувати безпеку та захист прав людей, котрі прийдуть нас підтримати", - підкреслив організатор наради А. Матвієнко. А. Матвієнко вважає, що Юлія Тимошенко і Віктор Ющенко повинні відмовитися від претензій на посаду Президента України. Про свій намір провести восени цього року всеукраїнські акції громадської непокори вже заявили різні політичні сили, зокрема комуністи і СПУ. Представник „Нашої України" Р. Безсмертний заявив, що не виключає застосування крайніх засобів протидії існуючій владі, цивілізований діялог з якою не вдався.

УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

К. Анан повідомив Ірак про умови повернення інспекторів

НЬЮ-ЙОРК. – Генеральний секретар ООН Кофі Анан повідомив Іраку умови поновлення міжнародної контролі за зброєю масового знищення в країні. Голова військових інспекторів ООН Ганс Блікс погодиться провести переговори в Багдаді лише тоді, коли Ірак офіційно запросить експертів повернутися в країну. Як стало відомо у вівторок, 6 серпня, про це йдеться в листі Генерального секретаря Анана до іракського міністра закордонних справ Наджи Сабрі. 1998 року Ірак вислав інспекторів ООН з країни, звинувативши їх у шпигунстві.

Німеччина – проти нападу на Ірак

БЕРЛІН. – У Німеччині розгортається дискусія навколо участи вояків бундесверу в можливій війні США з Іраком. Канцлер ФРН Ґергард Шредер вважає, що напад Америки на Ірак може привести до розпаду міжнародної антитерористичної коаліції. Про це Шредер заявив в інтерв'ю, надрукованому 7 серпня в газеті „Більд". У свою чергу, кандидат на пост канцлера від консервативної християнської опозиції Едмунд Штойбер на сторінках того ж видання виступив проти участи німецьких військ у нових операціях за кордоном. За офіційними даними, США наразі не зверталися до Німеччини з проханням взяти участь у можливій військовій акції проти Іраку.

Дж Буш не успадкував від Б. Клінтона ніякого пляну боротьби з „Аль-Кайдою"

ВАШІНГТОН. – Уряд США спростував повідомлення в пресі про те, що адміністрація Президента Джорджа Буша тривалий час іґнорувала пляни знищення терористичної мережі „Аль-Кайда", випрацювані за часів його попередника Била Клінтона. Як заявив у неділю, 4 серпня, речник Білого Дому, уряд Б. Клінтона не залишив адміністрації Дж Буша жодного пляну щодо „Аль-Кайди". Одначе, як стверджує американський тижневик „Тайм", ще в січні 2001 року адміністрація Дж. Буша була ознайомлена з пропозиціями зміни стратегії щодо вождя терористів в Афганістані Усами бен Ладена, тим часом відповідний указ Президент Дж. Буш підписав лише за тиждень до терактів 11 вересня в Нью-Йорку та Вашінгтоні.

Сербія вибирає президента

БЕОҐРАД, Сербія. – Майже за два місяці до виборів у Сербії розпочалася реєстрація кандидатів на пост президента цієї югославської республіки. Виборча комісія офіційно підтвердила кандидатуру Воїслава Шешеля, лідера ультранаціоналістичної Радикальної партії та колишнього союзника Слободана Мілошевича, на пост президента Сербії на виборах, що відбудуться в кінці вересня цього року. Крім нього, бажання кандидувати виявили також Міролюб Лабус – нинішній віце-президент Юґославії та член впливової асоціації економістів під назвою „Ґ 17 плюс", Вук Драшкович – лідер Сербської партії „Відновлення", та Велімір Ілич – лідер партії „Нова Сербія". Наступними днями очікується і кандидатура нинішнього президента Югославії Воїслава Коштуніці, оскільки на підставі договорів між Сербією та Чорногорією його теперішню посаду в майбутній союзній державі буде скасовано. Воїслав Коштуніца та Міролюб Лабус уважаються єдиними серйозними кандидатами на цю посаду. Нинішній президент Сербії Мілан Мілутінович є одним із людей Мілошевича, якого Міжнародний трибунал в Гаазі звинувачує за злочини проти людяности.

Росія не зважає на рішення ОПЕК

МОСКВА. – 6 серпня стало відомо, що Росія збільшуватиме видобуток нафти - незважаючи на тиск з боку Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК), що намагається домогтися від Росії обмежень експорту нафти. Після переговорів у Москві з головою ОПЕК Алваро Сілва російський міністер енергетики Ігор Юсуфов заявив, що зростання вимог ринку вимагає збільшення видобутку. Раніше Росія – другий у світі видобувач нафти – погоджувалася зменшити свій експорт і таким чином допомогти утримати ціни на нафту, як на цьому наполягали країни ОПЕК, однак цього року Росія також скасувала експортні обмеження – під тиском своїх нафтових компаній. На думку західніх аналітиків, нафтові компанії мають в Росії надзвичайний політичний і економічний вплив, а експорт нафти також є одним з найважливіших джерел надходжень твердої валюти.

Афганістан: мир потребує збройної сили

ВАШІНҐТОН. – Виступаючи в Сенаті, секретар Департаменту оборони США Доналд Рамсфелд підкреслив, що Афганістан може вирішити проблеми війни і миру на своїй території лише зі створенням сильної власної армії. Підтримка міжнародного миротворчого контингенту може бути лише тимчасовою. Захоплений в Кабулі минулого тижня терорист, котрий кермував автомобілем з 400 кілограмами вибухівки, зізнався на допиті, що він є членом організації „Аль-Кайда", а метою його прибуття до столиці була терористична акція проти президента й міністрів уряду Афганістану. Представник 5-тисячного міжнародного миротворчого контингенту в Афганістані Мурат Пекґулек повідомив, що вони передали владі в Кабулі інформацію, котра, вірогідно, допомогла унеможливити пляновану злочин, однак він не виключив можливих терористичних акцій у столиці в найближчий час. Перехідний уряд має проблеми не лише з терористами. Президент Хамід Карзай попередив афганського командира Пошохона Задрона, три тисячі бойовиків якого не припинають намагань відірвати від влади міста Хост і Гардез, а також вимагають відставки Карзая та призначених ним губернаторів Пактії та Хоста. Кабульський уряд погрожує формуванням Задрона застосуванням значних збройних сил.

Москві у Чечні ще далеко до перемоги

ПРАГА. – Німецький часопис „Таґесцайтунг" 1 серпня написав, що президент Путін іноді розуміє, що в Чечні, попри офіційну московську антитерористичну риторику, розігрується трагедія. Усе частіше надходять повідомлення, що російська армія в Чечні деморалізована, розчарована і на очах виходить з-під контролі свого командування. Організація із захисту прав людини „International Helsinki Federation for Human Rights", співробітники якої на місці стежили за розвитком подій, вважає, що кожного місяця російські війська вбивають до 80 чеченських чоловіків. Представники „Товариства російсько-чеченської дружби" повідомили, що за період нинішньої війни у Чечні (з вересня 1999 року) постраждало 4,428 дітей. З них 1,312 загинули, 1,913 – померли від поранень, і 1, 203 дитини покалічено. Гельсінська група закликає біженців у жодному разі не повертатися до Чечні. Швайцарська „Нойє Луцернер Цайтунг" пише: „Війна на Кавказі знову набирає обертів. В атаку на протезі йде Шаміль Басаєв". Ця ж газета цитує колишнього радника з питань національної безпеки Бориса Єльцина Івана Рибкіна, котрий у відкритому листі до президента Владіміра Путіна вимагає негайно розпочати переговори з Асланом Масхадовим. В. Путін, як і його міністер оборони С. Іванов, у черговий раз відмовився від цієї ідеї.

В Ізраїлі – черговий вибух бомби

ПРАГА. –За останні два роки палестинські терористи понад 90 разів підривали бомби в Ізраїлі. 31липня цей список поповнився ще одним вибухом і сімома вбитими та понад вісімдесятьма пораненими. Вік більшости жертв – від 18 до 30 років, оскільки вибуховий пристрій цього разу підклали в їдальні студентського містечка в Єрусалимському університеті. Відповідальність за теракт взяло на себе екстремістське угруповання Хамас. Його речник Махмуд аль Захар свої перші заяви зробив буквально за лічені хвилини після вибуху бомби. А в інтерв'ю аґентству Ройтерс він заявив, що це слід уважати відповіддю на застосування ізраїльтянами збройної сили проти цивільного палестинського населення і що для ізраїльтян краще вивести свої війська з Палестини. Після того, як у Дженіні, у приміщенні Палестинського законодавчого органу, було виявлено фабрику з виробництва вибухівки, Кабінет безпеки при прем'єр-міністрові Ізраїлю ухвалив рішення про депортацію родичів одного з палестинських терористів в секторі Газа. Це перша подібна показова акція від початку останньої інтифади, тобто з вересня 2000 року. Депортація родичів терористів, попри непопулярність цього кроку навіть в самому Ізраїлі, може, вважає Кабінет безпеки, бути серйозною перестор огою для тих, хто має намір здійснити черговий злочин проти населення. 4–5 серпня жертвами палестинського тероризму на території Ізраїлю та на Західньому березі річки Йордан стали щонайменше 14 осіб. Уряд Ізраїлю скасував заплановані на цей тиждень переговори з провідними палестинськими політиками. 6 серпня танки ізраїльської армії ввійшли на палестинські території в секторі Газа. В результаті сутичок з палестинськими силами безпеки загинув один поліціянт.

Колишній кубинський урядовець просить політичного притулку в США

МАЯМІ, Фльорида. – Колишній перший заступник міністра закордонних справ Куби Альсібіядес Ідальго, який нещодавно покинув так званий „острів свободи", просить політичного притулку у Сполучених Штатах. 56-річний Ідальго – один з найвищих чиновників кубинської влади, котрі втекли до Сполучених Штатів. Він був членом Центрального комітету Компартії Куби, помічником міністра оборони, представником Куби в Організації Об'єднаних Націй. В інтерв'ю маямській еспаномовній газеті „Ель нуево геральд" А. Ідальго заявив, що хоча й раніше вірив у комуністичну систему, але час показав, що сподівання на її ефективність були марними. В кубинському соціялізмі відсутня „справжня економічна програма", яка б дозволила покращити життя пересічних кубинців. Тим часом стало відомо, що 23 із 200 членів кубинської католицької делегації, котрі їздили до Канади на зустріч із Папою Іваном Павлом II, відмовилися повертатися на Кубу.

У Лахорі викрали сандалі пророка

ІСЛЯМАБАД Пакістан. – В середу, 31 липня, із знаменитої мечеті Бадшахі в пакистанському місті Лахор викрадено сандалі, що належали, за переказами, пророкові Мухаммедові. Міністер у справах ісламської власности і релігійних пам'ятників Гулям Кадрі назвав цей злочин „найсумнішою подією за всю історію країни". Він звинуватив адміністрацію мечеті в недбалості при зберіганні реліквії. Заарештовано 25 осіб, у тому числі 6 охоронців мечеті. Мечеть Бадшахи в Лахорі, столиці провінції Пенджаб, була побудована в XVII столітті і здатна вмістити до 60 тисяч осіб. Тут зберігаються ще дві пари взуття пророка Мухаммеда.

Північна Корея матиме нові ядерні реактори

ПХЕНЬЯН, Північа Корея. – Північні корейці розпочали будувати відразу два ядерні реактори. Вартість цього міжнародного проєкту становить мільярди долярів. Будівництво цих реакторів є результатом угоди зі США 1994 року. Згідно з нею Північна Корея закрила старі ядерні реактори, на яких можна було виробляти сировину також для ядерної зброї. Нові реактори фінансуються консорціюмом, до якого входять США, Японія, Південна Корея та Европейський Союз. Деякі американські політики закликали відкласти або скасувати цей проєкт, аж доки не з'ясується остаточно, чи Північна Корея використовувала плутоній для створення ядерної зброї.

За матеріялами ЗМІ

Україна вирішила інтеґруватися в НАТО

ВАШІНҐТОН. – Невдоволення Заходу Президентом України може загальмувати її пляни щодо вступу до НАТО та ЕС. Як і багато інших міст колишнього Радянського Союзу, Київ несе на собі ознаки, за якими безпомилково вгадується його минуле: в центрі міста височіють сталінські споруди, на яких сьогодні стирчать десятки супутникових антен-тарілок. І всі вони спрямовані на захід. Через десять років незалежности, після спроб балянсувати на межі двох світів, Україна нарешті зрозуміла, що від Заходу їй потрібні не лише телевізійні сиґнали. В міру того, як після терористичного нападу на США 11 вересня Росія стає все ближчою до Заходу, Україну почали охоплювати страхи, що вона може залишитися позаду. І в результаті вона все-таки наважилася інтеґруватися з рештою Европи.

Деякий час тому Президент Леонід Кучма оголосив, що після кількох років заграввання Україна нарешті плянує стати членом НАТО. Зараз обидві сторони обговорюють процедурні моменти і, як стверджують високопоставлені місцеві дипломати, цієї осені буде оголошено, що Київ розпочне процес подання заявки, який, найвірогідніше, матиме форму досить важкої боротьби. Л. Кучма зібрав робочу групу, яка працює над вступом України в Европейський Союз. Як визначив Президент України, країна має стати асоційованим членом ЕС до 2007 року, а повноцінним – до 2011 року.

Основною перешкодою на цьому шляху можуть стати неоднозначні взаємини обох сторін. Захід, а особливо США, неохоче співпрацює з Л. Кучмою через висунені проти нього звинувачення, нібито він дав наказ вбити журналіста та передавав військове обладнання Іракові. І Л. Кучмі ще тільки доведеться продемонструвати свою тверду готовність та здатність йти шляхом болючих економічних, політичних та військових перетворень, які необхідні для того, аби приєднатися до Европи.

„Він розуміє, що Україна має бути в Европі, – говорить Маркіян Білинський, віце-президент місцевого Фонду США – Україна. – Але здійснення необхідних для цього реформ приведе до серйозних проблем – не для народу, який і так вже настраждався за останні десять років, а для тутешніх вагомих політичних гравців".

Ставки високі не тільки для України, але і для Заходу. Україна – друга за величиною країна в Европі після Росії та четверта за чисельністю населення – є стратегічним перехрестям, що володіє достатніми природними ресурсами. Її освічені, хоч і зубожілі майже п'ятдесят мільйонів мешканців, – важлива робоча сила та потенційно прибутковий ринок. І як кажуть аналітики, закріплення України за Заходом допоможе втримати в Европі і Росію.

До останнього часу Україна налагоджувала зв'язки з Заходом обережно, побоюючись образити Москву. А минулого року, після того, як через скандали Захід відвернувся від України, Л. Кучма ще більше зблизився з Москвою. Але тепер, коли Росія створила спільну раду з НАТО, місцеві політики упевнені, що у них з'явилося більше можливостей для маневрування. Схоже, що в України залишився невеликий вибір. Всі її сусіди інтеґруються до Европи. Якщо Україна не наслідуватиме їхнього прикладу, вона ризикує опинитися в „сірій зоні", як висловлюється один із парляментських діячів Юрій Костенко.

„Після 11 вересня Росія заробила повагу Заходу та отримала більш високий статус, – говорить Георгій Почепцов, радник Л. Кучми та голова новоствореного Управління стратегічних ініціятив у його адміністрації. – Ми можемо йти слідами Росії, саме тому, що Росія пішла далі".

„Геополітичний вітер раптово подув в інший бік, – говорить високопоставлений західній дипломат, що працює в Києві. – Внутрішня динаміка змушує Україну принаймні сказати, що вона хоче інтеґруватися з Европою. Але у всіх залишається одне велике питання – чи буде цим всім займатися керівництво України?"

У формі підтримки Україну з високою візитою відвідали Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон та міністер фінансів США Пол О'Ніл. НАТОвські та українські чиновники розробляють плян вступу України в Альянс. У вересні НАТО закінчить аналіз структури збройних сил. До листопада, коли в Празі Альянс проводитиме свою зустріч, обидві сторони сподіваються оголосити, що Україна вступила в „інтенсивний діялог" з НАТО, який є першим кроком перед поданням заявки.

Для підтримки зв'язків із Заходом Л. Кучма дозволив військовим літакам США в рамках війни з тероризмом понад 2,500 разів скористатися повітряним простором України, а також, запинаючись щокроку, провів декілька реформ. Україна досягла значних успіхів у виробництві сільськогосподарської продукції, дозволивши продавати землю. Але справжня інтеграція вимагатиме набагато істотнішого розриву з минулим. Віталій Опришко, директор Інституту законодавства, провів дослідження і встановив, які реформи необхідно провести, щоб перебудувати Україну на европейський кштальт. „Все свідчить про те, що треба прийняти 469 нових законів,- говорить він. -Сьогодні складно знайти того, хто б виступав проти інтеґрації, оскільки всі розуміють – поодинці виживати важко. Але питання, приєднуватися чи ні до Европейського союзу, не таке просте. Чи готові ми до цього? Ми повинні про це подумати".

Все це може спричинити запеклий спротив. Українці старшого віку, як і раніше, з ностальгією згадують про радянські часи і чинять опір ідеї покинути слов'янських братів. „Вони намагаються втягнути нас в НАТО та перетворити Україну в інструмент для своєї боротьби за світове панування та інструмент для своєї боротьби з нашими братами в Білорусі та Росії", – скаржиться Надія Трофімова, реґіональний провідник Проґресивної Соціялістичної партії України. Насправді ж, через Л. Кучму Захід не дуже переймався, щоб допомогти Україні змінитися.

У 2000 році колишній охоронець Президента покинув країну з таємно зробленими записами, які, як стверджується, доводять причетність Президента до вбивства журналіста Георгія Гонгадзе. А нещодавно він передав розшифровані записи, де Л. Кучма санкціонує продаж Іракові за 100 млн. долярів високотехнологічного радарного комплексу. Л. Кучма заперечує ці звинувачення, а американські провідники вважають його недоторканим. Для деяких людей тут, однак, відстороненість США привела тільки до того, що погана ситуація стала ще гіршою. Коли у Л. Кучми в прем'єр-міністрах був прозахідний реформатор Віктор Ющенко, Вашінґтон надавав Києву невелику фінансову допомогу. Через 16 місяців В. Ющенка відправили у відставку.

Парляментарій Ю. Костенко, голова Українського Народного Руху та союзник В. Ющенка, назвав це найбільшою політичною помилкою. Під час своєї візити до Вашінґтону він тиснув на високопоставлених американських чиновників: „Ви давали гроші всім корумпованим урядам України, але ви не дали їх першому некорумпованому демократичному урядові". За його словами, чиновник з Білого Дому відповів, що це відображає „відсутність справжньої політики Заходу щодо України".

М. Білинський погоджується, що Білий Дім має до України „слабкий інтерес", і зазначає, що в результаті посол США в Україні Карлос Паскуаль опинився в скрутному становищі. „Відчувається, що він збентежений", говорить Білинський. К. Паскуаль відмовився від коментарів.

Американські чиновники обговорюють, чи варто США знову налагоджувати взаємини з Україною. За інформацією джерел, знайомих з ситуацією, політики обговорюють, чи запрошувати Л. Кучму на зустріч між Президентом Дж. Бушем та польським Президентом О. Кваснєвським, заплановану на осінь. Ця перспектива непокоїть противників Л. Кучми, які намагаються зібрати коаліцію, що дозволить їм взяти контролю над парляментом, та які стоять за можливим висуненням В. Ющенка як кандидата в Президенти у 2004 році. Зустріч Л. Кучми і Дж. Буша буде схваленням того, що він робить, говорить Олександер Мороз, голова Соціялістичної партії та колишній голова Верховної Ради. „НАТО і Европейський Союз чудово розуміють, що Україна не готова і не буде готова в найближчі 10 років, – говорить він. – Вони розуміють нашу українську політику. Все це політичні спекуляції з метою відвернути увагу США та Заходу від нелеґального продажу зброї та інших справ".

Пітер Бейкер,

(„Вашінґтон Пост" з 7 серпня 2002 р.; переклад з „Української правди").

У Японії знайшли ліки від СНІДу

ТОКІО. – Вчені з університету Осаки виявили у складі валеріяни компонент, який заблоковує вірус імунодефіциту і не дозволяє йому розповсюджуватися в організмі.

Ефект був досягнутий після того, як заражені лімфоцити змішали з речовиною, виділеною з валеріяни. Виявляється, вірус імунодефіциту (ВІЛ) проникає у лімфоцити, що беруть участь у розвитку імунітету, вбудовує в їх генетичну структуру новий фрагмент ДНК, який приводить до синтезу вірусних білків. Вони вражають сусідні лімфоцити, швидко захоплюючи весь організм. Під час експериментів японцям вдалося перешкодити не тільки потраплянню вірусу в здорові клітини, але й не дати йому можливости вийти за межі клітинного ядра з модифікованої ДНК. ВІЛ, що „потрапив у полон", втрачав здатність розмножуватися і виживати, кажуть дослідники.

Перші досліди показали, що під впливом компоненту з кореня валеріяни вміст вірусу падав більш ніж на 80 відсотків. Вчені вважають, що використання їх винаходу у комбінації з вже існуючими методами лікування ВІЛ-інфікованих врешті-решт допоможе приборкати цю страшну хворобу.

Бі-Бі-Сі

Надходить допомога потерпілим від авіокатастрофи

ЛЬВІВ. – З різних країн світу надходить грошова і матеріяльна допомога сім'ям загиблих та потерпілим в авіокатастрофі на львівському летовищі „Скнилів".

Першим почав виплачувати по 200 долярів на родину ЗУАДК. До банків „Аваль" і „Укрсоцбанк" на рахунки допомоги надійшло до 5 серпня вже понад 5 млн. 383 тис. грн. Продовжує надходити гуманітарна допомога. Передали медичне обладнання та ліки Еспанія (вагою 1 тис. 636 кг), Польща (1 тис. 300 кг), Швайцарія (медичні препарати на суму більш як 10 тисяч евро) та Австрія (3 тис. кг на суму 20 тисяч евро).

На стаціонарному лікуванні у медичних закладах Львівської області перебуває 69 осіб, у тому числі 22 дитини. Триває праця державної комісії з розслідування причин авіокатастрофи.

Під час трагедії 27 липня було поранено чотирьох чужоземців – громадян США, Франції, Канади та Російської Федерації, загинули двоє чужоземців – з Латвії та Росії.

За матеріялами преси

Коли бракує відповідальности

Останній тиждень липня, без перебільшення, можна назвати чорним в історії України. Катастрофи на летовищі поблизу Львова та на шахті ім. О. Засядька в Донецьку (це вже друга за останні дні катастрофа на шахтах Донбасу) забрали життя більше ста людей. У першій трагедії завинили військові, в другій – цивільні. Трагедія на летовищі шокувала Захід недбалим ставленням до правил безпеки глядачів. Другий нещасний випадок не мав такого великого числа свідків, але й він стався передовсім через нехтування безпекою людського життя.

Єдина версія авіокатастрофи, на якій сходяться голова державної комісії Євген Марчук і колишній командувач Військово-повітряних сил України Віктор Стрельников, – це відхилення летунів від завдання лету та його схеми. У шахті зневажили наявністю газу перед закладанням вибухівки.

Прикметно, що майже водночас сталися нещасні випадки на показових летах в Англії і на шахті у США, проте жоден з них не призвів до загибелі людей. Англійські глядачі на святі у Фарнборо були захищені загорожами, ніхто не літав безпосередньо над їхніми головами. Винищувач впав у воду, летуни вистрибнули з нього.

Рятування американських шахтарів стало своєрідною лекцією для усього світу. Його успіх забезпечила наявність добре навчених рятівників, які мали необхідне устаткування і чітку програму дій.

Проте було б помилкою відповідальність за летунську та гірничу катастрофи повністю перекладати на, так би мовити, „стрілочників", – летунів та шахтних підривників. Вони, вочевидь, виявили непростиму легковажність, не були принципово ретельними у виконанні своїх службових функцій. Але найбільша відповідальність за кепські справи у війську і на виробництві лягає на провідників держави.

На жаль, трагедія на летовищі стала ще однією бідою з низки трагедій, що сталися в Україні за останні два роки (влучення ракети у житловий будинок у Броварах, збиття над Чорним морем російського авіолайнера, трагедія у Скнилові, катастрофи на шахтах) і поставили на порядок денний питання відповідальности парляменту, президента, уряду перед усім світом, бо у катастрофах гинуть не тільки громадяни України. Передовсім, потрібна громадська контроля над Збройними Силами, яка передбачає і цивільну людину на посаді міністра оборони. Принаймні так вважають у країнах НАТО, де міністер оборони є урядовим функціонером у позитивному сенсі цього слова. Коли міністром стає цивільний, голова генерального штабу війська стає головнокомандувачем Збройних Сил, а міністер вирішуватиме питання, які належить вирішувати державному діячеві.

То чи варто зосереджуватися лише на шуканні „стрілочників"? Згідно з Конституцією, відповідальність за те, що сталося, має нести головнокомандувач Збройних Сил, тобто Президент України. І провідникові держави цілком посильно мобілізувати весь виконавчий апарат на раціональне використання податків з власної країни і численних фінансових допомог з закордону, досягнути зменшення надмірного чиновницького „війська", допильнувати за неухильним дотриманням своїх обов'язків кожним державним службовцем. В сумі це означатиме таке підвищення відповідальности, яке надасть кожній можливій біді (ніхто не гарантований від нещасть) розмірів надзвичайної події, а не, як тепер, ще однієї, чергової і ніби неминучої катастрофи.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Радість після смутку

Недавно минулі липневі дні залишили, здається, усіх нас під важким тягарем сумних думок про нещастя, які чомусь навідують Україну та нищать її й без того скупе населення. Постійні, немов періодичні катастрофи у вугільних копальнях, в яких з правила гинуть групи робітників, вже стають самозрозумілими, хоча, може, при кращій системі безпеки можна б було врятувати тих робітників, які потрапили в біду. Для порівняння, невелика група американських шахтарів викликала зацікавлення цілої країни, а їхнє врятування стало радістю для усіх мешканців.

А в Україні тим часом кожна загибель більшої чи меншої групи українських вуглекопів руйнує стільки ж родин, забирає батьків та їхній заробіток, залишає безпомічних сиріт.

Однак така вже людська вдача, що коли нещастя повторюється, якось в українських копальнях – ми приймаємо таку новину вже спокійніше, бо, мовляв, „таке вже було".

Несподівано нашу Україну зустріло нове і тим разом куди більше нещастя – летунська катастрофа біля Львова, що вбила на місці 83 особи, в тому числі 19 дітей, а у лікарнях перебуває ще 60 осіб, в тому числі 26 дітей. В один день згинуло непотрібно пів сотні українських дітей! Коли потрапили нам у руки списки загиблих та постраждалих, які можна було отримати завдяки теперішній технології та комп'ютерам, нас просто вжахнув вік тих жертв, який подавали разом із адресою: 1995, 1992, 1990, 1994 і т. д., і т.д. А все це з „нашого" Львова або із найближчої околиці. І це в пору, коли постійно читаємо про зменшення числа народжень в Україні та зменшення числа населення саме в західних областях України. І це в роки, коли стільки українських родин живе розділених – через потреби заробітку на хліб щоденний, коли десятки жінок виїздить, щоб опікуватися чужими дітьми, а на свої не мають ані часу, ані грошей.

Здається, що немає між нами жодної людини, яка б не була пригноблена тим, що сталося біля Львова, чи цим, що діється, хоча не у такому розмірі, але раз-у-раз в копальнях вугілля в Україні. І мабуть, немає між нами людини, яка б після останньої трагедії не сумувала і не роздумувала над тим, що сталося.

Аж ось трапилася нагода взяти участь у великому святі Гантеру, того Гантеру, який ми, українці, прийняли, немов він „наш". Сорок років він вже „наш" і сорок років влітку він заповнюється українськими голосами та українськими „літниками".

І тепер з приводу цієї річниці з'їхалися наші літні мешканці Гантеру численно, як колись. І знову церква була заповнена по вінця на Службі Божій, і знову довкруги церкви стояли численні гості. Серед них постаті довголітних бувальців Гантеру викликали бурю споминів про тих, що їх вже немає і за яких ми молилися, як і про тих, що похилені додолу чекають своєї черги.

Але ось зір паде на місце, де кінчаються стрімкі сходи на церковне подвір'я і де стоять звичайно ті, які не дуже поспішають входити до церкви. А там бачу цілий густий ряд молодих батьків зі своїми дітьми, а то й самих дітей. Діти бігають, бавляться, інші вже дрімають у візочках. Як багато цих дітей і як багато їхніх молодих батьків, яких добре пригадую такими ж дітьми на тому самому місці. А відтак ця картина великої групи дітей повторюється на святочному обіді, що зібрав усіх разом.

І ця картина повторюється увесь час мого короткого перебування в Гантері та викликає радісний усміх і наповняє серце надією. Значить, є кому нас заступити, росте нове покоління українців, що знайдуть своє місце не тільки в улюбленому нами Гантері, але і у нашій спільноті. Росте нове українське покоління, нові члени української спільноти. Чи це не може викликати усміху радости й надії??

О-КА

Розстріл дітей у Жовкві: пошук свідків

Лихо, що сталося на Львівщині 27 липня, дещо призупинило розслідування таємниці знайдених в Жовквівському монастирі отців-василіян людських останків (див. „Свободу" чч. 30, 31). У двох невеликих підвальних приміщеннях було виявлено понад 250 кістяків, третина з них – дитячі. Одна із основних версій того, коли, яким чином, у результаті чого вони потрапили в підземелля, полягає в тому, що людей, ймовірно, знищили каратели гарнізону НКВС. Достовірно відомо, що в 1946—1950 роках саме вони тут квартирували і саме на цей час припадає пік безслідного зникнення людей з Жовкви та околиць. У цьому переконаний голова Львівської обласної організації „Меморіял" Євген Гринів. Не виключено, каже він, що кількість останків буде ще більшою, коли вдасться розкопати ще кілька повністю засипаних піском підвальних приміщень. Знайдені під час розкопок радянські монети, репродукції картин та розірвані на шматки фотографії вказують на приблизний час, коли вони сюди потрапили – це була друга половина 40-их років XX століття.

Свідки могли б пролити світло на цю таємницю. Після того, як „жовквівська знахідка" дістала розголос в пресі, до „Меморіялу" завітав чоловік похилого віку, який розповів, що він народився і довго жив у Жовкві, де наприкінці 40-их років у нього безвісти пропали двоє членів родини. Потім він переїхав до Львова і працював у виробничому об'єднанні „Полярон", де один робітник розповів, що у період масового зникнення мешканців Жовкви працював комірником у монастирі, де стояв гарнізон НКВС. Він сказав, що там тоді відбувалося щось настільки жахливе, що й страшно згадати. Звичайно, того свідка доведеться шукати... Євген Гринів не втрачає надії, що знайдуться інші люди, які мають інформацію.

Юрій Кріль,
газета „День"

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Від „Озєрного“ до „Пущі-Водиці“

У „Свободі“ 19 липня був поміщений зворушливий допис Ростислава Хомяка про Синод Української Греко-Католицької Церкви в столиці України. Вже сам факт проведення Синоду в Києві є символічним. Зворушення викликає й місце, де відбувся Синод. Пуща-Водиця – це відпочинкова оселя в чудовій лісистій околиці на північно-західних околицях Києва. За радянських часів тут була розташована відпочинкова оселя Центрального Комітету Комуністичної партії України „Озєрноє“ (російською мовою), котра служила також як своєрідний центр для нарад і конференцій. Гарні, модерні будинки з усіма вигодами, конференційними залями і їдальнями, розміщені над гарним озером, звідки й назва „Пуща-Водиця“. А вже після проголошення незалежности України в червні 1994 року відбулася там міжнародна конференція ректорів і президентів університетів України зі запрошеними представниками американських університетів. Говорили колись римляни: „Часи міняються і ми міняємося з ними“. Аби такі позитивні зміни продовжувалися і в майбутньому.

Іван Головінський,
Сомерсет, Н. Дж

„Нам ще не сказали”

Таку відповідь діставав від цілої низки виборців один українець з Америки, подорожуючи в Україні, безпосередньо перед виборами до Верховної Ради в березні ц. р. на запитання: „За кого будете голосувати?”. Він був вражений такою відповіддю і не хотів вірити, що на 11-му році незалежної Української держави є ще такі громадяни, що чекають на наказ, за кого мають голосувати.

Це спантеличені люди, які досі не усвідомили, що часи докорінно змінилися, що вони – вільні люди і можуть свобідно голосувати, не чекаючи за жодні поради чи накази, як це було за совєтських часів.

Не знаємо, скільки є ще несвідомих громадян в Україні, але скільки їх не було б, вони дуже утруднюють виборчий процес. Такий стан використовують всякі політикани, які маніпулюють „людьми з минулого”.

Деякі кола населення ще не стали державним народом. Вони постійно нарікають, що їм держава „нічого не дає”, тужать за „світлим минулим”, яке ніколи світлим не було, і хочуть завернути назад колесо історії та запхати свою шию у московське ярмо.

З історії знаємо, що цей комплекс рабської психіки, навіть серед освічених людей, спостерігався в XIX столітті в Америці між нещасних, неграмотних рабів, які після скасування рабства хотіли повернутися в неволю, щоб дістати від свого пана дах над головою і кусок хліба.

Чи робиться щось, щоб цей жалюгідний стан поправити? Так, але це роблять приватні організації, окремі люди, щирі українські патріоти. Держава в цьому відношенні не робить нічого. Декому навіть вигідно, щоб такий стан залишався. Чи це не сором – святкувати Переяславську угоду з Москвою, якою запроторено Україну на 335 років неволі? Або узгоджувати українську історичну науку з російською? Або святкувати 85-ліття Володимира Щербицького, багатолітнього русифікатора України?

Чи не є це дискримінацією Української держави перед цілим світом? Ми бачимо, як тяжко в таких умовах в Україні вибрати до проводу чесних, справедливих, національно свідомих людей, які дбали б про інтереси держави, її громадян, які припинили б порушення законности і розпаношування московських попів.

Д-р Роман Барановський
Кергонксон, Н. Й.

Помилково чи навмисне?

Американська газета „The Times“ (м. Трентон, Н, Дж.) 23 липня вмістила статтю про українця Антона Сучинського зі Зборова, який в роки Другої світової війни врятував від загибелі єврейську родину Цайгерів, переховуючи її майже три роки. Свого часу про це вже писала американська преса, розповідало телебачення, була публікація також у „Свободі“, до редакції якої привезли А. Сучинського ми вдвох з Богданом Котисом, а написала про нього Ольга Кузьмович. В усіх публікаціях Антон Сучинський був українцем, що відповідало правді. Це підтвердив також Цайгер. Антон Сучинський був гостем у нашому домі, розмовляв українською мовою. І тепер він проживає у Зборові, маючи 96 років. Ніхто не сумнівався у його національності. А в останній публікації Антон Сучинський чомусь названий „поляком-християнином“. Що це – прикра помилка чи навмисне перекручення факту?

Д-р Осип Оришкевич,
Прінстон, Н. Дж

Не тільки пам'ятають...

Від імені вчителів нашої школи хочу подякувати Іванові Підгірному з Парми, Огайо, за передані для школи канцелярські товари. Ми раді тим, що про наше село і про школу пам'ятають люди на чужині. І не тільки пам'ятають, а ще й допомагають нам у скруті, в якій ми зараз перебуваємо.

М. Войташик,
директор школи, с. Гончарізка,
Монастириський район,
Тернопільська обл.

Завдяки вашій допомозі

З метою допомоги вчителям англійської мови україномовних шкіл Донеччини, Інститут підвищення кваліфікації викладачів в коледжі Сієна (Sienna College) провів тижневий семінар „Використання інтенсивних методик викладання англійської мови у школі“. Спонзорували цей проєкт Департамент сучасних мов коледжу Сієна в Олбані, Нью-Йорк, та громадська організація „Американці за демократію в Україні“.

Вчителі Донеччини щиро дякували директорові програми Лідії Тарнавській зі штату Нью-Йорк, завдяки якій відбувся семінар у Донецьку. На базі україномовного ліцею створюється ресурсний центр для викладачів англійської мови, у якому вони проходитимуть методичні семінари засвоєння нових методик викладання та обміну досвідом. Американські колеги будуть у подальшому надсилати до центру матеріали з новими методиками викладання англійської мови.

За сприяння посольства США в Україні в обласній бібліотеці відкрито центр „Вікно в Америку“, ресурси якого також будуть використовуватись для покращання викладання англійської мови і поширення знань української молоді про США.

Подібні центри вже діють в Ковелі, Охтирці, Чернігові, Миргороді, Одесі та Ужгороді.

Олена Башур,
заступник директора
обласної універсальної бібліотеки

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Помер св. п. Михайло Кигичак (1915–2002)

Після тяжкої хвороби відійшов у вічність багаторічний секретар УНС, заслужений союзовець, почесний секретар 496-го Відділу ім. Т. Шевченка Михайло Кигичак. Померла життєрадісна, весела людина, яка дуже скоро входила в контакт з людьми. Його радо вітали в кожній хаті. Навіть перебуваючи в лікарні, він цікавився союзовими справами. Він все своє життя був зв'язаний з УНСоюзом, віддаючи йому всі свої сили. Пам'ять про Михайла Кигичака надовго залишиться в наших серцях.

Мирон Пилип'як,
секретар 496-го Відділу ім. Т. Шевченка,
Сієтл, Ваш.

* * *

Ділимося сумною вісткою, що відійшов у вічність по тяжких операціях св. п. Михайло Кигичак. М. Кигичак народився в Україні, 15 березня 1915 року. Був вихований у добрій родині. У роки Другої світової війни був підстаршиною дивізії „Галичина", йшов у бій за волю України. По війні перебував у таборі Ріміні, Італія, потім жив в Англії, працював на текстильній фабриці. У США працював 30 років інспектором „Форд Мотор Компанії". Був активним учасником релігійного життя української громади у Клівленді, Огайо. У 1964 році Михайло одружився з Меланією. У 1980 році Михайло з родиною переїхави до Сієтлу, де перебрав працю секретаря Українського Народного Союзу від Марії Шевченко.

Св. п. Михайло Кигичак

Похорон св. п. М. Кигичака відбувся в римо-католицькій катедрі, але у візантійському обряді. Отець Йосип Остапович відправляв Службу Божу і Панахиду у 40 днів смерти М. Кигичака.

Покійний залишив у смутку дружину Меланію, дочку д-р Любу Кигичак з чоловіком Алфредом і внуком Олександром, а також родину в Україні.

З великом смутком,
Меланія Кигичак з родиною

Помер св. п. Володимир Зацерковний (1922–2002)

Екзекутивний комітет Українського Народного Союзу зі смутком повідомляє Головний уряд УНСоюзу, членів 439-го відділу в місті Садбері (Канада), та все членство УНСоюзу, що 23 липня 2002 року, на 80-му році життя, помер секретар 439-го відділу УНСоюзу Володимир Зацерковний, який віддано служив нашій установі протягом 46 років. Володимир Зацерковний народився 24 лютого 1922 року в с. Ясенів на Україні.

Екзекутивний комітет і все членство УНСоюзу висловлюють щирі співчуття дружині Анні, яка прожила з Покійним 50 років, його дітям і внукам.

Похоронні відправи відбулися 26 липня в Українській католицькій церкві св. Марії, в місті Садбері.

В нашій пам'яті Володимир Зацерковний назавжди залишиться, як невтомний будівничий УНСоюзу.

Вічна йому пам'ять!

Св. п. Володимир Зацерковний

Схиляємо голови на вшанування Богдана Ясінського

ВАШІНҐТОН. – Посольство України у США з глибоким сумом сповіщає про смерть (в Україні) Богдана Ясінського, відомого українознавця та патріота незалежної України. Протягом багатьох років Богдан Ясінський очолював відділ українознавства у бібліотеці Конґресу США (у Вашінґтоні), займався видавничою діяльністю, зробив значний внесок у справу збереження та популяризації української літератури та історії у Північній Америці.

Співробітники Посольства України добре знали та щиро поважали Богдана Ясінського як мудру, енерґійну і добру людину.

Схиляємо голови перед доброю пам'яттю Богдана Ясінського та висловлюємо наші щирі співчуття рідним і близьким.

Посольство України у США

(Богдан Ясінський багато років керував Окружним комітетом УНСоюзу в Балтиморі.)

Відбувся 28-ий з'їзд Товариства сеньйорів УНСоюзу

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – 9–14 червня на Союзівці відбувся 28-ий з'їзд Товариства сеньйорів Українського Народного Союзу. Він проходив під гаслом „Рятуймо Союзівку", бо є небезпека її втрати.

В нарадах багато уваги було присвячено цій справі, а під час зустрічі з новообраним предсідником УНС Стефаном Качараєм справа Союзівки була предметом дискусій. Предсідник повідомив, що вже обрано комітет із членів Екзекутиви УНС з метою знайти розв'язку проблеми Союзівки і шляхи для її збереження. В склад комітету обрано Євгена Волошина, колишнього голову Т-ва сеньйорів, і д-ра Ігора Гайду. Дохід із авкціону і льотерії в сумі 1500 дол. призначено на Союзівку, таким чином започатковано Фонд „Рятуймо Союзівку".

У неділю, після реєстрації, учасники з'їзду зустрілися на майдані перед „Веселкою", де мали розвагову програму під керівництвом Євгена Мороза. Наступного дня вранці сеньйори взяли участь у Святій Літургії і Панахиді за померлих членів.

Відтак з'їзд відкрила голова Товариства сеньйорів д-р Анна Чопек. Після відспівання американського і українського гимнів і зачитання „Зобов'язання вірности", обрано президію з'їзду у складі: Анна Чопек – голова і д-р Ігор Гайда – секретар. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів. Відспіванням „Многая літа" присутні привітали автора цих рядків із його 97-ліття і Сема Літепла із 88-ліття.

До Номінаційної комісії увійшли Єва Узич і д-р Марія Дицьо, до Комісії дотацій – Естель Волошин, Мирон Середович і Анна Слободян, до Контрольної комісії – Ольга Шатинська і Анна Турчин. Ведучі бенкетом – Марія Бобечко і Леся Орлян.

Звітували голова і члени управи та реґіональні представники.

(Закінчення на стор. 9)

Група учасників з'їзду сеньйорів УНСоюзу на Союзівці.

Журналістська думка: життя в Україні після виборів

Фонд „Демократичні ініціятиви" 4–16 липня провів опитування найбільш авторитетних журналістів України, список яких було визначено за результатами експертного опитування 490 журналістів, що його провів цей фонд у листопаді 2001 року – січні 2002 року. Ці журналісти щомісяця дають оцінку найважливішим подіям, які відбулися в Україні. За підсумками квітня-червня 2002 року було отримано 46 відповідей.

1. Чи відповідає та конфігурація влади, що склалася після виборів (загальний розподіл керівних посад у Верховній Раді України, Адміністрації Президента, Кабінеті Міністрів України, реґіональних керівників) результатам виборів?

Більшість журналістів вважає, що конфігурація влади, яка склалася після виборів, в основному, не відповідає (21 голос) або повністю суперечить (17 голосів) результатам виборів. Тільки п'ять журналістів вважають, що розподіл влади, в основному, відповідає результатам виборів.

2. Якщо конфігурація влади не відповідає результатам виборів, на чию користь відбувся цей перерозподіл?

Більшість журналістів (26 голосів) вважає, що перерозподіл влади відбувся на користь Президента Леоніда Кучми та його оточення. На думку одинадцяти журналістів, найбільший виграш після виборів отримали фінансово-політичні клани, зокрема донецький клан. Десять журналістів незаслуженими переможцями вважають бльок „За єдину Україну!", вісім – СДПУ(о).

3. Стан свободи слова в Україні.

Рівень свободи слова в Україні журналісти оцінили як низький – 3,2 точки. Ця оцінка давалася за 11-точковою скалею, де 0 означав найнижчий рівень, 10 – найвищий, від 0 до 2 – дуже низький, від 2 до 4 – низький, від 4 до 6 – середній, від 6 до 8 – високий, від 8 до 10 – дуже високий. У порівнянні з квітнем 2001 року цей рівень дещо знизився на 0.1 точки.

4. Що слід зробити для того, аби українські ЗМІ стали більш об'єктивними і неупередженими?

Журналісти висловили чимало пропозицій стосовно того, що слід зробити, аби українські ЗМІ стали більш об'єктивними і неупередженими. Більшість опитаних (18 голосів) вважає, що ЗМІ стануть об'єктивними і незалежними лише тоді, коли вони стануть не політичними, а бізнес-проєктами.

Українські ЗМІ мають навчитися самі заробляти гроші та жити за свої, а не за гроші політичних кланів. Для цього було запропоновано демонополізувати ринок поліграфічних послуг; звільнити газети, що засновані колективом редакції, від податків; сприяти західнім інвестиціям у ЗМІ; надавати довгострокові і безпроцентні кредити журналістам для заснування ЗМІ.

Значна частина журналістів (14 осіб) вважає, що об'єктивними і неупередженими ЗМІ можуть стати лише після зміни політичних й економічних умов і системи влади взагалі. Зустрічалася також пропозиція змінити систему влади на користь парляменту.

Частина опитаних (9 осіб) наголошують, що на заваді об'єктивності і неупередженості часто стоять самі журналісти, які прислуговують фінансово-політичним кланам. Троє журналістів наголосили на необхідності формування ефективних об'єднань журналістів, які захищали б журналістів і обстоювали їхні інтереси.

Як крок до формування об'єктивних неупереджених ЗМІ пропонується їх повне роздержавлення (7 голосів). Також для формування незалежних ЗМІ, на думку журналістів, потрібне поліпшення економічної ситуації в Україні, що підвищить платоспроможність споживачів. Двоє журналістів вважають нагальною потребою створення громадського радіо і телебачення.

5. Новини яких телеканалів журналісти вважають найбільш об'єктивними і неупередженими?

Першість з точки зору об'єктивности і неупереджености, на думку журналістів, поділяють новини „Нового каналу" і СТБ (по 24 голоси). Було відзначено також телеканал „Студія „1+1" (15 голосів). Чотири голоси отримав ЮТАР, по одному – „Інтер", ICTV та Бі-Бі-Сі. Семеро журналістів вважають, що об'єктивних і неупереджених новин немає на жодному українському телеканалі.

6. Оцінка рівня розвитку громадянського суспільства в Україні.

На думку більшости журналістів, в Україні розвинуті лише деякі елементи громадянського суспільства (19) голосів, а 18 журналістів вважають, що воно перебуває у зародковому стані. Вісім журналістів констатують, що громадянське суспільство в Україні практично відсутнє (*„тільки Литвин, підписуючи чужу статтю, міг подумати, що воно в Україні є"*). Жоден із журналістів не вважає громадянське суспільство в Україні розвинутим і впливовим.

7. Критерії, що засвідчують розвиток громадянського суспільства.

До важливих складових громадянського суспільства журналісти віднесли: наявність незалежних ЗМІ та свободи слова; вплив громадян на ухвалення владою суспільно значущих рішень, прозорість рішень влади та контроль за їх виконанням; розвинута мережа недержавних організацій; наявність масового вільного громадянина з відповідним рівнем освіти та менталітетом; існування незалежної судової системи; верховенство права, дотримання Конституції та інших законів; політичну, економічну та соціяльну структуризацію суспільства; високий рівень соціяльно-економічного розвитку та якости життя в країні; прозорі і чесні вибори та формування органів влади силами, які отримали більшість на виборах; розвинена багатопартійна система; міра свободи у суспільстві; наявність у суспільстві опозиції та її ефективна роль.

Критерії подані від найбільшого до найменшого числа голосів.

8. Найбільш вдалі політики за післявиборний період (квітень-червень 2002 року).

Найбільш вдалими політиками за післявиборний період журналісти назвали Віктора Медведчука (31 голос), Леоніда Кучму (18 голосів), Володимира Литвина (12 голосів) і Юлію Тимошенко (11 голосів).

По сім голосів отримали Микола Томенко і Віктор Ющенко, чотири – Петро Порошенко. Двічі згадувалися Олександр Зінченко, Святослав Піскун та Валерій Хорошковський.

Решта політиків згадувалися по одному разу: Микола Азаров, Ренат Ахметов, Роман Безсмертний, Генадій Васильєв, Сергій Гриневецький, Георгій Кирпа, Анатолій Кінах, Олександр Мороз, Віктор Пінчук, Петро Симоненко, Анатолій Француз і Василь Червоній. Четверо журналістів вважають, що таких політиків не було.

9. Найбільш невдалі політики за післявиборний період (квітень-червень 2002 року)

Найбільш невдалими політиками за післявиборний період журналісти назвали Віктора Ющенка (28 голосів), Володимира Литвина (15 голосів), а також Петра Симоненка і Юлію Тимошенко (по 7 голосів).

Шестеро журналістів зазначили як невдалого політика Олександра Мороза, п'ятеро – Івана Плюща, по четверо – Леоніда Грача, Анатолія Кінаха і Михайла Потебенька. По троє журналістів зазначили як невдалих політиків Олександра Волкова, Леоніда Кучму і Бориса Холода, по двоє – Наталю Вітренко, Віктора Медведчука, Андрія Шкіля і Володимира Щербаня.

По одному разу згадувалися як невдалі Роман Безсмертний, Геннадій Васильєв, Йосиф Вінський, Юрій Костенко, Адам Мартинюк, Євген Марчук, Петро Порошенко, Григорій Суркіс і Валерій Хорошковський. Один журналіст вважає, що невдалих політиків у післявиборний період не було.

Ірина Бекешкіна,
Олександр Дишлевий

Відбувся 28-ий з'їзд...

(Закінчення зі стор. 8)

Контрольна комісія подала, що знайшла ведення книг в порядку, уділено абсолюторію уступаючій управі. Реєстраційна комісія подала, що зареєстровано 80 членів з різних стейтів країни.

На пропозицію Номінаційної комісії обрано нову управу у складі: д-р Анна Чопек – голова, Леся Орлян – заступник голови, Корнелія Ваварів – англомовний секретар, Ольга Папроцька – скарбник, реґіональні представники: Ярослава Ковч – Конектикат, Євген Мороз – Масачусетс, Марія Мандзій – Нью-Джерзі, д-р Стефанія Барановська – Нью-Йорк, околиця Кергонксону, Христина Дзюба – околиця Рочестер, Віра Шуль – місто Нью-Йорк, Марія Бобечко – Огайо, Єва Узич і Джан Р. Лапіц – Пенсильванія, Стефанія Качарай – околиця Філядельфії, Гелен Тренклер – Род-Айленд.

Програма включала вечірку, під час якої д-р Стефанія Барановська читала гуморески ЕКА (Едварда Козака). Почесними гістьми на вечірці були предсідник УНС С. Качарай з дружиною. Було „бінґо" під проводом Миколи і Марії Бобечко та Сема Літепла. Євген Мороз показував прозірки із своєї подорожі в інші країни, а Юрій Тренклер – відео із відзначення 10-ої річниці Незалежности України. Євген Волошин і Євген Мороз провели авкціон, на якому було чимало предметів в українському стилі, дарованих сеньйорами, а льотерію – Марія Прухніцька, Корнелія Яворов і Єва Узич.

Річний огляд подій в Україні подав автор цих рядків, а д-р Роман Процик – англійською мовою. Він також повідомив про нові публікації Катедри українознавства при Гарвардському університеті. Д-р Ігор Гайда, який довгі роки студіював алерґійні процеси, дав цікаву доповідь про алергію і харчування.

З'їзд закінчився бенкетом. Головним промовцем на бенкеті був д-р Осип Мороз, який говорив про економічні і політичні труднощі в Україні.

Виступала теж з прощальним словом і подякою колишній предсідник УНС Уляна Дячук. Слова пошани і вдячности пані Уляні висловили Леся Орлян і д-р Анна Чопек від сеньйорів, а букет квітів вручила У. Дячук Ольга Папроцька. Управа Союзівки запросила до гарного торта. Сподіваємось, що дорога нам Союзівка буде врятована і ми матимемо змогу зустрінутися знову наступного року.

Д-р Роман Барановський

Уляна Дячук приймає прощальний букет квітів.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Скарбниця незайманої пам'яті

УРБАНА, Іл. – XXI щорічна конференція з українознавства 19 – 20 липня в Урбана-Шампейн Ілинойського університету була присвячена архівам з української тематики у Північній Америці.

Розпочинаючи конференцію, її учасники хвилиною мовчання вшанували пам'ять визначного представника української вільної науки, академіка Юрія Шевельова.

Засновник конференцій в Урбана-Шампейні та їхній керівник і організатор **проф. Дмитро Штогрин** зазначив, що діячі українських еміґрантських громад у більшості не є фахівцями з архівної справи і недооцінюють значення документальної спадщини.

Д-р Д. Штогрин коротко розповів про піонера української архівної справи у Чикаго – бібліографа та мистецтвознавця д-ра Сушка. До еміграції він на кошти Митрополита Андрея Шептицького збирав по Европі експонати для Національного музею у Львові, однак Друга світова війна перервала цю справу. Д-рові Сушкові вдалося привезти частину зібраних ним документів до Чикаго, де вони були покладені в основу Українського музею та архіву.

Д-р Д. Штогрин також розповів про збірку архівних матеріялів у славістичній бібліотеці Ілинойського університету в Урбана-Шампейні. Збірка базується на колекції д-ра Іллі Чайковського. Колишній воїн УПА з села Кути, Станіславського повіту (тепер - Івано-Франківщина), він став в Америці бібліографом та архівістом. У 70-ті роки - у „золоті часи славістичних студій" (за висловом д-ра Штогрина) – збірка значно поповнилася. Зокрема тут зберігається колекція зроблених Миколою Стасюком мікрофільмів з конференцій, концертів та інших заходів українських громад Північної Америки; збірка інтерв'ю д-ра Штогрина з науковцями і суспільними діячами діяспори.

Д-р Мирон Момрик, науковий працівник Національного архіву Канади (НАК) розповів, що українська збірка в цій установі була органічною частиною матеріялів архіву від його заснування у 1870-их роках і є такою дотепер, відображаючи постійну українську присутність в Канаді.

Проф. Ярослав Розумний коротко оглянув архівні збірки українських інституцій Вінніпеґу, зупинившись на архівних матеріялах Українського військово-історичного інституту. Заснований генералом Миколою Садовським спершу у Варшаві, потім перенесений до Берліна і, врешті-решт, уміщений у музеї Української Вільної Академії Наук у Вінніпезі, архів інституту має бути переданий Україні, проте наразі це неможливо, оскільки сучасний український уряд не визнає УПА, як і інші військові формування незалежницьких сил, за сторону, що воювала у Другій світовій війні за визволення України.

Д-р Я. Розумний згадав також про збірку рукописних книг і стародруків, яка зберігається у Колеґії св. Андрія; більшу частину збірки становить колекція Івана Огієнка.

Науковий працівник Дослідного центру іміграції університету Мінесоти у Мінеаполісі **Галина Миронюк** представляла не тільки доповіддю, але й виставкою матеріялів, архівну збірку однієї з найбільших американських дослідних інституцій з вивчення іміґрантів різних етнічних груп.

Центр заснований у 1965 році. Українську збірку архіву Центру започатковано у 1966 році колекціями бібліографа Олександра Грановського, митця Дмитра Захарчука, члена „American Council for Nationalities" Ярослава Чижика та інших діячів. Більшість матеріялів стосується первісної іміграції українців до Північної Америки. Останнім часом сюди передано архіви Українського братського союзу, СУА, УНСоюзу, газети „Українські вісті" тощо; відомий літературознавець Марта Тарнавська віддала туди архів чоловіка, письменника і літературознавця Остапа Тарнавського. Зараз у Центрі – 201 колекція українських архівних документів.

Збірки Українського Центру документації, що у Нью-Йорку, представляв **д-р Тарас Гунчак**. Центр починався, передусім, як архів дивізії „Галичина" та її колишніх вояків. Д-р Гунчак також прокоментував інші архівні матеріяли, між ними – мікрофільми архівів поліції Відня з 1900 – 1914 років стосовно діяльности українців у Галичині; три великі мікрофільми, що висвітлюють акції у Галичині на допомогу голодуючим у Східній Україні; приватні збірки тощо.

Тему документації визвольної боротьби українського народу продовжив **Петро Потічний**. Його власна колекція документів щодо історії УПА містить 100 мікрофільмів з архівів Німеччини, Польщі та архівів колишнього КДБ в Україні і Росії; збірку підпільних поштових марок „Підпільна пошта України"; копії з документів архіву колишнього ЦК КПУ тощо.

На підставі цієї джерельної бази П. Потічний видав ґрунтовне дослідження „Архітектура Резистансу: криївки і бункри УПА в радянських документах" (Літопис УПА, т. 38. Торонто – Львів, 2002). Розповідаючи про відкриття в архівах, доповідач зазначив батальйони ім. Шевченка та ім. Богуна, які боролися у французькому Опорі проти гітлерівської окупації Франції.

Одна з засновниць Української Гельсінгської групи (згодом – Спілки), правозахисниця, багаторічна співпрацівниця радіо „Свобода", **Надія Світлична** поділилася з учасниками конференції результатами своєї подвижницької праці щодо формування архівів „шістдесятників" у Нью-Джерсі та створення „Музею шістдесятництва" у Києві, для заснування якого вона у 1994 році віддала свою Шевченківську премію.

Рукописи „самвидаву", листування з радянськими в'язнями сумління, документи правозахисних акцій американських організацій зберігаються в архіві пані Надії, а копії – у київському музеї.

Музей не має власного приміщення, тулиться у кількох кімнатах Товариства репресованих, проте вечір до 70-річчя Алли Горської, вечори пам'яти Івана Світличного, Ірини Жиленко, Героїв Крут тощо; виставки „Втрачені пам'ятки архітектури Києва у збірці фотознімків Григорія Логвина", живопису мало відомого загалові мистця Віктора Цимбала, еміґранта, який більшу частину життя прожив у Арґентині, - це далеко не повний перелік заходів, що організують ентузіясти музею. У Києві є ще „Музей самвидаву" при видавництві „Смолоскип" і, як зазначила доповідачка, „дух здорової конкуренції" плідно позначається на роботі обох закладів.

Почули учасники конференції також розповіді про архівні збірки Українського національного музею у Чикаго (**Арета Галібей та Калина Дрогомирецька**), Українського музею-архіву в Дітройті (**Михайло Цяпа та Василь Оґар**), архівну збірку „Енциклопедії української діяспори" (**Дарія та Василь Маркусі**), Союзу Українок (**Ольга Тритяк**), Фундації Івана Багряного (**Олексій Коновал**) та української громади м. Рочестер, яка цього року відзначає своє століття (**Володимир Пилишенко**).

Моя участь у конференції полягала в огляді матеріялів до історії України та українського народу в Гуверівському архіві „Інституту війни, революції та миру" (при Стенфордському університеті, Пало-Алто, Північна Каліфорнія).

Цей архів, що збирає документи до світової історії XX - XXI століть, посідає чи не найбільшу збірку документів до історії Росії, СРСР та Східньої Европи. Тут є великі архівні фонди Троцького, Врангеля, Керенського, відомого діяча світового соціял-демократичного руху і водночас архівіста Бориса Ніколаєвського, польського уряду в екзилі, „American Relief Administration" тощо. І хоча у цьому архіві лише два українські фонди – особисті фонди Івана Петрушевича та Лева Добрянського, матеріяли до україніки „розпорошені" по більшості фондів і колекцій, що стосуються Росії, СРСР та Східньої Европи.

Ці матеріяли не систематизовані, деякі описані лише сумарно. Серед них мені траплялися автографи Володимира Винниченка, листування Івана Петрушевича (дипломатичного представника уряду ЗУНР на Паризькій мирній конференції та водночас діяча кооперативного руху в Україні, а згодом – у Канаді та США) з політичними діячами Европи у справі ЗУНР, документи американських науковців та правозахисників щодо злочинів комуністичного режиму в Україні тощо.

Завершилася конференція круглим столом „Архіви в Україні: вибрані теми". **Віктор Дудко** з НАНУ розповів про архівні фонди Музею літератури та мистецтва у Києві та Бібліотеки НАНУ ім. Вернадського. Музей налічує понад 200 архівних фондів і колекцій.

На виконання заповіту Володимира Винниченка розробляється програма передання його архіву до незалежної України (конкретно – до Музею літератури). В. Дудко також висловив щиру подяку установам і особам діяспори, які матеріяльно підтримують гуманітарну інтелігенцію в Україні, зокрема працівників музеїв, архівів, бібліотек та дослідників - істориків, літературознавців тощо. Уряд, на жаль, ще не усвідомив необхідности піклування музеями, архівами та бібліотеками, не дбає за матеріяльну підтримку працівників цього профілю.

Володимир Чумаченко (тепер працює в Ілинойському університеті) представляв архівні фонди Одеси. Він наголосив, що документи віддзеркалюють етнічний склад міґрації на південні землі колишньої Російської імперії, тепер – України; наприкінці XVIII – на початку XIX ст. На цих землях відбувалась так звана „народна колонізація", і більшість її становили етнічні українці – селяни з північних реґіонів України.

Підбиваючи підсумки, учасники конференції наголосили на необхідності розвивати архівну справу в громаді. Було обрано відповідну комісію, її очолили Ярослав Розумний та Дмитро Штогрин, а членами стали Мирон Момрик, Галина Миронюк, Тарас Гунчак, Петро Потічний і Надія Банчик. Вирішили присвятити архівній справі спеціяльну сесію на наступній конференції. Все це – перші кроки до головної мети: створення зведеного каталогу українських архівів Північної Америки.

Надія Банчик
Сан-Хосе, Каліф.

* * *

Повідомлення про конференцію надіслав до „Свободи" також проф. Ярослав Розумний, який зокрема зазначив, що спонзорами конференції були: Літня дослідна лябораторія Ілинойського університету в Урбана-Шампейні, Фундація розбудови українських студій в Ілинойському університеті та Фундація спадщини першого федерального ощадностевого банку в Чикаго.

У конференції взяли участь близько 30 осіб, виголошено 15 доповідей.

Для видання Довідника українських архівів Північної Америки слід надсилати інформації про існування таких збірок на адресу: Prof. Dmytro Shtohryn, Ukrainian Research Program, University of Illinois at Urbana-Champaign, 104 International Studies Bldg., 910 South Fifth Street, Champaign, IL 61820, USA. Тел. (217) 356-9195; Fax: (217) 356-7982; e-mail: shtohryn@uiuc.edu

Товариство „Кобзар" висилає комп'ютери в Україну

У селі Микуличині, Івано-Франківської області, молоді ентузіясти електроніки в сільській бібліотеці біля подарованого комп'ютера.

ЛІГАЙТОН, Па. – В другій половині червня Товариство „Кобзар" (Kobzar Society, LTD, P. O. Box 37, Lehighton, PA 18235) вислало 54 комп'ютери до 30 інституцій в одинадцяти областях України. Комп'ютери вислано згідно зі замовленням спонзорів, які платять по 200 долярів за кожний комп'ютер, до середніх шкіл, університетів, музеїв, бібліотек, семінарій і сиротинців.

Товариство одержує допомогу від клюбу "Ротарі" в Америці і в Україні, співпрацює з товариством „Солідарність" в Івано-Франківську.

Промотором і головою товариства „Кобзар" є інж. Орест Ганас і його дружина Христина. Вони щойно відвідали Україну – Київ, Ялту, Зборів, Старий Самбір, Почаїв, Львів та Івано-Франківськ.

Спонзори (поручителі) – ті, що вплатять 200 дол. за один комп'ютер – будуть відзначені відповідною плякетою на стіні в кімнаті, де буде встановлений комп'ютер. Товариство „Кобзар" є недоходовою корпорацією, ціллю якої є доставляти сучасну технологію для навчання дітей і молоді України.

Уряд України дав дозвіл товариству на ввезення комп'ютерів в Україну без оподаткування. Додаткові інформації з цієї справи можна одержати, телефонуючи на число (610) 377-3383, або електронною поштою: ojhanas@ptd.net.

Методій Борецький

P.O. Box 37 • Lehighton Pennsylvania • 18235 USA

LIST OF SPONSORS (USA) AND EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINE TO WHICH COMPUTERS WILL BE DELIVERED. THE PENTIUM COMPUTERS, ARE IN GOOD OPERATING CONDITION, EACH COMPRIZING A PROCESSOR, MONITOR, KEYBOARD, MOUSE AND CABLES. THEY ARE PROVIDED FREE OF CHARGE AS HUMANITARIAN AID BY THE KOBZAR SOCIETY, LTD., USA.. JUNE 24, 2002.

DESIGNATED INSTITUTION	LOCATION	SPONSOR(S)	Q
SECONDARY SCHOOL	LVIV OBLAST, VILLAGE PIDDNISTRIANY	DR. STEPHEN OLYNYK	3
SECONDARY SCHOOL	TERNOPIL OBLAST, VILLAGE MELNYCIA PODILSKA	GERALD BARANICK	1
SECONDARY SCHOOL	LVIV OBLAST, VIL. ZHELDETS	ANDREW MARYNIUK	1
SECONDARY SCHOOL NO 1	ODESA OBLAST, TOWN ANAJIV	MARIYAN KOTS	1
SECONDARY SCHOOL	RIVNE OBLAST, VILLAGE VELYKYJ ZHYTEN	N. NENADKEVICH	1
SECONDARY SCHOOL NO47	LVIV OBLAST, TOWN VYNNYKY	UUARC	3
VILLAGE SCHOOL	AR CRIMEA, VILLAGE ZALESIJE	UUARC	3
SECONDARY SCHOOL	LVIV OBLSAT, VILLAGE TOPORIV	STEHEN SZYSZKA	1
SECONDARY SCHOOL NO 2	LVIV OBLAST, VILLAGE KRASNE	J. & O.STANCHAK	1
SECONDARY SCHOOL	LVIV OBLAST, VILLAGE TERNOPILLIA	E. & B. MYCHAJLIW, MARIA ANTONIV	1
SECONDARY SCHOOL	LVIV OBLAST, VILL. STRASHEVYCHI	METODIJ BORETSKYJ	2
SECONDARY SCHOOL NO 29	POLTAVA, VUL. ALMAZNA 1	GERALD BROOKER, KOBZAR SOCIETY	2
SECONDARY SCHOOL NO 11	CHERKASSY OBLAST, TOWN SMILA	P. & O. MOTULA	1
LVIV THEOLOGICAL ACADEMY	LVIV , VUL. ILARIONA SVENCICKOHO 17	KOBZAR SOCIETY	3
CHURCH OF GOSPEL LIBRARY	IV-FRANKIVSK , VUL. VOVCHYNETSKA 186	LUBA MAZIAR	2
STATE SCIENTIFIC PEDAGOGICAL LIBRARY	KYIV, VUL. BILINSKOHO 9	DR. STEPHEN OLYNYK	3
SCHOOL FOR VISION DISADVANTAGED.	POLTAVA, KOSMICHNYJ PROV. 7	WALTER & EILEEN CZEPIZAK	1
GEN. EDUCATIONAL SCHOOL INTERNAT NO 1	LVIV , VUL. OSTOHRADSKYKH 1	WALTER & EILEEN CZEPIZAK	3
INSTITUTE OF UKR. LANGUAGE	KYIV, VUL HRUSHEVSKOHO 4	DRS. O. & L. BILANIUK	3
ACADEMY OF AGRICULTURE	TERNOPIL, VUL. LVIVSKA 11	GERALD BARANICK	2
GUARDIAN COMMITTEE FOR ORPHANS	IV-FRANKIVSK, VUL. S. BANDERY 10-A	DR. PAUL J. KRITSKY	1
"PROSVITA" OF DROHOBYCH	LVIV OBLAST, TOWN DROHOBYCH	STEPHAN HAWRYSH	1
JAKOV MYKOLAYEVYCH SCHOOL	LVIV OBLAST, VILILAGE SYNKIV	YURIJ MYKOLAYEVYCH	2
IVAN FRONKO SCHOOL	TERNOPIL, VUL. KOPERNYKA 14	REMENIUK FAMILY IN MEMORY I. MAZEPA	2
JOSYF CARDINAL SLIPYJ SEMINARY	TERNOPIL OBLAST, VILLAGE VELYKA BEREZOVYCIA	O. & D. TEMNYCKY, T. & A. HNATEYKO	4
ACADEMY OF VETERYNARY MEDICINE	LVIV, VUL. PEKARSKA 50	O. & D. TEMNYCKY	2
LESIA UKRAINIKA MUSEUM	AR CRIMEA, YALTA VUL. KATERYNENSKA 8	ROTARY DIST. 7410, KOBZAR SOCIETY	1
GEN. ED. SCHOOL, 1- 3-TIER	LVIV OBLAST, VILLAGE ZHELDEC	PETRO BUNIAK	1
"PROSVITA" OF ARTEMOVSK	DONETSK OBLAST, TOWN ARTEMOVSK	MARIYAN KOTS	1
SCHOOL INTERNAT NUMBER 1	DONETSK OBLAST, TOWN ARTEMOVSK	MARIYAN KOTS	1

TO DATE, KOBZAR SOCIETY WITH SUPPORT OF ROTARY INTERNATIONAL.SENT MANY COMPUTERS TO EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINE. URGENT REQUESTS FOR COMPUTERS HAVE COME FROM SCHOOLS, LIBRARIES, MUSEUMS, HOSPITALS AND UNIVERSITIES. TO PARTICIPATE IN THIS WORTHY PROGRAM THROUGH TAX-DEDUCTIBLE MONITORY ($200 PER COMPUTER) OR HARDWARE DONATION, SIMPLY CONTACT KOBZAR SOCIETY , PO BOX 37, LEHIGHTON, PA 18235. THE CHILDREN OF UKRAINE THANK YOU FOR YOUR SPLENDID SUPPORT. VISIT OUR WEB SITE AT WWW.KOBZARSOCIETY.ORG.

Д-р Микола Плахотнюк (праворуч), голова правління музею Шістдесятництва у Києві приймає грамоту від Христини Ганас, директора добродійно-благодійного товариства „Кобзар", при участі Ореста Ганаса, голови товариства. Музей проводить концерти, літературні вечері та виставки картин молодих художників-патріотів.

Журнал „Світ науки" – джерело знання

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Українська Федерація Америки у Філядельфії і НТШ оплатили ліцензію для Видавничого Дому „Наутілус" у Львові на право видавати журнал „Scientific American" українською мовою. Журнал „Scientific American" інформує своїх читачів вже понад 150 років про найважливіші винаходи, події, явища і процеси в науці, суспільстві і природі. Він найпопулярніший у світі з-поміж подібних журналів і виходить 20 мовами. Його українське видання „Світ науки" створюється бездоганною українською мовою, друкується на папері високої якости, з ілюстраціями, 5000-им тиражем, а п'ята частина – дописи визначних українських вчених. Для діяспорного читача „Світ науки" має потрійну вартість: він подає ті інформації, які є в англійському виданні, і в додатку дає нагоду познайомитися з подіями в Україні з сучасною українською науковою і бізнесовою термінологією.

Річна передплата за шість чисел – 26 долярів, включно з поштовим пересиланням. Чеки або грошові перекази слід виписувати на Ukrainian Federation of America–Svit Nauky і висилати на 544 Quail Court, Blue Bell, PA 19422; а за додатковими інформаціями звертатися до Михайла Комановського, тел.: (215) 641-0519 або e-mail Komanovs@hotmail.com.

М. К.

Владика Степан Біляк відвідав храмове свято

23 червня в парафії Святої Трійці Української Автокефальної Православної Церкви Київського патріярхату відбулося храмове свято. Наша парафія перебуває в канонічному підпорядкуванні Київському патріярхатові з 1998 року. Ми раді, що створено вікаріят і єпископську раду на чолі з Єпископом Степаном (Біляком) у США. Єпископ Степан (Біляк) є відомим священослужителем як в Америці, так і в Україні. Роками його проповіді на Радіо „Свобода" для багатьох віруючих українців були єдиним духовним джерелом.

Наша парафія мала честь приймати у себе Єпископа Степана у день Святої Трійці. Єпископа привітали голова управи Олег Палащенко і голова сестрицтва панімаматка Олександра. В храмі Владику привітав настоятель парафії о. Роман, запрошені на свято священослужителі, а також численні парафіяни і гості. Владика Степан звернувся до присутніх зі закликом надалі залишатися вірними своєму народові, своїй Церкві, Україні. Також було зачитане привітання, яке надіслав на адресу парафії Патріярх Київський і Всієї Руси-України Філарет. По Літургії відбувся святковий обід, а після нього – концерт.

На фото: Владика Степан (праворуч) і о. Роман Яцків.

о. Роман Яцків,
Норт-Роялтон, Огайо

Допомога українським студентам

ЕЙМС, Айова. – Університет штату Айова здійснює ряд проєктів в Україні, серед яких є програма обміну студентами з українськими університетами.

Я особисто пересвідчився в дієвості цієї програми під час подорожі до Києва весною цього року. Чотири молоді спеціялісти, що свого часу брали участь у програмі обміну з нашим університетом, запросили мене на вечерю. Я переконався, що вони використовують отриманий під час навчання в США досвід та приносять потрібні навички у приватний сектор. Ці серйозні, працьовиті молоді люди стали важливою ланкою українського бізнесу, вкладаючи відчутну частку в економіку України. Один з них – віце-президент з маркетингу відомої міжнародної компанії, що має виробничі потужності в Україні. Другий – реґіональний менеджер з продажів у компанії, що виробляє товари масового споживання. Двоє інших три роки тому започаткували компанію в галузі інформаційних технологій, яка під їхнім керівництвом займається побудовою корпоративних інформаційних систем по всій Україні. Ці люди не тільки успішні бізнесмени. Двоє з них мають чудові сім'ї, ростять дітей.

Завдяки щедрості української громади в Америці ми змогли прийняти в Айові більше 500 українських студентів та науковців. Степан та Катерина Двояки, які проживають в містечку Веніс, штату Фльорида, добровільно збирають гроші серед української громади для цієї програми. Вони також особисто пожертвували більше 20 тисяч долярів США у поточному навчальному році. Вони запрошують усіх, хто хоче підтримати програму обміну студентами з українськими університетами, надсилати чеки на ім'я університету штату

Степан Двояк – активний спонзор програми обміну студентами.

Айова (Iowa State University) або через них, або безпосередньо до коледжу сільського господарства (College of Agriculture at Iowa State University).

Сьогодні понад 40 студентів з України навчаються в нашому університеті. Я маю честь бути дорадником нещодавно заснованого клюбу українських студентів. Частина коштів, зібраних подружжям Двояків, буде спрямована на його фінансування. Однією із важливих цілей клюбу, окрім створення атмосфери для спілкування рідною мовою, є поширення серед американців всебічної інформації про Україну, підвищення міжнаціонального взаєморозуміння та взаємоповаги. Наша адреса: 104 Curtis Hall, Iowa State University Ames, Iowa, 50011.

Дейвид Акер,
заступник декана коледжу сільського господарства
Переклад українською мовою:
Микола Саражинський

Музей готується до ювілею

ЧИКАҐО. – У вересні українська громада міста відзначатиме 50-ліття Українського національного музею. Півстоліття тому, у час перших, ще непевних кроків в не дуже приязних обставинах „нового світу", коли доводилося професорам, інженерам, мистцям, лікарям заробляти на хліб по фабриках, вони після восьми чи десятигодинного дня праці, вечорами, присвячували свій вільний час для організування музею. Це були професори Олекса Ганкевич, Юліян Каменецький, Маркіян Терлецький, д-р Ілля Витанович, Орест Корчак-Городиський, О. Кочан, М. Баран. Тимчасову кураторію очолив тоді проф. Юліян Каменецький. Це було в 1952 році.

На перших загальних зборах, які відбулися 18 вересня 1954 року, було вже 65 членів, і тоді раду директорів музею очолив відомий громадський діяч д-р Мирослав Сіменович, який в 1956 році став меценатом музею, допомагаючи придбати для нього власний будинок.

Відтоді музей, завдяки праці своїх попередніх президентів Іллі Мули, Романа Вереса, Еміліяна Басюка, Юрія Грицеляка, а під сучасну пору – Ярослава Ганкевича постійно зростав, а від 1995 року є власником будинку, який, завдяки старанням сенатора Володимира Дудича, отримав „ґрент" в сумі півмільйона долярів і з нагоди 50-ліття міг розбудувати свої приміщення, щоб у повній величі показати відвідувачам усі свої скарби (музей під сучасну пору налічує понад 1200 експонатів українського декоративного мистецтва, зразки сільсько-господарського приладдя, музичні інструменти, нумізматичні й філателістичні збірки, велику бібліотеку й надзвичайно багатий архів.

Компютеризація збірок музею, з огляду на сучасне велике зацікавлення етнічними справами в пошуках родового кореня, дає позитивні наслідки і є запорукою розвитку і росту музею та його популярности, про що свідчать часті відвідини музею різними національними групами.

29 вересня з нагоди ювілею відбудеться посвячення нових музейних приміщень і урочистий бенкет.

Уточнення

У статті Павлини А. Данчук „Випускний вечір шкіл українознавства" („Свобода", ч. 30) не були названі директор школи Мирослава Роздольська зі Стемфорду, Кон., і випускник школи Володимир Духнич з Нью-Йорку.

Редакція

УКРАЇНА І СВІТ

Не забули Мілену Рудницьку

ЛЬВІВ. – Союз Українок у Львові не лише не забуває про тих, хто вклав найбільше праці й сил у діяльність цього об'єднання, але і впровадив незвичайно корисний спосіб відзначувати їх при різних нагодах. Від 1996 року щорічно відбувається конкурс на честь першої голови Всесвітнього Союзу Українок Мілени Рудницької, якого висліди оголошують 15 липня, у день її народження.

Так було і цього року, коли Львівський відділ СУ разом зуправлінням молодіжної політики, спорту та туризму обласної адміністрації влаштували конкурс для молоді. Його висліди було проголошено на академії з нагоди 110-ої річниці від дня народження М. Рудницької.

Мені пощастило бути гостею цього свята. 15 липня членки СУ відвідали могилу М. Рудницької на Личаківському цвинтарі, де вона була перепохована із місця смерти в Мюнхені, вислухали Панахиду, провели екскурсію „Стежками жіночого руху у Львові" та зібралися у Музеї етнографії та художнього промислу на святкову академію і проголошення переможців обласного конкурсу ім. М. Рудницької.

Свято відкрила Р. Федак – голова комісії конкурсу, вітальне слово мала Зоряна Білик – голова Львівського відділу СУ.

Доповіді про М. Рудницьку в українському політичному та жіночому русі виголосили Оксана Маланчук-Рибак, Мирослава Дядюк і О. Кузьмович, а проф. Олександра Сербенська говорила про мову і культуру – основні парадигми національного життя Галичини 1920-30 років.

Відтак наступила найважливіша частина свята – проголошення переможців конкурсу ім. М. Рудницької, нагородження учасників дипломами та слово молодих конкурсантів.

Участь у цьогорічному конкурсі брали не лише дівчата, але і хлопці, які з вдячністю приймали нагороди. Усі праці появляться окремим виданням, як це відбулося й минулого року, коли СУ випустив „Збірник робіт переможців конкурсу", в якому можна знайти усі праці та перечитати широкий діапозон зацікавлень конкурсантів. У збірнику можна також знайти цікаві інформації про СУ на Львівщині, з яких довідуємося, що Львівський відділ СУ – це найбільша чисельна структура, яка об'єднує 3400 членок у 162 осередках і 16 районних філіях. В загальному в Україні СУ налічує 15,200 членів у 597 осередках.

Двадцяти учасникам конкурсу були вручені нагороди та дипломи. Їхня активна участь у святі була найкращим доказом корисних акцій, що їх проводить Союз Українок у Львові, у тому місті, що була колискою цієї найпрестижнішої жіночої української організації.

О. Кузьмович

Вдячне слово конкурсантки

Учасники академії на честь М. Рудницької.

Пропонують перепоховати С. Бандеру, Є. Коновальця і С. Петлюру

ЛЬВІВ. – 24 липня депутат Верховної Ради Андрій Шкіль запропонував перепоховати в Києві провідників Організації Українських Націоналістів минулого століття – Степана Бандеру, Євгена Коновальця і одного з керівників Директорії часів Української Народної Республіки – Симона Петлюру, могили яких знаходяться в Мюнхені, Ротердамі і Парижі. „Нація потребує перенесення їхніх останків, це повинно бути духовне дійство", – заявив А. Шкіль на прес-конференції у Львові. Він запропонував перепоховати їх на площі біля станції метро „Арсенальна" у Києві.

Тим часом комісія у справах військових поховань Львівської міської ради пропонує перепоховати провідників ОУН С. Бандеру і Є. Коновальця у Львові на Личаківському кладовищі. Комісія також пропонує перенести до Львова з Німеччини прах президента Західньо-Української Народної Республіки Євгена Петрушевича.

Крім того, 16 липня Львівська обласна рада доручила державній адміністрації Львівської области внести Президентові України подання про присвоєння звання Героя України (посмертно) провідникам ОУН С.Бандері, Є.Коновальцеві, Я. Стецькові і Головному командирові УПА Романові Шухевичу. Як повідомив Інтерфакс-Україна, діти Р. Шухевича Юрій і Марія відмовилися приймати звання „Герой України" кажучи, що „нинішня українська влада не визнає справедливости визвольної боротьби Українського народу". Цю відмову І. Держко, заступник голови Львівської обласної ради, прокоментував так: „Шухевич, Бандера та інші ніколи не належали тільки своїй родині" та наголосив на необхідності створення „потужної комісії", яка має вивчити усі історичні і політичні аспекти цієї проблеми, в тому числі і можливість визнання воюючою стороною воїнів дивізії СС „Галичина".

Також і Рівненська обласна рада 24 липня прийняла звернення до Верховної Ради і Кабінету Міністрів України з проханням на законодавчому рівні визнати Українську Повстанську Армію воюючою стороною у Другій світовій війні і доручила голові Обласної державної адміністрації Миколі Сороці звернутися до Президента України Леоніда Кучми з проханням присвоїти звання „Герой України" (посмертно) п'ятьом землякам, відомим керівникам ОУН-УПА на Рівненщині: організаторові УПА „Поліська січ" отаманові Тарасові Боровцю, командуючому УПА-Північ генерал-хорунжому Дмитрові Клячківському, начальнику його штабу генерал-хорунжому Леонідові Ступницькому, провідникові ОУН в області Володимирові Робітницькому та членові Центрального проводу ОУН художникові Нілові Хасевичу.

На доручення Кабінету Міністрів України випрацьовано законопроєкт „Про відновлення історичної справедливости щодо борців за свободу і незалежність Української держави", який передбачає визнання боротьби УПА, що ідеологічно підтримувалася ОУН, боротьбою за свободу і незалежність української держави, а діяльність УПА і ОУН у період з вересня 1939 року до середини 50-років XX століття – рухом опору, організованого з метою об'єднання всіх українських земель в незалежній Українській державі.

15 липня міністерство закордонних справ Російської Федерації заявило про неґативну позицію Росії щодо „плянів націоналістичних сил в Україні реабілітувати колишніх членів так званої Української Повстанської Армії". 16 липня міністер закордонних справ України Анатолій Зленко у відповідь на протести Росії заявив, що реабілітація воїнів УПА – це внутрішня справа України.

За матеріялами ЗМІ

„Тев'є" на Брайтоні

(Закінчення зі стор. 1)

Перед великою залею, слухаючи оплески, стояла ця маленька жінка з високо піднятою головою і з блискучими очима, – жінка, яка колись, у дитинстві, сиділа на колінах у Шолом-Алейхема.

А потім почався спектакль. І коли на напівосвітлену сцену вийшов Тев'є–Ступка у своєму капелюсі, з-під якого кучері падали на плечі, і узявся тягнути свою бричку з молоком і сиром, простуючи сценою-дорогою, тяжко переступаючи втомленими ногами, зал завмер, не дихав. Геніяльність Ступки в цій ролі вражає: відразу з першою ж хвилини вистави він вводить глядача в життя Тев'є і вже не відпускає до кінця вистави.

Тев'є задумливо дивився то під ноги, то у небо над дорогою, що тягнулася від Анатівки до Бойберика, мовби просив у Бога: „Дай мені, Боже, гарний день. Щоб кінь мій старий гарно тягнув воза, щоб покупці у Бойберику розкупили весь скарб, щоб лихо обійшло мене дорогою, і не зачепило мою Голду і п'ятьох моїх доньок вдома".

І з перших же хвилин глядачі у залі разом із Тев'є перелетіли думками, душею і серцем у той далекий, і такий близький багатьом час, коли жили ще їхні дідусі і бабусі, які тепер лише дивилися на них зі старих фотографій у родинних альбомах.

Коли на сцену вийшла Голда, дружина Тев'є (Наталя Лотоцька), залю знову немовби паралізувало. Єврейська мама, мамеле, з пов'язаною хусткою на голові, тримаючи долоню в долоні, які ще тремтіли після доїння корови і тяжкої господарчої праці, вийшла назустріч до Тев'є, зазираючи в його очі: з чим приїхав чоловік після виснажливої цілоденної праці, чи здоровий, чи все у нього в порядку?

Материнська вдача Голди тепер домінує в її житті. Це поширюється і на Тев'є. Ця вдача зачаровує зал, який завмирає, прислуховуючись до її тихого, лагідного голосу.

А коли Голда, яка через хворобу не може прийняти пологи у старшої доньки Цейтл, просить у Бога дати доньці сили, щоб народити дитину, це звучить фантастично достовірно, немовби не на сцені все відбувається, а в реальному житті. Голда звертається до Цейтл через Бога, немовби Він стоїть поруч із нею. І підказує, як діяти, де напружитися, а де розслабитися. І коли дитя народжується, Голда, яка стоїть одна у центрі сцени і розмовляє з Богом і донькою, падає на підлогу, віддавши усі свої душевні і фізичні сили. У цю мить заля затамувала подих... А ще через мить – здригнулася оплесками. І сльози радости блищали на очах навіть у чоловіків. У цій сцені Н. Лотоцька перейшла кордони найглибшої трансформації свого єства в образ героїні п'єси. Вона не грала на сцені, вона жила життям єврейської мами.

В той же час, не можна не підкреслити самозабутню гру Б. Ступки, його геніальне, неперевершене акторське перевтілення в Тев'є. Часто забуваєш, що ти в театрі, що Тев'є тягне свою бричку не справжньою дорогою, а по сцені, що його філософські монологи, жарти, дотепні цитати з Біблії, його розмови з доньками, Голдою, урядником, студентом із Києва – Перчиком, сватом – Менахемом,- все це лише гра Актора, якому вдалося підкорити час і перенести вас із початку XXI в кінець XIX століття.

Артисти театру ім. Івана Франка у виставі „Тев'є-молочник".

Мені здається, що образ Тев'є став для актора Б.Ступки не тільки ключовим у всьому його театральному житті, але й формою самовираження, втілення у життя могутньої творчої потенції.

Але не можна не відзначити і всю групу акторів-франківців. Всі вони грали блискуче, навіть мама Менахема, яка вийшла на сцену лише один раз на одну хвилину, коли євреї Анатівки збиралися у дальню дорогу. Як вона йшла по сцені! Без слів. Це треба було бачити!

І якщо справді у часи Шолом-Алейхема були такі урядники (Олег Шаварський), і такі сусіди-українці, як Степан (Євген Шах), і такі студенти, як Перчик (Остап Ступка), і так далі, то доля багатьох „Тев'є" у ті тяжкі для євреїв часи хоча б цими людьми трохи полегшувалася. Як казав урядник, коли прийшов виселяти із Анатівки сім'ю Тев'є: „Дивак ти, далебі, Тевель, і великий жартівник – любиш багато розмовляти. Та який мені сенс від твоїх бабусь і дідусів, що жили у цьому селі набагато раніше, ніж я. Царство їм небесне! Не я тебе виселяю, губернія виселяє. А ти, Тевель, збирай свої бебехи і фурфур на Бердичів!".

Таким було життя євреїв на території України в колишньому „Південно-Західньому краї Російської імперії", де не тільки вони, але й українці сприймалися владою як „інородці". Як казав Тевель: „У кожного своя болячка".

І ще Тев'є говорив: „Не миша злодій, а нора". Ця „нора" Російської імперії була мачухою для багатьох бідних людей, поза тим – євреї вони були чи українці. Він був філософ, цей непомітний і гордий єврей, який жив „по той бік Бойберика, недалеко від Анатівки".

Тев'є став найулюбленішим персонажем багатьох поколінь євреїв. Його гумор не знав кордонів. Він говорив: „Господи, владико небесний! Як мудро Ти світом керуєш! Ось створив Ти Тев'є і, для прикладу, коня. І у обидвох – одна і та ж сама доля на світі.Тільки і різниці, що людині язик даний і він може виливати свою душу, а кінь – що він може?".

Але найбільшої популярности образ Тев'є мав у людей бідних. Так було майже 90 років тому назад, так є і тепер. Він близький цим людям, які багаті своєю щирістю і чеснотами.

У 1914 році, за 2 роки до смерти, Шолом-Алейхем написав у Нью-Йорк відомому акторові Адлерові: „Великий майстре сцени, надсилаю вам інсценізацію „Тев'є-молочника", яку я зробив на базі кількох своїх творів, написаних за 20 років. В ній нема низькопробних дотепів і лоскотання під пахвами. Але ж ви знайдете єврея, батька п'ятьох дівчат. Він – проста людина, але цілісна, чесна, чиста, страждаюча".

Великий актор Адлер не прийняв п'єсу Шолом-Алейхема. Не ставилася вона на великий сцені ніде у світі аж до 30-их років XX століття. Лише 1 січня 1921 року „Петроградська єврейська театральна студія", яка переїхала в Москву, поставила спектакль „Вечір Шолом-Алейхема" (режисер – А. Грановський). В ньому грав видатний актор Соломон Міхоелс, а грим, костюми і декорації готував унікальний художник Марк Шагал. Так починався в Радянському Союзі Державний єврейський театр (ҐОСЕТ).

А відразу ж за С.Міхоелсом в Україні блискуче зіграв Тев'є Мар'ян Крушельницький. Їхня гра увійшла у скарбницю світового театрального мистецтва. Думаю, що наступним у пантеоні найвидатніших акторів, які грали Тев'є, сьогодні є Б.Ступка. І підставою для цього є його блискуча, зворушлива гра.

Коли скінчилася 2 серпня прем'єра спектаклю „Тев'є" на Брайтоні, було вже пізно. Але люди не поспішали розходитися – старі і молоді, чоловіки і жінки, євреї і українці, і дуже багато дітей, які, цілком можливо, вже зовсім не знають ні української, ані російської мови. Безперервно підходили глядачі до сцени з квітами, дякуючи акторам за душевну і майстерну гру. І невдовзі бричка Тев'є, в якій він возив молоко і сир, заповнилася білими і червоними трояндами, жоржинами, хризантемами, гвоздиками ...

Ті, хто боявся, що „російські євреї" з Брайтону не прийдуть на спектакль, який грався українською мовою, були посоромлені. Можливо, що зіграла певну ролю ностальгія по минулому, в тому числі – і по співучій українській мові. Але, на мій погляд, найголовніше – душевність і схожість долі Тев'є із долями багатьох із брайтонців.

І ще на що звернули увагу не тільки глядачі, але й адміністрація театру „Міленіюм" – на те, що „Тев'є" привабив не лише євреїв, але й дуже багато українців. Б.Ступка мав рацію: цей спектакль не тільки про євреїв, але і про українців, про нас усіх.

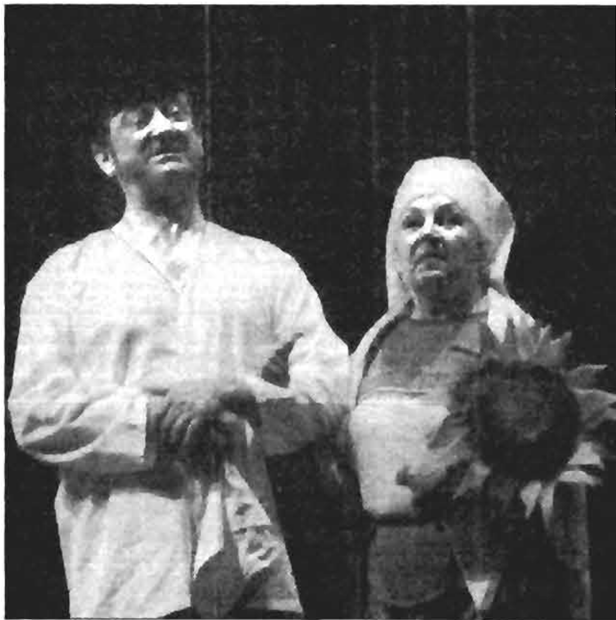
У житті кожного народу наступає такий момент, коли він намагається позбутися вікових стереотипів, яких так багато поміж євреями і українцями. І не тільки в Україні, але й тут, в Америці, де їх, можливо, навіть і більше.

Прем'єра „Тев'є" на Брайтоні у виконанні національного українського театру ім.І. Франка – дуже помітний крок до спростування прикрих стереотипів, котрі заважають людям краще розуміти один одного. Це тільки у роздумах і мріях Тев'є бачив, як „заносять мене думи у землю обітовану Ханаанську, як кажуть, у землю, що тече млеком і медом". Всі ми, євреї і українці, усе життя шукаємо таку землю, але далеко не всі знаходимо, гай-гай!

Олександер Бураковський
(фото автора)

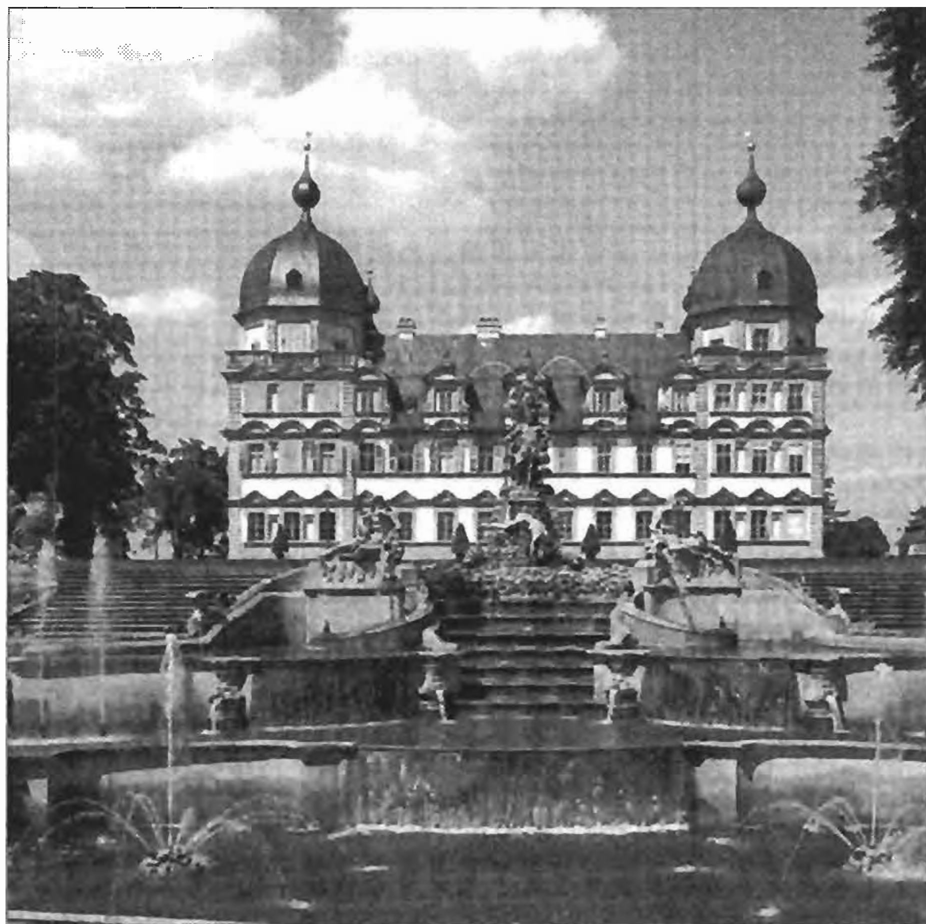
Директор театру ім. І.Франка Михайло Захаревич (зліва), Бел Кауфман і Богдан Ступка.

Богдан Ступка і Наталя Лотоцька.

До Баварії – за досвідом

Міжнародний проєкт „Вступ у теорію і практику охорони та догляду за пам'ятками", започаткований у Баварії, викликав значний інтерес українських науковців. А саме з молодим поколінням України зацікавлене співпрацювати Баварське крайове управління з охорони та догляду за пам'ятками (БКУОДП). З цього приводу Український Вільний Університет виступив з'єднувальним мостом між обидвома державами. Ректор УВУ професор Леонід Рудницький разом з професором Львівської політехніки Андрієм Рудницьким запропонували німцям саме у Львові почати цей проєкт.

Замок Зеегоф у Баварії.

Баварія – одна з земель Німеччини, де збереглося велике число археологічних об'єктів та історичних будівель (у списку охорони пам'яток – 120 тисяч об'єктів). Триста археологів, мистецтвознавців, архітекторів та службовців БКУОДП піклуються про безцінний спадок. Минулого року у Баварії побували студенти Львівської політехніки, а цього року туди поїхали молоді науковці з Національного університету ім. Ів. Франка.

Відбір учасників проєкту відбувався безпосередньо у Львові, де начальник БКУОДП доктор Еґон Ґрайпль і старший архівар головного Баварського архіву проф. Райнгард Гайденройтер зустрічалися з претендентами. Відібрано шестеро осіб – четверо архітекторів, історик та мистецтвознавець. А вже на початку липня їх гостинно зустріли у Мюнхені.

Групу молодих українських гостей очолив доцент катедри архітектурного проєктування Львівської політехніки Юрій Рочняк.

У Німеччині їх чекала насичена програма. Теоретичні лекції перепліталися з практичними заняттями, ознайомленням з баварським досвідом догляду за архітектурною спадщиною. Зокрема – відвідини монастиря бенедектинців Тіргауптен. Тут діє дослідницька майстерня з реконструкції стародавніх покриттів та стін. Останній тиждень українці провели у замку Зеегоф у Бамберзі, зведеному наприкінці XVII століття архітектором Антоніо Петріні.

Генеральний консерватор Баварського управління з охорони та догляду за пам'ятками д-р Еґон Ґрайпль.

Досвід молодих науковців з України, здобутий на баварській землі, знадобиться для України. Д-р Еґон Ґрайпль впевнений: „Ми зробили добрий початок. Співпраця обидвох сторін, української та німецької, буде плідною, принесе корисні результати".

Леся Матвіїв

Українська „чайка" прямує до Росії

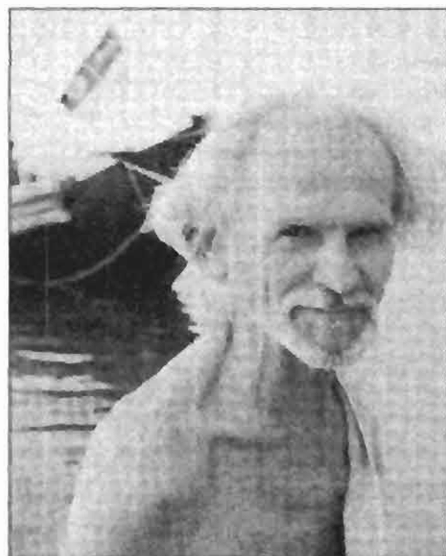
Як уже повідомляла „Свобода" (ч. 30), 20 липня з Києва до Ростова-на Дону вийшов козацький човен-чайка „Богун", який здійснює науково-дослідну експедицію історичними маршрутами запорізьких козаків. На човні під час його зупинки в Черкасах побував громадський кореспондент „Свободи" Фелікс Хмельковський:

Яхт-капітан, 39-річний директор Міжгалузевої лябораторії історичних досліджень Сергій Воронов на ночівлі в Черкасах подякував за передане йому свіже число „Свободи" і написав вітання для її читачів, а потім розповів, що похід здійснюється за особистим розпорядженням Президента Леоніда Кучми про проведення року України в Росії і має сприяти поліпшенню взаємин між Україною та Росією. Залога має пройти під вітрилами і на веслах 1500 кілометрів, щоб 24 серпня в Тамані урочисто вручити російським провідникам вітального листа від Президента України. У складі залоги – двадцять українців, росіян та білорусів, є також художник Дмитро Грибок з Кривого Рогу, який має увічнити перехід в картині-триптиху.

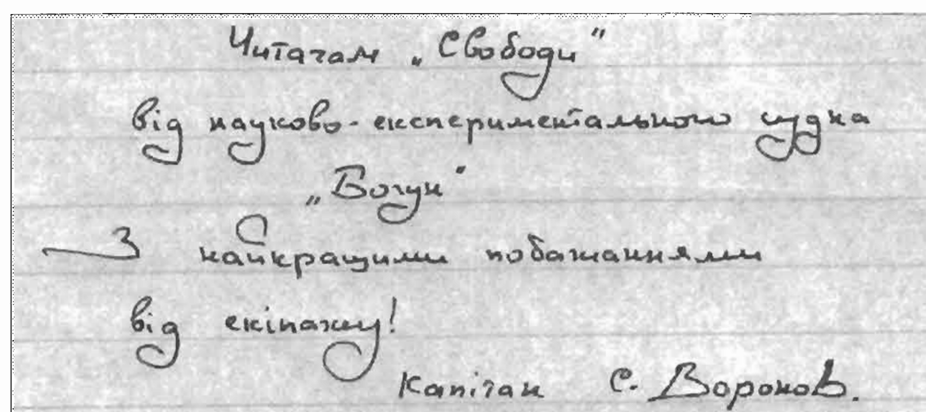

„Чайка" зупинилася у Черкасах.

Наступного ранку, ледь зажевріла зоря, я поїхав на проводи „чайки". Вітер був попутнім, добрим. Але тут з'ясувалося, що „Богун" ще звечора сів на мілину, й усім довелося знову вилазити, щоб стягнути його на глибшу воду. Через годину човен усе ж рушив, а я помчав автом нижче за течією, щоб зфотографувати його величний прохід під напнутими вітрилами. Зі мною поїхав білоруський історик, який вже не хотів пливти далі і повертався до Мінська. Яким же було моє здивування, коли я побачив, що вітрила згорнуті, а „Богун" їде ... на буксирі за моторним човном! Білоруський історик не поділив мого здивування:

– Які вітрила? Ми йдемо за розкладом, затвердженим Кабінетом міністрів. 24 серпня треба бути в Тамані, вручити листа від Леоніда Кучми! Якщо човен не встигатиме до цього числа, то його доставлять в Росію хоч автом чи гвинтокрилом. Тут, брате, висока політика взаємин з Росією, а не якісь змагання з вітрильного спорту!

Художник Дмитро Грибок

Добру справу почали київські козаки, але чому ж знову під диктатом високих урядовців, на честь чергової річниці?

Читачам „Свободи"
від науково-експериментального судна
„Богун"
з найкращими побажаннями
від екіпажу!
Капітан С. Воронов.

МОВА ПРО МОВУ

Ще раз про збіднювання нашої лексики

У 2000 році „Свобода" надрукувала мою статтю „Приклад збіднювання лексики". Я написав її за матеріялами рубрики „Як ми говоримо і пишемо" однієї з київських газет, вибравши кільканадцять прикладів помилкових стверджень авторки тієї рубрики про те, як „правильно" говорити і писати, а як „неправильно". Фактично це було нехай і мимовільне, але збіднення лексики нашої кольоритної мови. Копію моєї статті зі „Свободи" я вислав до редакції тієї київської газети, сподіваючись від авторки згаданої рубрики більшої уваги до її писань. На жаль, даремно: ось як знову там збіднюють лексику нашої мови.

1. ***„Неправильно: громадський обов'язок. Правильно: громадянський обов'язок"***. Насправді ж *громадський* і *громадянський* – це різні поняття: одне від слова **громада**, а друге – від слова **громадянство**. *Громадський обов'язок* – це обов'язок перед громадою; *громадянський обов'язок* – це обов'язок перед усім народом, перед державою, перед громадянами якої ми є. Громадський діяч має і громадський обов'язок. А є й громадянський обов'язок – наприклад, брати участь у голосуванні під час виборів президента, служити у війську і т. п.

2. ***„Неправильно: отримання незалежності. Правильно: здобуття незалежності"***. У словнику Голоскевича є слово **отримання**, а біля нього в дужках – **здобуття**. Найчастіше в історії людства бувало, що за незалежність держави люди боролись, здобували ту незалежність. Але незалежність може бути не тільки державна, а й, скажімо, бізнесова, коли одна складова частина якоїсь фірми відходить від матірної, отримавши від неї незалежність лише в результаті бізнесових розрахунків для вигоди обох частин даної фірми. Ба й навіть незалежність державна (правда, дуже рідко) іноді отримується без великої боротьби за здобуття. На жаль, у згаданій тут рубриці не вказано, про незалежність чого або кого йдеться в даному прикладі, тому й не слід відкидати слова отримання з нашої лексики.

3. ***„Неправильно: рискувати. Правильно: ризикувати"***. І в підсовєтському шеститомнику є *ризик, ризикувати* і **риск, рискувати**. І в Голоскевича є *риск, рискувати і ризикувати*. І в діяспорному словнику Рудницького є *ризик, ризикувати* і **риск, рискувати**. А що скаже київська Правописна комісія – побачимо. Покищо ж не варто накидати читачам якусь одну форму.

4. ***„Неправильно: приймати вірні рішення. Правильно: ухвалювати слушні рішення"***. Приймати чи ухвалювати? Вірні чи слушні рішення? *„Михайлина прийняла тверде рішення: нікому нічого не говорити..."* (Прийняла сама, без потреби ухвалювати на зборах. Отже, – рішення можна не тільки *ухвалювати*, а й *прийняти*. Що ж до слушних рішень, то **слушний** – це не тільки правильний, але й справедливий і відповідний. *„Богун... вичікував слушної хвилини* (Кач.) *„Та випущу, як прийде слушний час"* (Л. Українка). Тож обидві форми речення правильні, коли відповідно вживаються.

5. ***„Неправильно: старі друзі. Правильно: давні друзі"***. І та й інша форма правильні, бо коли кажемо старі друзі, маємо на увазі не вік людей, а час їхньої дружби. Або ось: він старий пілот. Адже старих пілотів не буває, бо ж хто їм довірить літак з людьми? Просто він давно літає, хоч ми ніколи не скажемо, що він давній пілот – він старий пілот. *„Старі друзі стрічалися часто"* (Ільч). *„Ви все на старій посаді"* (Мирн.). *„Це була стара ворожнеча між ними...* (Коцюб.) Ніхто з них не писав *„давні друзі", „на давній посаді" або „давня ворожнеча"*. А могли, чому б ні?

6. ***„Неправильно: на всі чотири сторони. Правильно: під чотири вітри"***. А тим часом: *„Спи, коли даю тобі пристановище в моїй хаті, а то про мене, на всі чотири!"* (Н. Лев.) *„Одною рукою здержувано її (філоксеру) в межах, другою – пускано на всі чотири сторони"* (Коцюб.). Але як комусь хочеться післати когось під чотири вітри – і так можна, тільки не збіднюймо нашої лексики!

7. ***„Неправильно: згубний напрям. Правильно: хибний напрям"***. *Хибний* – це тільки **помилковий**, неправильний напрям, а *згубний* – це вже **небезпечний**, що може довести до катастрофи, до нещастя, до втрати чогось (волі, наприклад, або й життя). Тож про який напрям мова? Бо може бути тільки хибний (без трагічних наслідків), а може бути й згубний.

8. ***„Неправильно: „Члени хору. Правильно: учасники хору"***. Бути учасником – це часто тимчасове явище: *учасник концерту, учасник змагань, учасник акції протесту, учасник бою*. Бути членом – це явище більш-менш постійне: *члени академії, член сім'ї, член громади, член парафії, член партії* і – **член хору**. Якщо він чи вона лише час від часу співає в хорі, такі співаки є учасниками хору, але якщо вони виконують свої обов'язки постійно, іноді навіть одержують винагороду за свою діяльність, вони – члени хору. Деякі хори мають свої органи керівництва, ба навіть збирають членські вклади від своїх членів, що зовсім не стосується принагідних тимчасових учасників хору.

9. ***„Неправильно: сталося чудо. Правильно: сталося диво"***. Виходить, що авторка рубрики взагалі не визнає існування *чуда, чудес*, а тільки **дива**. Але пощо відмовляти право іншим на визнання існування і чуда, і дива? У Б. Грінченка є і чудо, і диво: *„Хто в світі не бував, той чуда й дива не видав"*. А в підсовєтському словнику: *„Явдоха почала оповідати, яке чудо недавно сталося в Горишківці"* (Коцюб.). *„Морські дива і чуда суходолу швидко пролітають у тій розмові"* (Л. Укр.), *„Се було на все село чудо, як він залицявся до моєї матусі"* (Г. Барв.). Тож може статися і чудо, і диво, ба – навіть чудо-диво.

10. ***„Неправильно: боляче реаґувати. Правильно: болісно реаґувати"***. Отже, боляче чи болісно? У всіх словниках – і в стародавньому Б. Грінченка, і в підсовєтському шеститомнику, і в Голоскевича, і в еміґраційному Рудницького знаходимо і боляче, і болісно, і болізно. *„І тут боляче, і там гаряче"* (Фр.), „Від цієї думки стало боляче, дуже боляче" (Коп.). *„Івга болісно усміхнулась"* (Риб.). *„... позирала на всіх палкими очима та болізно всміхалася"* (Мир.). Тож і реаґувати можна і боляче і болісно.

11. ***„Неправильно: поселився в Україні. Правильно: оселився в Україні"***. Є *„поселити"* і *„поселенець"*, є й *„оселя"* й *„оселяти"*. Тож вибираймо: поселився чи оселився? *„Радюк покинув свій хутір і оселився в жінчиному домі"* (Левиц.). *„Чого Еней приплив к Латину і біля Тибра поселивсь"* (Котл).

12. ***„Неправильно: Великодний. Правильно Великодній"***. Тут найкраще навести кілька слів із статті, автором якої є ред. Петро Часто („Свобода" за 27 квітня 2001 року): „У словнику Г. Голоскевича знаходимо *„народній"* і *„народний"* – отже можна вживати обидва варіянти". І далі: „Якщо ж *„народній"* і *„народний"* перебувають у межах граматичної норми, то що заважає вмістити у ці межі й такі подвійні варіянти: *східний і східній, західний і західній* і т. д.?" А ми тут додамо: і *„Великодний"*, і *„Великодній"*. Бож, як слушно зауважує П. Часто, „вже в XI в в перших наших пам'ятках писали: *„давній"* і *„давний"*, *„дальній"* і *„дальний"*... форми на **-ний** – це є наші (*підкр. моє* – **І. О.**) архаїчні форми", які збагачують лексику нашої мови. Тож не збіднюймо ту нашу лексику непотрібними обмеженнями і шкідливими „заборонами"–порадами!

Д-р Іван Овечко,
професор-емерит університету
Півн. Кольорадо

Від дечого треба відмовитися

Читаючи „Свободу", постійно звертаю увагу на її мову, на точність слововживання. І щодо деяких речей хочу висловити свою думку.

Передусім, хочу повернутися до дискусії, яка, мабуть, ніколи не скінчиться – з приводу **США** і **ЗСА**. Як на мене, **ЗСА** (З'єднані Стейти) краще передає оригінальне **USA**. До 1991 року усі наші газети вживали **„ЗСА"**, а відтак прийшло **США** – задля цієї абревіятури до російського слова „соєдінньоннє" було допасоване українське „сполучені". Але чи бездоганне це вживання? Чи можна сполучити географічні частини? Гадаю, що ні.

Далі. Слово **„вертолет"** – російське. Коли я був в Україні з військом ЗСА, то вояки (а не солдати) називали *„гелікоптер"* – **гвинтокрилом**. По-моєму, гарна заміна. Тоді ж прийшло *„лідер"* – замість **„провідник"**, *„мітинг"* – замість **„сходини"**, *„діяспора"* – замість **„громада"**. Не треба було приймати ці зміни з кращого на гірше.

Ось ще одна зміна. Коли я був малим, ми називалися **греко-католиками**. Патріярх Йосиф навчив нас, що ми – ***українські католики***. Одначе від 1991 року ми знову – **греко-католики**. Що ж ми маємо в собі грецького, щоб повертатися до цієї незрозумілої назви?

Я розумію, наша мова, як і кожна, повинна еволюціонувати, але при цьому вона може перебувати у своїй власній колії, у межах своєї природи.

Роман Ґоляш,
Палатайн, Іл.

Коментар редакції*: Форма „США" справді прийшла до нас після 1991 року, коли Україна стала незалежною. Мотивація – щоб писати вже однаково з українськими офіційними джерелами. Ви вважаєте, що не можна сполучити географічні частини. Але йдеться ж про держави. По-друге, „Словник синонімів української мови Святослава Караванського подає „з'єднувати" і „сполучати", як синоніми. Щодо „гвинтокрила" – чудове слово! Так само, як і Ви, ми проти „лідерів" і „мітингів" і намагаємося їх уникати. Гірша справа з „діяспорою", бо в Києві один з наукових центрів так називається – „Інститут досліджень діяспори". Є також глибока рація у Вашому зауваженні з приводу назви „українські греко-католики". Чужинці справді не можуть второпати, про кого тут мова – про українських греків, чи про грецьких українців. Ми у „Свободі" продовжуємо вживати назву, заініційовану Патріярхом Йосифом і Українська Католицька Церква – але тільки щодо частини цієї Церкви, яка діє поза Україною. УГКЦ – це покищо офіційна назва в Україні. Ми певні, що невдовзі її буде замінено на точнішу.*

Росія має тільки двох мовознавців...

З листа від моїх знайомих українців з Москви я довідався, що в Росії декілька останніх років також працювала державна Ортографічна комісія, готуючи нову редакцію правопису російської мови. І хоч змін передбачалося небагато (наприклад, пропонувалося писати слова **Бог** і **Президент** з великої літери, а слово *міністер* – з малої, *пів-години, пів-яблука* – через дефіс, і ще декілька незначних нововведень), влада категорично відкинула проєкт. Головним опонентом мовних реформаторів виступила дружина російського президента Людмила Путіна. А під час наукової конференції „Мовна політика в сучасній Росії", яка відбулася в Санкт-Петербурзькому університеті **вес**ною цього року, підлабузники в царині філології домовилися до того, що всі, хто хоче навчитися бездоганної російської мови, повинні брати приклад з двої найкращих її знавців – Сталіна і Путіна. Чи не пішла українська влада і в цьому випадку за „старшим братом", поклавши під сукно нову редакцію українського правопису, якої так чекало все свідоме українство світу? Єдине, в чому стрималися в Києві, – то це взорувати лексику і ортографію українського загалу на не досить зграбну мову Президента Л. Кучми...

Стефан Мострянський,
Бостон

У яких словах писати „Ґ”?

З великого мовознавчого есею Яра Славутича, відомого українського поета і філолога, ми пропонуємо нижче лише ті уривки, які можуть мати для читачів значення практичних порад у сфері вживання Г і Ґ.

Мовознавці однозгідні, що звук **ґ** в українській мові вживається рідко. Звичайно заступаємо його – у широкому вжитку – звуком **г**, який має всі ознаки фарингального, щілинного дзвінкого звука. Себто у всіх чи майже у всіх словах, де за походженням чи в набутому звуковжитку міг бути звук **ґ**. Якщо в сусідніх мовах – польській та російській – звук **г** природний, широковживаний, то для української мови він, можна сміливо сказати, нетиповий, бо вживається справді рідко, майже без винятку – у словах чужомовного походження. І все ж звук **ґ**, хоч і рідкісний в українській мові, просто необхідний у практичному спілкуванні. Порівняймо відповідні слова у наступних реченнях (ці приклади стали вже хрестоматійними, без них просто не обійтися):

Ходити на *гулі*. – Мати на лобі **ґулі**.

На кобзі *грати*. – **Ґрати** у в'язниці.

Московський *гніт*. – **Ґніт** у гасовій лампі.

Без літери **ґ** та її правильної вимови відповідні слова були б незрозумілі, зміст речень змінений. Маючи на увазі наведені вище три слова з літерою **ґ** (*ґуля, ґніт, ґрати*), автори академічного видання „Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика” (Київ, 1969) слушно визнають: „Наявність протиставлень..., а також неможливість заміни **ґ** іншими приголосними... дає всі підстави для того, щоб визнати **ґ** окремою фонемою сучасної української літературної мови”.

Перевіряючи доступні джерела, приходжу до рішучого висновку, що треба писати **ґ** в таких українських чи зукраїнщених і широковживаних словах:

Слова з **ґ** на початку слова – *ґава, ґавити (проґавити), ґавра... ґаґара, ґазда, ґаздиня, Галаґан* (прізвище, якщо його носій не пише Галаган), *ґандж, ґанок, ґарґара, ґатунок, ґвалт, ґевал, ґедзь, ґеґати, ґелґати, ґеґотати, ґерґотати, ґердан, Ґжицький* (прізвище), *ґиґнути, ґила, ґирлиґа, ґлей, ґлянець, ґніт, ґольф, ґонта, ґорила, ґрати, Ґренджа-Донський* (прізвище), *ґречний, ґринджоли, ґрис, ґрунт, ґрунь, ґудзик, Ґудзій* (прізвище), *ґулий* (безроговий), *ґуля, ґума, ґуральня, ґуст.*

Слова з **ґ** всередині слова – *аґрус, джиґун, дзиґа, дзиґарі, дзиґлик, дриґ, дриґати, піґулка, ремиґати, хуґа.* До цього другого списку можна додавати говіркові слова з Підкарпаття, також вузько-спеціялізовані слова, позичені з інших мов. Без них годі обійтися освіченій людині, зокрема в галузях географії, назвознавства й фонології. Вони необхідні в будь-якій професійній діяльності.

Які ж критерії застосовувати до засвоєння чужих слів? Борис Антоненко-Давидович наголошує в післяслові до своєї цінної книжки „Як ми говоримо”: „Звертайтесь до позиченого, але з обов'язковою умовою – підпорядкувати його законам своєї мови”. Це значить не сліпо копіювати, а пристосовувати до української вимови та українських літер. Таким чином, у нас уживається багато слів зі звуком **г**, узятих із грецької (де існує **г**), та з інших мов (де панує **ґ**), зі звуком **г**. Для прикладу взявши, всі наші правописи одностайно твердять, що в давніх запозиченнях із будь-якої мови пишемо **г** замість німого спорідненого звука **ґ**. Українська вимова підпорядкувала ті слова до своїх законів: *географія, педагогіка, євангеліє...* У сусідніх польській та російській мовах, навпаки, ці слова вимовляються зі звуком **ґ**, бо в них своя, відмінна від нашої вимова.

Інша справа з недавніми запозиченнями, що мають в оригіналі звук **ґ**. Деякі мовознавці наполягають на тому, що в таких словах із чужих мов латинське **g** треба незмінно передавати українським **ґ**. Але де провести межу між давніми й новими запозиченнями? На жаль, такої межі не можна визначити з абсолютною точністю, та чи й конче треба це робити? Якщо наймення *Ґергард(т), Ґете, Ґонґора...* назви *ґол, ґолф, танґо...* не викликають сумніву щодо написання їх із **ґ**, то багато інших чужослів можуть одним подобатися з **ґ**, іншим, що тримаються законів української вимови, – із переходом **ґ** в **г**: **колеґа**-*колега*, **оригінальний**-*оригінальний*, **редаґувати**- *редагувати* і т. д й т. п. Кожен мовець матиме повну слушність зі свого власного погляду, бо він – зі своїми мовними звичками – те чи інше слово посвоєму сприймає. І тут не легко бути суддею, просто неможливо доводити без знання законів української ортоепії. Адже кожна людина має право на свій погляд і свій власний смак (щоправда, деякі погляди бувають помилкові, а замість смаків – несмаки).

Я схиляюся до думки, щоб у щойно наведених і багатьох інших засвоєних загальних назвах із первісним **ґ** перейти на **г**, що більше притаманне українській мові: *газета, галоша, гараж, грим, елегантний, колегія, негатив, оригінальний, педагогіка, пропаганда, редагувати, філологія...*

Уживаючи **г** в написаній та **г** у вимові, ми більше усамостійнюємось від польсько-російської вимови, переходимо на суто українські закони, про що так гарно сказав уже Б. Антоненко-Давидович. Посилюємо типовість загальнонародного українського мовлення.

Як же тоді бути з чужими словами, що можуть унаслідок переходу **ґ** на **г** деформуватися, спотворюватись? Згадаймо, що наприкінці чи навіть усередині слова звук **г** в українській мові редукується, зникає (ясна річ, не завжди, лише в окремих випадках). Колись були *спасибіг, богдай, далебіг, нігде*, а тепер ми звичайно пишемо ці слова без **г** і саме їх вимовляємо *спасибі, бодай, далебі, ніде*. Колись був **четверг**, а тепер *четвер* у називному та знахідному відмінках однини. З викладацької практики на чужині знаю, що деякі студенти-початківці не пишуть **г** в непрямих відмінках цього слова: *четвера, четверові*. І доводиться вдаватися до історичних коментарів (для початківців це трудна й, мабуть, дочасна проблема), мовляв, треба ці форми писати з **г**: *четверга і т. д.*, бо так було колись, а ми зберігаємо традицію в написанні й вимові.

Не дивно, що подібна редукція трапляється і в чужих прізвищах під впливом народної вимови. Відомий поет Юрій Клен, у згоді з живою традицією, писав своє дійсне прізвище, живучи в Україні, – *Бургардт* (іноді навіть без кінцевого *т*). Лише його син, опинившись поза Україною, поновив первісне написання ***Бурґгардт***. Отже, якщо писати в ньому **ґ**, спотворення не відбувається, чуже прізвище зберігає своє первісне звучання. У загальних словах – це не важлива справа, однак у прізвищі фонетична зміна може й не подобатися його носієві. Тому я пропоную у всіх випадках, коли власні та місцеві назви кінчаються на **ґ** (в т. ч. й наприкінці складу всередині слова), зберігати **ґ**: *Авґсбурґ, Ляйпціґ, Кіплінґ, Ірвінґ, Кенігсберґ*, а також *Бурґгард* (*т* правдоподібне асимілюється з *д*)... Завдяки збереженню **ґ**, уникаємо деформування первісного топоніма чи прізвища.

У багатьох загальних назвах, себто в іменниках (як також у прикметниках, дієсловах та прислівниках) перехід **ґ** у **г** виглядає, на мій погляд, природним; багато слів і прийшли до нас із **г** (наприклад, із грецької мови – *Геллада*), але в словах з інших европейських мов первісно було **ґ**. Як би там не було до засвоєння, тепер пишімо **г** й вимовляймо **г** в таких словах, що збагатили нашу лексику: *багаж, газ, гараж, генеза, геній, Голгота, грам, гранка, грим, грипа, глобус, діялог, енергія, епілог, монолог, облігація, пагінація, пролог, прогрес, орган, організація, оригінальний, педагогічний, пропаганда, редагувати, відредагований, текстологія, телеграма, трагедія, фрагмент...* Таких слів – сотні, якщо не тисячі.

Однак у місцевих (географічних) назвах, особових іменах та прізвищах, себто у власних – не загальних – назвах, пропоную зберігати **ґ**. З пошани до оригіналу місцевої назви чи до того носія імени або прізвища. Не забуваймо, хто викинув ту літеру з української абетки. Мафіозна Комуністична партія Радянського Союзу, з метою зрівняти кількість літер в абетках української та російської мов. Щоб не було й тут ніякої різниці. Крім того, поширити змішання звуків, знизити рівень грамотности, звести українську мову до непрестижних, мовляв, у ній немає жодного ладу й т. п.

Коли ж виникла потреба транслітерувати українські імена, прізвища та місцеві назви латинкою, тоді раптом виринало **g**, яке в російській мові завжди поглинало неіснуючий у ній звук **г**. Замість *Григорія Тютюнника* виходив у світ **Grigory T.**, *Олеся Гончара* називали **Gonchar**. Так відбувалося російщення українського назовництва.

Обговорюючи чужі слова в українській мові, пропоную наступний (третій) список, складений із топонімів, гідронімів, особових імен та прізвищ, у яких треба писати літеру **ґ** і вимовляти звук **ґ**.

Чужі місцеві назви, особові імена та прізвища з літерою **ґ**. (Додано деякі загальні назви):

Аґнеса, Анґола, Арґентина, арґо, Афґаністан, Бандунґ, Банґкок, Банґладеш, Бенґалія, Беоґрад, Берґен, Боґота, Брюґґе, бульдоґ, Бурґгард (т), Ваґнер, Вайнберґ, Ваймінґ, Вашінґтон, Веллінґтон, Вільямсбурґ, Вінніпеґ, Бранґель, Вюртенберґ, Ґааґа, Ґайдельберґ, Ґаррисбурґ, Ґеґель, Ґемінґвей, Герцеґовина, герцоґ, Гінденбурґ, Ґонконґ, Ґюґо, Ґабріель, ґавот... ґатунок, Ґаза, Ґалац, Ґалілей... ґалл, Ґальба, Ґальвані, ґальванізувати, Ґамбія, Ґана, Ґанґа, (Ґанґ), ґанґстер, Ґарібальді, Ґарґантюа, Ґарміш, Ґарньє, Ґасконія, Ґаяна, Ґвадальківір, Ґваделюпе, Ґватемаля, ґвельфи, Ґвідо, Ґвінея, Ґданськ, Ґдиня, Ґедимін, ґейзер, ґейша, Ґелсвортсі, Ґент, Ґенуя, Ґеорґ, Ґергард (т) Ґертруда, Ґете, Ґеттисбурґ, Ґеттинґен, ґето, ґешефт, ґібеліни, ґібон (мавпа), Ґібралтар, ґід, Ґі де Мопассан, Ґлезґо, ґміна, Ґнєзно, Ґловацький, Ґлорія (ім'я), ґном, Ґоа, Ґобі, ґоґель-моґель, Ґодайва, ґол, Ґолдсміт, Ґоліят, Ґольдоні, ґольф, Ґольфстрім, ґонґ, Ґонґора, ґот, ґотика, Ґота, Ґотліб, Ґотьє, Ґраґам, Ґранада, ґранд, ґрасувати, Ґрац, ґрація, Ґренляндія, Ґренобль, Ґрета, Ґретхен, Ґризельда, ґризетка, Ґринвіч, Ґримм, ґриф, ґрифон, Ґреґорі, ґрезет, Ґродно, ґросмайстер, ґрот, ґрота, ґротеск, Ґрюнвальд, ґуляш, ґульден, Ґуно, Ґурзуф, Ґустав, Ґутенберґ, ґявур (джавр), Дарджилінґ, Джолунґма, Дюринґ, Единбурґ, Енґельс, Ірвінґ, Йоганнесбурґ, Калґері, Кеніґсберґ, Лессінґ, Лонґ-Біч, Лонґфелло, Людвіґ, Ляйпціґ, Люксембурґ, Мадаґаскар, Маґдебурґ, Маґеллан, Монтґомері, Нібелюнґи, Ніґерія, Ніяґара, Ноттинґгем, Нюрнберґ, Оґден, Ореґон, Паґаніні, Патаґонія, Параґвай, пігмент, Петербурґ, Пітсбурґ, Реґенсбурґ, Ранґун, Ремінґтон, Риґа, Ріо-Ґранде, Сайґон, Сан-Дієґо, Санто-Домінґо, Сенеґаль, Синґапур, Спринґфільд, Страсбурґ, танґо, Тюрінґія, Уруґвай, Уґанда, Чикаґо, Шеллінґ, Шлезвіґ, Юґурта, Яґайло, Яґелло, Яґелони, Яґич.

До винятків, мабуть, треба зарахувати назви: *Англія, Галилея, Греція, Єгипет, Норвегія, Португалія, Югославія.* Свідомий того, що мене за ці винятки будуть звинувачувати в непослідовності. Але ці назви, зокрема *Англія* та *Галилея*, так увійшли в український мововжиток, що зовсім зукраїнщились у вимові. Повернення до **ґ** в цих словах було б великим ретроградством. Можна думати, що й багато зі слів, наведених у третьому списку, втратять **ґ** з часом, а замість нього появиться **г** в місцевих назвах.

Фонема **ґ** вперше була засвідчена яких 400 років тому, ще до Гетьманщини. Після заборони в 1933 році вона жила в діяспорі. Лише тепер офіційно поновлена на українському материку, коли стала незалежною державою. Мої міркування щодо слів із **ґ** – це мої особисті погляди.

Можливо, деякі з моїх побажань потребують уточнення. Не вважаю себе непомильним, як це робив і Олекса Синявський. Його порадник із 1921 року – це застарілі й самим автором скасовані правила супроти його дуже цінних „Норм української мови” (1931). Отак і я поправляю дещо з того, що засвідчене в моїх підручниках, виданих 40-30 років тому. Це помітне в моїй „Standard Ukrainian Grammar” (1990). Зауваження чи конструктивні поради прошу слати на адресу: **Dr. Yar Slavutych, 72 Westbrook Drive, Edmonton AB Canada T6J 2E1.** Tel.: (780) 434-2449.

Розділ веде ред. Петро Часто

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Зустріч з артистами театру імені Франка

НЬЮ-ЙОРК. – 1 серпня Генеральне консульство України в Нью-Йорку та Український Інститут Америки провели в приміщенні інституту зустріч громадськости з артистами Київського державного драматичного театру імені Франка. Зустріч відкрила консул України в Нью-Йорку Наталя Мартиненко. Проведення зустрічі в будинку, який подарував громаді український меценат В. Джус, служило заохоченням для тих спонзорів, які могли б підтримати один з найстаріших українських театрів світу.

Головний режисер театру, Народний артист України Богдан Ступка представив свої колеґ і розповів про останні творчі здобутки театру, який в нинішньому році як перший театр з України узяв участь в Міжнародному театральному фестивалі в Греції, до США привіз виставу „Тев'є-молочник" за твором Шолом-Алейхема, яку показав в Нью-Йорку і Чикаґо, а у вересні цією виставою відкриватиме Всесвітній єврейський конгрес у Москві.

Народна артистка України Наталя Лотоцька розповіла про шлях Богдана Ступки до театру, накреслила його творчий портрет. Богдан Ступка відповів на запитання присутніх, зокрема, розповів про свою діяльність на посаді міністра культури України.

У мистецькій частині зустрічі Наталя Лотоцька і Остап Ступка, молодий актор і син режисера, зіграли сцену з п'єси польського літератора Станіслава Віткевича „Мати", Народний артист Володимир Куделя і Заслужений артист України Євген Шах показали уривок з п'єси Карпенка-Карого „Мартин Боруля", а Богдан Ступка і Народна артистка України Ірина Дорошенко відтворили фраґмент п'єси Івана Франка „Украдене щастя". Артист Олексій Паламаренко читав вірші Тараса Шевченка, Івана Франка та Павла Глазового.

Вечір закінчився бесідами за частуванням. Учасники зустрічі оглянули виставки картин Наталі Герасименко і Тараса Боровика, які саме демонструються в Українському Інституті Америки.

Левко Хмельковський

Поезії Івана Франка читає артист Олексій Паламаренко.

Богдан Ступка і Наталя Лотоцька

В розмові – Народна артистка України Ірина Дорошенко (зліва) і консул Наталя Мартиненко.

Відзначено століття Едварда Козака

ГАНТЕР, Н. Й. – Літній сезон почався 6 липня увечорі на честь великого мистця – маляра і письменника-гумориста Едварда Козака у столітню річницю його народження. Едвард Козак, знаний як ЕКО, щороку перебував тут і був неначе почесним членом „Українського Гантеру". Вечір влаштував Центр української культури в Гантері (мистецький керівник д-р Ігор Соневицький) при співучасті Пластового загону „Червона Калина", членом якого був мистець. Вечір відкрила Наталя Соневицька, яка звернула увагу на блискучий гумор, легкість рисунку, неперевершений талант карикатуриста ЕКА. Його письменницька спадщина, зібрана у двох томах „Гриця Зозулі", є перлиною еміґраційного гумору. Наталя Соневицька підкреслила, що святкування відбувається в улюбленому місці мистця, де він щорічно творив і виставляв свої картини. Вона привітала присутніх на вечорі сина мистця – Ярослава з дружиною.

Мистець Богдан Титла, член мистецької громади в Гантері, у своїм виступі відзначив багатогранний талант Едварда Козака як гумориста, карикатуриста, станкового маляра і графіка. Третім промовцем була відома письменниця і журналістка Уляна Старосольська, яка співпрацювала з ЕКОм у його сатиричних журналах „Комар" і „Лис Микита", була його великою приятелькою. Вона розповіла про поетичну творчість ЕКА в його молоді роки, про його поміч молодим малярам.

У мистецькій програмі Лідія Крушельницька прочитала фейлетон ЕКА „У Гантері", Орест Кебало деклямував „Гантерські пташки", а дві членки Студії мистецького слова Л. Крушельницької – Софія Зєлик і Мелася Соневицька заграли скетч Е. Козака „Образи – не гарбузи". У музичній інтерлюдії сопрано Анна Бачинська виконала, при фортепіяновім супроводі піяніста Володимира Винницького, три улюблені пісні ЕКА – „Родимий краю", „Синя чічка" та „Вівці мої, вівці". Цю останню пісню ЕКО любив приспівувати при праці. На закінчення вечора виступив з привітом від Пластового загону „Червона калина" Богдан Михайлів.

На балконі „Гражди" діє виставка карикатур ЕКА, яку підготувала Софійка Геврик при співпраці Ліди і Олеся Лясецьких та Ярка Козака, там же виставлено 96 обкладинок журналів „Комар" та „Лис Микита" від 1948 до 1991 року.

І. Ч.

„Молитва...

(Закінчення зі стор. 1)

Проти „Молитви" також стали висувати політичні звинувачення. Якийсь добродій В. Перебийніс на Інтернет-сторінці тижневика світового українства „Український форум" натякає на те, що фільм – це масонська змова з метою „сплюжити все українське". Виконавцеві ролі Мазепи Богданові Ступці він радить не виходити на вулицю без охорони, а щодо режисера Ю. Іллєнка висловлює надію, що українські глядачі за його ж, – Іллєнковою, – „(садомазохістичною?) фантазією підріжуть та спалять". У типовому для преси „північного сусіда" відгуку на фільм російська газета „Красная звезда" писала про „Молитву" як про „самий руссофобскій фільм всєх врємьон і народов", як про політичну змову антиросійських сил в Україні, які прагнуть отруїти „добрі взаємини між двома державами".

Однак в день фактичної, хоча й неофіційної, прем'єри „Молитви за гетьмана Мазепу" в США більша частина глядацької авдиторії в Гарварді не знала про всі ці пристрасті – йшла на перегляд фільму зі сподіваннями побачити кінематографічну ілюстрацію відповідного періоду історії України. Коротке вступне слово перед висвітленням кінострічки виголосив композитор Вірко Балей, спеціяльно запрошений до Гарварду з цієї нагоди. Неначе намагаючись запобігти фактові невиправданого сподівання, він порадив глядачам залишити перед входом критерії, за якими вони звикли оцінювати кінематографічну продукцію. Мовляв, сьогодні йдеться про фільм незвичайний, складний, шокуючий, покликаний не розважати, а спонукати до співпереживання, болючих рефлексій над драматичними екзистенційними дилемами українського буття. „Молитва", – застеріг В. Балей, – це не історичне полотно і не кіно-ілюстрація періоду із минулого України.

Справді, шукати у фільмі історичних фактів – річ невдячна. В ньому також немає таких звичайних композиційних складників, як сюжетна лінія із експозицією, зав'язкою, розвитком конфлікту, кульмінацією та розв'язкою, як розвиток персонажів, як наративна послідовність у часі і просторі. „Молитва" – це свого роду сон, ба – навіть кошмар, із притаманними йому нелогічністю та ірраціональністю, довільним плином асоціяцій, поєднання непоєднуваного. В одному інтерв'ю з нагоди закінчення праці над фільмом Юрій Іллєнко говорить про нього як про кінострічку, виконану в особливому „жанрі фільму-молитви". Але вочевидь не молитва, а саме сон, цей найдавніший, за словами Хорхе Луїса Борхеста, різновид естетичної творчости людства, визначає стилістику, звуковий і візуальний ряд Іллєнкового твору. Розмиті кольори, пелена, через яку постають перед глядачем події, камера, яка у постійному русі, позірна хаотичність.

Фільм активно користується естетикою сюрреалізму. Це виявляється і у самому форматі сну (зі мною погодяться ті, хто пам'ятає фільми Луїса Бунєеля) й у відсутності меж між маренням і дійсністю, між раціональним і божевільним, трагічним і комічним, високим і приземленим. Сюрреалізм проступає й у картинах, настінних розписах (художник Сергій Якутович), деталях обстановки, які почасти нагадують малярство Сальвадора Далі, у незнайомій для українського кіна, – хоча й дуже своєрідній, – зосередженості на тілесному – сцени сексу, нагота, тортури, різанина.

Іллєнко свідомо будує кадр, декорації, антураж, костюми персонажів в такий спосіб, щоб позбавити глядача найменшої можливости повірити в історичність моменту. Впадає в очі показова штучність атрибутики – деякі персонажі носять римські тоги, Мазепа й Петро у сцені не зовсім платонічного єднання міняються чоботами-панчохами, які більше пасують повіям-трансеститам у Нью-Йорку, ніж гетьманові і цареві. Подібно, що Іллєнко поставив собі завдання підважити, знищити звиклі міти, культи, які стали обов'язковими для українців у підході до видатних діячів історії. Можливо, тому з таким обуренням і почуттям зрадженности сприйняли „Молитву" українські традиціоналісти і ті, хто вимагає від кіна, цілком у дусі совєтських часів, бути знаряддям виховання іншої „нової людини", яка тим разом називається „справжній українець".

Фільм безперечно шокує, але у спосіб, на мою думку, несподіваний. Він шокує не ріками крові, не горами трупів, не відтятими головами – кожного разу глядач через дві секунди розуміє, що та кров – це акварельна фарба, ті трупи – муляжі, а відтяті голови насправді щойно відкручені від манекенів і сяк-так загримовані. Те, що справді мало б шокувати – це як Іллєнко без вагання відкидає традиціоналістичні табу, успадковані українцями моделі самоідентифікації, способи мислення про себе і про інших, як він ставить перед глядачем у найпровокативнішій формі питання, які через особисту драму Мазепи і як людини, і як політичного діяча торкаються дилем української кондиції. Ці дилеми озвучуються в устах Мазепи, Петра I, Карла XII, Мотрі. „Бути руїні, чи бути Україні", – вигукує Мазепа із патетичністю Гамлета. Або: „Гетьмани всіх Украйн – скільки їх було сьогодні зранку?".

Богдан Ступка в ролі Мазепи.

Мазепин сон у „Молитві" розгортається як фарс, у якому всі без винятку персонажі, включно із самим гетьманом, здаються божевільними. Здається, для Іллєнка немає нічого святого, бо будь-яка святиня не убезпечена від „примруженого ока" режисера, від його іронії, навіть злого осміяння. Зрозуміло, що ті, хто звик сподіватися від кіно дидактик і настанов, відчувають себе обманутими, кинутими напризволяще у морі морального й ідейного релятивізму українського пост-модернізму.

Демонстрація в Гарварді кінострічки „Молитва за гетьмана Мазепу" стала можлива завдяки ініціятиві директора ЛШУГУ Галини Гринь та сприянню композитора й автора музики до фільму Вірка Балея і продюсера Ігора Дідковського (Київ). Вона стала фактичною, хоча й не офіційною прем'єрою фільму у США ще до його виходу на широкий екран в Україні.

Юрій Шевчук

Відгуки про фільм:

Роман Шпорлюк,
професор катедри української історії ім. М. Грушевського, Гарвард:

„Я не професійний критик, а просто людина, яка часом ходить до кіна. На мою думку, фільм цікавий і захоплюючий. „Молитва" є значним досягненням світового рівня. Від фільму не слід сподіватися історичної достовірности. Він не ілюстрація до підручника з історії. Навіть дитина знає, що Петро I не міг, наприклад, розмовляти із Мазепою за обіднім столом у розпалі Полтавської битви. „Молитва" – це продукт творчої уяви, це рефлексії над певними постійними темами та закономірностями української історії, такої, якою ми її сприймаємо, – зокрема над проблемою національної солідарности та відданости справі. Тут варто пригадати критичні слова Мазепи, коли він із сумом, хоч і без особливого здивування, перераховує полки, що не з'явилися на поле бою, чи перейшли на бік ворога. У ще драматичнішій формі та ж ідея лунає у монолозі Карла XII, коли він каже, що він – король шведів, а не найманців без національної тотожности (алюзія на поведінку українців).

Я б не журився тим, чи матиме цей фільм комерційний успіх. Тут слід пригадати, що перше виконання однієї з найпопулярніших опер всіх часів „Кармен" у Парижі виявилося повним фіяском, а її композитор Жорж Бізе помер, так і не дізнавшись, що його опера не була аж такою поганою. Доказом успіху цього фільму, – і я тут погоджуюся із думкою автора музики Вірка Балея, висловленою у вступному слові перед показом, – є те, що він не лишає глядача байдужим. Фільм провокує, запалює, злить, викликає бажання додивитися до кінця. І якщо авторові вдасться домогтися, щоб глядач дивився його твір протягом майже трьох годин, навіть якщо в кінці йому скажуть, що фільм жахливий, він уже переміг".

Анна Мюлер,
студентка ЛШУГУ (Гданськ, Польща)

„Якщо в американській і в цілому західній культурі пост-модернізм є річчю звиклою і добре відомою, то в Центральній та Східній Европі, включно із Україною й Польщею, цей напрямок ще досить свіжий й авангардовий. В Україні, яка продовжує шукати власні святощі, піддавати бурлесковому висміянню найбільш сакральні символи є вчинком героїчним. Часом для того, щоб змогти по-справжньому оцінити певні речі, потрібно їх десакралізувати. Для мене здається дуже здоровою та іронія і сарказм, з якими у фільмі змальовується Україна – завжди в образі жінки, часом поґвалтованої, часом божевільної, часом Україна – це Мазепина коханка, часом його похресниця, яка стає його коханкою. Іншим образом, що вразив мене, є образ історії: стара жінка із величезними грудьми матері, не завжди доброї до України. В неї божевільні очі, з її вуст ллються потоки проклять, а ж доки режисер не закриває її рот – досить, мовляв. Я б хотіла, щоб такі фільми знімали і в мене в країні. Нам слід перестати надто серйозно сприймати самих себе, як ми досі це робили. Польща більше не може бути Ісусом Христом народів, так чи інакше на цю роль сьогодні претендують надто багато інших".

Любомир Гайда,
Український науковий інститут, Гарвард:

„... Недивлячись на явну гіперболізацію в сюрреалістичній стилістиці, змалювання у фільмі Петра I, цілком ймовірно, більше відповідає історичній правді, ніж те, як він традиційно зображається в російському кіні. Петро був психологічно дуже складною і, напевно, хворою людиною.

Серед речей, які мені не зовсім сподобалися – насамперед затягнутість стрічки – додаткова редакція і скорочення тривалости фільму лише посилили б його ідейну та художню ефективність. На мою думку, український глядач не готовий до такого фільму. І це моє головне застереження стосовно „Молитви". Фройдистський, сюрреалістичний, психологічний підхід Іллєнка до зображення Мазепи не позбавлений правомірности, хоч я не зовсім впевнений, що це найкращий для української, ба навіть неукраїнської, авдиторії фільм про Мазепу. Для неукраїнської авдиторії, яка не володіє певними знаннями історичного контексту, кінострічка буде просто незрозумілою. Щодо українського глядача, то фільм, можливо, викличе увагу і оплески в середовищі інтеліґенції, культурних еліт, але для загальної публіки він буде незрозумілим чи навіть відражаючим. Найкраще було б, щоб такого типу фільм був третім чи четвертим про Мазепу, зробленим після того, як глядач мав змогу подивитися більш реалістичні репрезентації гетьмана та його історичної доби. Я думаю, що український глядач чекає фільму на кшталт польського „Вогнем і мечем" Єжи Гофмана, чи американського „Відважного серця" (Braveheart) Мела Ґібсона.

Оксана Забужко,
поетеса, Київ (влітку в Гарварді)

„У найширшому розумінні цей фільм про українську історико-культурну незреалізованість, жертвою якої впала і сама „Молитва". Фільм про незралізованість Мазепиного задуму, про незреалізованість і несправдженість певного грандіозного історичного проєкту, яким все ще була Україна на початку XVIII століття. Фільм має сум'ятну структуру – місцями він захлинається, місцями топчеться на місці, місцями він стиснутий і спресований, місцями розтягнутий, місцями абсолютно езотеричний для невтаємниченого. Все це і демонструє незреалізованість не тільки у темі, а й у способі побудови самого фільму. Моя головна претензія до фільму в тому, що з Мазепи не вийшов бароковий персонаж. У режисера Іллєнка, – я не кажу в актора Ступки, бо саме режисер окреслив межі певного знакового поля до виконання образу гетьмана – Мазепа вийшов запростуватим, щоб теза про незреалізованість української барокової культури, апотеозом і втілення якої Мазепа і був, прозвучала переконливо...".

НОВІ ВИДАННЯ

Статті Василя Сірського

Нещодавно з'явилася друком книга Василя Сірського під назвою „Політична діяспора під критичним обстрілом: півстоліття моїх спостережень". Видана Івано-Франківським видавництвом „Лілея", книга в твердій обкладинці має 330 сторінок.

Книга – це журналістичний доробок відомого дослідника української літератури (зокрема творчости Миколи Гоголя), бібліотекаря та бібліофіла, громадського діяча, колишнього вояка Першої української дивізії УНА „Галичина" Василя Сірського. Багатогранна особа вповні виявилася і яскраво прозирає з кожної сторінки нової книжки.

Книжка містить 170 статтей на різні теми і поділяється на три розділи: „Різні статті", „Гумор і сатира" та „Статті з „Нашого голосу". Кожна стаття несе на собі сильний відбиток особистости автора – гостра, змістовна, а часом і контроверсійна.

Діяпазон тем і хронологія статтей надзвичайно широкі. Статті охоплюють період від 1949 до 2001 року, а тому, що Василь Сірський ніколи не стояв осторонь актуальних подій, а був їх активним учасником, то, прочитавши книжку, можна відчути живий пульс історії.

Мені особливо цікаво було читати статті, пов'язані з останнім періодом історії – десятиліттям незалежности Української держави. Деякі з подій добре пам'ятаю, деякі – зовсім не пригадую, але після прочитання книжки, всі ці десять років ясно вишикувалися в пам'яті.

Книга Василя Сірського

Кожному, хто відкриє цю книгу, вона подарує і усмішку, і багато годин змістовного відпочинку.

Книжку Василя Сірського можна замовляти: Ю. Ференцевич, 10 Bond St., Jersey City, N.J. 07306.

Марґарета Шпір

Поштові марки України у 2002 році

Перша поштова марка незалежної України була випущена 1 березня 1992 року. Відтоді пошта України випустила станом на 1 червня 2002 року 449 мініятюр для оплати поштових відправлень. Марки нової держави здобули визнання філателістів світу завдяки різнобічній тематиці, високоякісному художньому і друкарському виконанню.

Поштова марка „Руслан Пономарьов – 16-ий чемпіон світу з шахів" (4 березня).

У нинішньому році заплановано випустити 46 поштових марок і 3 бльоки. Уже надійшли в обіг марки на честь байкаря Леоніда Глібова і чемпіона світу з шахів Руслана Пономарьова, була продовжена серія „Гетьмани України" – Павло Тетеря, Дем'ян Многогрішний, Іван Брюховецький, випущено спеціяльні аркуші „Історія війська в Україні", „Суднобудування", спортивна серія. Триває випуск марок серії „Області Укаріни" – нинішнього року марки розповіли про Київську і Луганську області. На спеціяльному аркуші з нагоди 10-річчя української марки відтворено марку 1992 року (є також бльок з цієї теми).

Поштові бльоки розповідають про Національний цирк України (випущено також буклет мініятюр), оперні театри України. Барвисті, оригінальні марки в малих аркушах присвячені Вербній неділі, українській народній казці. Триває вихід Шостого стандартного випуску (5, 10 і 30 коп.), серій „Заповідники і природні парки України", „Червона книга України".

До кінця року очікуються марки на честь Миколи Леонтовича, до 1000-ліття Хотина, нового року, побачать світ серії „Скарби музеїв України", „Українське народне вбрання", „Україна – космічна держава", дві марки „Київ очима художників", спільна марка з Болгарією, марка до Національної філателістичної виставки.

Проте деякі марки могли б більше розповідати про Україну. Поряд з абстрактними зображеннями спортивних символів варто було б подати на марках портрети Руслана Пономарьова, кращих у плаванні і бігу Яни Клочкової та Жанни Пінтусевич, провідних артистів українського цирку.

Л. Х.

31 травня 2002 року випущено бльок „Оперні театри України" зі зображенням театрів у Дніпропетровську і Донецьку.

Книжки, надіслані до „Свободи"

Редакційна колеґія. „Верховина". Літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч.12. Вікторія, Кензас, 2001 року.

* * *

Ніна Баланчук. „Історія України в історії однієї сім'ї". Роман в новелях. Видавництво „Оперативна поліграфія", Петропавловськ-Камчатський, 2002 рік.

* * *

Координаційний комітет допомоги Україні (США). „Українське слово". Хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття, в чотирьох книгах. Упорядкування, редаґування та бібліографічні довідки професора Василя Яременка. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник. Видання друге, змінене, доповнене. Книга перша – ранній модернізм (1896 – 1921), книга друга – високий (розвинутий) модернізм (1922 – 1940), книга третя – соцреалізм (тоталітаризм) і активний йому спротив (антитоталітаризм) 1941 – 1991, книга четверта – пізній модернізм (1961 – 1991) і постмодерна література 90-их років. Видавництво „Аконіт", Київ, 2001 рік.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЬЮ- ЙОРКУ

влаштовує з доручення

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ і КАНАДИ

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ на СОЮЗІВЦІ

(LABOR DAY WEEKEND)

Субота, 31 серпня 2002 р., о год. 10:00 ранку

Вправи – год. 9-та ранку

за ІНДИВІДУАЛЬНІ ПЕРШЕНСТВА УСЦАК та ТРОФЕЇ і НАГОРОДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ у слідуючих конкуренціях для дівчат і хлопців:

Число конкур.	Вік – хлопці			Вік – дівчата	Число конкур.
1	13/14	100 м.	змінний	13/14	2
3	15 і вище	100 м.	змінний	15 і вище	4
5	10 і нижче	25 м.	довільний	10 і нижче	6
7	11/12	25 м.	довільний	11/12	8
9	13/14	50 м.	довільний	13/14	10
11	15 і вище	50 м.	довільний	15 і вище	12
13	10 і нижче	50 м.	довільний	10 і нижче	14
15	11/12	50 м.	довільний	11/12	16
17	13/14	50 м.	горілиць	13/14	18
19	15 і вище	50 м.	горілиць	15 і вище	20
21	10 і нижче	25 м.	горілиць	10 і нижче	22
23	11/12	25 м.	горілиць	11/12	24
25	13/14	50 м.	грудний	13/14	26
27	15 і вище	50 м.	грудний	15 і вище	28
29	10 і нижче	25 м.	грудний	10 і нижче	30
31	11/12	25 м.	грудний	11/12	32
33	13/14	100 м.	довільний	13/14	34
35	15 і вище	100 м.	довільний	15 і вище	36
37	10 і нижче	25 м.	метелик	10 і нижче	38
39	11/12	25 м.	метелик	11/12	40
41	13/14	50 м.	метелик	13/14	42
43	15 і вище	50 м.	метелик	15 і вище	44
			ГІНЦІ		
45	10 і нижче	4x25 м.	довільний	10 і нижче	46
47	11/12	4x25 м.	довільний	11/12	48
49	13/14	4x50 м.	довільний	13/14	50
51	15 і вище	4x50 м.	змінний	15 і вище	52

Змагуни (-ки) можуть брати участь в трьох індивідуальних конкуренціях і один раз в гінцях. Гінці будуть устійнені клюбовими тренерами або представниками.

РЕЧЕНЕЦЬ ЗГОЛОШЕННЯ **до 21-го серпня 2002 року** на руки Марійки Бокало, провідника змагань. Реєстрації над басейном НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ. Вписове – 5 дол. від змагуна (-ки)

КАРТА ЗГОЛОШЕННЯ

....

Ім'я, прізвище: (по-англійськи)

....

(по-українськи)

....

Адреса

.... Поштовий Код ....

Телефон: (....................) .... Вік ....

Хлопець .... Дівчина ....

....

Клюб/Молодеча організація

Конкуренція .... Час ....

Конкуренція .... Час ....

Конкуренція .... Час ....

....

Просимо вислати карту зголошення разом з вписовим (чек виписаний на „Ukrainian Sports Federation")

Maria Bokalo, 641 Evergreen Pkwy, Union, NJ 07083

Tel.: (908) 851-0617

УВАГА! НЬЮ-ЙОРК і ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ –
Відділ УККА – Нью-Йорк і
Відділ УАКРади – Нью-Йорк

запрошують на

Відзначення 11-ої річниці НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

У програмі концерт хору

„ДУМКА"

Неділя, 25 серпня, 2002 р.
год. 2 по пол.

Заля школи св. Юра
East 6th Street, New York, NY

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

запрошує на концерт з нагоди

ОДИНАДЦЯТОЇ РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

який відбудеться

в суботу, 24 серпня 2002 р., о 7-ій год. вечора

в Українському Освітньо-Культурному Центрі
700 Седар Ровд, Дженкінтавн, Па.

У програмі концерту:

- Слово — Достойний *СЕРГІЙ ПОГОРЕЛЬЦЕВ*, Ґенеральний консул України в Нью-Йорку
- Спів — *ТАРАС ПЕТРИНЕНКО*, Артист/поет з Києва
- Спів — Вокальне тріо *„РІДНА ДУША"*, Клівленд, Огайо
- Сопрано — *ЛІДІЯ БИЧКОВА*, Солістка Київської Опери
- Хор — Чоловічий хор *„ПРОМЕТЕЙ"*, Філядельфія, Па.

Вступ: дорослі – 10 дол.; діти – 5 дол.

Додаткові інформації можна одержати, телефонуючи на число:

(215) 663-1166

СПОРТ

Плавання

Українець Олег Лисогор на чемпіонаті Европи з водних видів спорту у Берліні 2 серпня встановив новий світовий рекорд на відстані 50-метрів брасом, який нині становить – 27.18 сек. Окрім нового досягнення, О. Лисогор приніс до активу збірної України ще одну золоту медаль. Попереднє найвище досягнення належало американцеві Еду Мозесу, який проплив цю відстань за 27.39 сек.

У змаганнях на відстані 200 метрів комплексним плаванням серед жінок семиразова чемпіонка Европи Яна Клочкова була попереду від самого старту. Срібну медалю на відстані 200 метрів батерфляєм здобув Денис Силантьєв. На відстані 800 метрів вільним стилем четвертою фінішувала Ольга Береснєва. Дует Дмитра Лисенка та Юрія Шляхова таке ж місце посів у синхронних стрибках з триметрової вишки.

Загалом на чемпіонаті українська збірна виграла 6 золотих, п'ять срібних і шість бронзових медалей. Половину золотих медалей здобула Яна Клочкова.

Чемпіони Европи з плавання Яна Клочкова й Олег Лисогор 5 серпня після прибуття в Київ. *Фото УНІАН*

Футбол

Нещасливими виявилися перші ігри другого кваліфікаційного кола Ліґи чемпіонів Европи для команд з країн колишнього СРСР. Лише київським динамівцям вдалося отримати перемогу. Програли білоруси та грузини, а латвійці зіграли внічию. У першій грі другого кваліфікаційного кола, яка відбулася 31 липня на стадіоні „Динамо" ім. Валерія Лобановського, „Динамо„ (Київ) перемогло команду „П'юнік" (Вірменія) з рахунком 4:0.

Капітан „Динамо" (Київ) Андрій Гусин (ліворуч) у двобої за м'яч із гравцем єреванської команди „Пюник" Варданом Минасяном під час першої гри другого кваліфікаційного кола Ліґи чемпіонів Европи 31 липня у Києві. *Фото УНІАН*

Довкола спорту

В Італії 1 серпня арештований Алімжан Тохтахунов (Тайванчик), керівник одного з російських організованих злочинних угрупувань, якого звинувачують у незаконному впливі на арбітрів з фігурного ковзання на зимовій Олімпіяді-2002 . Американські правоохоронні органи підозрюють його в тиску на суддів з метою присвоєння золотих медалей Олімпіяди-2002 у танцях на льоду французькій парі Марині Анисиній та Гвендалю Пейзері. За французів віддали голоси судді з Азербайджану, Болгарії, Литви, Польщі та України, які будуть допитані агентами ФБР.

„Тайванчик" був відомим у Росії „злодієм у законі", але останнім часом жив за кордоном.

ФОНД ЛЬВІВСЬКОЇ АВІЯЦІЙНОЇ КАТАСТРОФИ

ПРОСИМО ЛАСКАВО ДОПОМОГТИ

Як, мабуть, всім слухачам вже відомо із засобів масової інформації, на летовищі „Скнилів" коло Львова під час виконання демонстраційного лету зазнав катастрофу військовий літак СУ-27. Внаслідок тієї катастрофи загинули 83 особи, з них 23 дітей, а в шпиталях Львова перебувають 116 тяжко поранених осіб, з них 44 дитини. Багато з них у дуже важкому стані з численними переломами і внутрішніми гематомами. У майбутньому ці люди потребуватимуть довготривалого лікування і протезування.

Українська Федерація Америки минулої неділі організувала Telethon, на який відгукнулися слухачі американської телевізійної станції. Федерація також одержала зобов'язання від Crozer-Chester Burn Center і Shriners Hospital for Children прийняти кілька дітей на лікування, та вислала хірурга – спеціяліста від травм, щоб на місці оцінив рід необхідної допомоги, а невдовзі вишле потрібні припаси літаком Med Jet до Львова.

Федерація звертається з проханням до всіх, котрим не байдужа доля тих потерпілих, щоб вони долучилися до цієї гуманітарної акції, висилаючи негайно свою пожертву до Української Федерації Америки на адресу Української Кредитової Кооперативи „Самопоміч", виставивши чек на __Ukrainian Federation of America__ з нотаткою __Lviv Air Disaster Fund__.

__Адреса Кредитівки:__
Ukrainian Selfreliance
Federal Credit Union
1729 Cottman Avenue
Philadelphia, PA 19111

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ — ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Пам'яті Миколи Дейчаківського

(1921–2002)

11 липня ц. р. відійшов у вічність український лікар-патріот, засновник і перший голова УЛТПА відділу Огайо, відомий і заслужений громадсько-політичний діяч св. п. д-р Микола Дейчаківський. Він прожив 80 років сповнених любови та праці для родини, громади та України.

Народився М. Дейчаківський 9 грудня 1921 року в Україні (с. Ямниця на Івано-Франківщині) у патріотичній сім'ї Антона і Анни (з родини Кузиків) Дейчаківських. Медичні студії розпочав 1942 року у Львові, продовжував у Відні, а закінчив 1949 року у Мюнхені. У 1950 році еміґрував до США, де працював резидентом патології в „Burlington County Hospital" біля Філядельфії, а потім в резидентурі в „St. Elizabeth Hospital" в Чикаго. У 1952–54 роках працював резидентом загальної практики у „Wyandott General Hospital" поблизу Дітройту. Згодом відбув трирічну спеціялізацію зі загальної хірургії та після іспитів відкрив приватну лікарську практику в Клівленді, Огайо. Тут він одружився з Надією Воляник – дочкою д-ра Степана та Емілії Воляників – професійною бібліотекаркою, діячкою Союзу Українок Америки та любителькою українського мистецтва.На американській землі народилися сини Орест, Юрій і Микола, які здобули вищу університетську освіту, беруть активну участь в суспільно-громадському і політичному житті української діяспори і України.

Д-р Микола Дейчаківський як член ОУН брав активну участь у різних акціях на теренах західньої і східньої України, виконуючи завдання проводу ОУН. В 1944 році, після створення Української Головної Визвольної Ради (УГВР), був зв'язковим Закордонного представництва УГВР. При переході швайцарського кордону був заарештований і кинутий до тюрми. Тільки кінець війни врятував його від розстрілу. Ці пригоди д-р М. Дейчаківський описав у своїх споминах, які друкувалися у журналі „Сучасність" під псевдонімом „Микола Кузик. Пізніше спомини були видані у Києві, в 1997 році під заголовком „На визвольних стежках Европи".

У США М. Дейчаківський став членом Українського Народного Союзу і декількох американських медичних товариств, активним членом УЛТПА. Він був довголітнім членом управи УЛТПА відділу Огайо та його дворазовим головою. Був співорганізатором 1-го наукового з'їзду УЛТПА в Клівленді. За свою працю був відзначений почесною грамотою на з'їзді УЛТПА у Сан-Франціско в 1982 р. Під час з'їзду делегатів та 35-ої наукової конвенції 1999 р. був наділений Почесним членством як визначний лікар, громадський діяч і меценат.

В 1991 році д-р Микола Дейчаківський став співосновником Координаційного Комітету Допомоги Україні і співорганізатором та головою місцевого відділу в Клівленді. Також став співорганізатором місцевого відділу Постійного олімпійського комітету для допомоги українській олімпійській команді на Олімпіяді-1996 в Атланті. Покійний зі своєю дружиною Надією вже від років висилали в Україну пачки з ліками і медичним знаряддям, а також українські книги до бібліотек України. Дейчаківські були щедрими жертводавцями на українські наукові, культурні, політичні та громадські цілі.

М. Дейчаківський був визначним футболістом в командах „Вихор" у Ямниці, „Пролом" у Станиславові, „УССК" у Мюнхені, „Січ" у Регензбурзі, „Тризуб" у Філядельфії та „Леви" у Чикаго, був членом української репрезентації, яка здобула золоту медалю на олімпіяді ДіПі у 1948 р.

Д-р Микола Дейчаківський похований на українському цвинтарі свв. Петра і Павла в Клівленді.

Складаємо глибокі співчуття його дружині і родині, сестрі Стефі з родиною.

Вічна і славна йому пам'ять!

Павло Пундій

Спомин про св. п. д-ра Миколу Дейчаківського „Небуденна людина" надійшов до „Свободи" також від д-ра Осипа Кравченюка з Пенсильванії.

У смутку повідомляємо, що у вівторок, 2 липня 2002 р., проживши 77 років, відійшов у вічність у Сиракюзах, Н.Й. наш найдорожчий БАТЬКО, БРАТ і ПРИЯТЕЛЬ

бл. п. ГРИГОРІЙ ПІКОЛИЦЬКИЙ

нар. в м. Голодівка, Західня Україна, вдівець по св. п. Анастазії, яка померла у 1973 р.

У віці 14 років, був вивезений до Німеччини на примусові роботи. Під час війни одружився, працював в кам'яновугільній копальні в Бельгії. У 1954 р. еміґрував до Америки, спонзорований братом Стахом, який жив у Woodbine, NJ. У 1955 р. переселився до Сиракюз, Н.Й., де працював у Smith and Caffrey Steel Co., як водій. Його мрією було мати свою таверну. У 1963 р. купив Battle's Grill, а потім побудував Idle Hour Tavern. Разом з дружиною Анастазією працювали в ній 24 роки. Був активний в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, в Українському Народному Домі, належав до 39 відділу Українського Народного Союзу в Сиракюзах.

ПАНАХИДА відбулася 4 липня 2002 р., о год. 6-ій веч. в Macko-Vassallo Funeral Home.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 5 липня 2002 р. о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя. Похований на церковному цвинтарі.

У смутку залишилися:

син – д-р ЯРОСЛАВ ПІКОЛИЦЬКИЙ, LaJolla, CA
одна сестра і три брати в Україні
МАРІЯ МАЙКОВИЧ
та ближча і дальша родина в Америці і в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ відходу у вічність нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА Й ДІДУСЯ

бл. п. РОМАНА КОСТИРКИ

буде відправлена жалібна СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Юра в Нью-Йорку, в суботу, 7 вересня 2002 р., о год. 8-ій ранку.

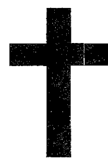
При цьому складаємо найщирішу подяку всім рідним та знайомим, що в час нашого найбільшого горя, своїми молитвами та розрадою, старались улегшити наш біль. Всім складаємо щиру подяку за квіти та Служби Божі в пам'ять Покійного.

Щира подяка всім жертводавцям, які в пам'ять Покійного зложили свої пожертви на охорону могил Броди-Лев. Велика подяка о. Марійо за багатократне відвідування Покійного в шпиталі як також за похоронні відправи.

Щира подяка о. Лаврентію за відправлення Панахиди.

Щира подяка всім, що в так болючий для нас час прийшли до нас у який-будь спосіб із поміччю.

В глибокому смутку дружина ЯРОСЛАВА КОСТИРКА з дітьми і внуками.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ

ділиться сумною вісткою з українським громадянством та членами Т-ва, що в ранніх годинах вівтірка, 6 серпня 2002 р. відійшов у вічність

бл. п. д-р ВОЛОДИМИР БУРДЬО

вет. лікар

Дружині Покійного д-р ІВАННІ складаємо щирі співчуття.

УПРАВА О.У.В.Л.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, відійшли у вічність 21 лютого і 23 березня наші дорогі БРАТИ, ШВАҐРИ, СТРИЙКИ і СТРИЙКИ-ДІДИ

бл. п.

ОРЕСТ СОТЕР БАРАНЕЦЬКИЙ

і

МИРОН БАРАНЕЦЬКИЙ

Складаємо сердечну подяку родині, приятелям і знайомим, що своєю участю в похоронних відправах виказали свою приязнь до покійних Ореста і Мирона та прийшли щоб попрощатися з ними і вшанувати їх пам'ять.

Щиру подяку складаємо Всечеснішому о. Василеві Сивинському, парохові церкви св. Йосафата на Френкфорді у Філядельфії, за всі похоронні відправи та за глибокозмістовні прощальні проповіді, а Назареві Шуплятові за дяківський спів.

Рівно ж дякуємо д-р Анні Лисяк за довготривалу і уважливу лікарську опіку.

Щира вдячність Катрусі Захаріясевич, Володимиру Кузикові та Марії Захаріясевич за увагу і поміч Покійним в останніх днях їх життя.

Щиро дякуємо представникам організацій і поодиноким особам, які під час останньої тризни поділилися теплими споминами про покійного Мирона: Теодорові Царикові, голові Т-ва „Бойківщина", Богданові Тодорову, почесному членові Асоціяції Українців Католиків „Провидіння", д-рові Олександрові Біликові, кол. голові ЗУАДК-у, Ігореві Чижовичу, кол. голові Спортивного Товариства „Тризуб", шкільному приятелеві Володимиру Кузикові і Тині Гординській-Баранецькій, що передала на обидвох тризнах милі спогади про стрийків молодших членів родини.

Дякуємо похоронному заведенню Насевичів за старанне і сумлінне переведення похоронів.

Вкінці, складаємо найщирішу подяку усім, що так численно взяли участь у похоронних відправах, за молитви і квіти, за телефонічні і листовні вислови співчуття, за пожертви на Служби Божі і на добродійні цілі.

Хай Всевишній сторицею винагородить Вас усіх своїми ласками.

З вдячністю, брат ВОЛОДИМИР з родиною

<u>В ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНИХ ЗЛОЖИЛИ НА НАСТУПНІ ЦІЛІ:</u>

<u>НА СЛУЖБИ БОЖІ:</u>

<u>ЗА ОРЕСТА:</u> Білик Олександер і Іванна, Борецький Методій, Брикович Теодозія, Волощук Ярослав, Гарасевич Володимир і Теодозія, Данилів Марія, Кульчицький Християн з родиною, Кусен Іван і Варвара, Кусен Софія, Леськів Марія, Леськів Микола і Софія, Мадай Ірена і Возинь Марія, Майчук Михайло з родиною, родина Михалюків (4 С.Б.), Онуферко Слава, Ребенський Іван з родиною, Романів Володимир і Звена, Семанишин Марія, Сеник Богдан з родиною, Солтис Мирослав і Чеслава, Стерчо Ірена, Терлецький Володимир, Харина Марія, Швець Марія.

<u>ЗА МИРОНА:</u> Білик Олександер і Іванна, Ґрамяк Лев з родиною, Данилів Марія, Захаріясевич Катерина, Захаріясевич Марія і Адріян, Захаріясевич Орест, ЗУАДК, Їжак Христина, Кульчицький Богдан і Христина, Кульчицька Христина і Звенислава, Кусен Софія, Леськів Марія, Мадай Ірена, Михалюк Ольга (2 С.Б.), Рад Анна, Володимир і Звена Романів, Укр. Регіональний Комітет Дрогобича, Харина Марія, Чижович Ігор і Марія.

<u>НА ФУНДАЦІЮ ПРИЯТЕЛІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ:</u>

	250 дол.	Володимир і Христина Баранецькі;
по	200	Катерина Захаріясевич, інж. Стефан і Марта Скрибайли;
по	100	д-р Адріян і д-р Олександра Баранецькі, д-р Микола і Христина Баранецькі, Мирон Баранецький, Богуслава Гнатів, Марія Захаріясевич, д-р Ліда Ляшевич, Володимир Кузик, Олена Несін;
	55	Атанас і Катруся Кобрини;
по	50	Богданна-Надя Бігун, Оля Гаєцька, Евген і Евгенія Івашкови, Марія Семанишин, д-р Юрій і д-р Люба Стефанівські, д-р Богдан і д-р Зоня Шебунчаки;
по	25	Василь Василів, Марта Шиприкевич;
по	20	Ольга Бугай, Ілля Лабунька;
по	10	Стефа Боящюк, Анна Скірська.

<u>НА УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ:</u>

	255 дол.	Володимир і Христина Баранецькі;
по	150	д-р Адріян і д-р Олександра Баранецькі, д-р Микола і Христина Баранецькі;
по	50	Адріян Гаврилів, Богдан і Христина Кульчицькі, Олена Утриско, Теодор і Тереса Царики, Ігор і Марія Чижовичі;
по	25	Мирон і Славомира Біласи, Марія-Христина Фурдина і Марія Шанта, Асоціяція Українських Американських Сеньйорів;
по	20	Методій Борецький, Марія Леськів, Микола і Софія Леськів, Захаріясевич Марія і Адріян;
по	10	Володимир Колодій, Анна Рад.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Зі смутком повідомляємо, що 27 липня 2002 р. у Києві відійшов у вічність побратим дивізійник

бл. п.

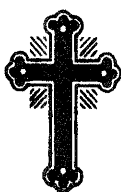
мґр БОГДАН ЯСІНСЬКИЙ

Покійний був активним членом у Крайовій Управі Дивізійників і всього дивізійного братства.

Крайова Управа 1 УД-УНА висловлює наше щире співчуття дружині ТЕТЯНІ і усій Богдановій родині.

Вічна Йому пам'ять!

КРАЙОВА УПРАВА 1 УД-УНА

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 4 липня 2002 р. в Чикаго відійшов у вічність

бл. п.

ІГОР ГУМЕНЮК

Нар. 14 березня 1909 р. в селі Мигова, біля Добромиля, в священичій родині.

Покійний був заслуженим кооператором в Україні, 1-им диригентом хору „Сурма" та одним із будівничих собору свв. Володимира і Ольги в Чикаго.

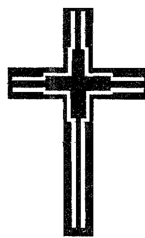
Був людиною високої особистої культури, принциповий, щирий патріот, глибоко релігійний та щедрий на патріотичні та релігійні цілі.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 9 липня 2002 р. в соборі свв. Володимира і Ольги, а відтак тлінні останки спочили в Україні.

Його світла пам'ять завжди буде в наших серцях.

РОДИНА І ПРИЯТЕЛІ

Замість квітів у пам'ять бл. п. Ігора Гуменюка просимо складати пожертви на будівельний фонд собору свв. Володимира і Ольги
St. Volodymyr and Olha
2245 W. Superior St., Chicago, IL 60612

В глибокому смутку повідомляємо приятелів, знайомих, що з волі Всевишнього після довгої, важкої недуги, відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ

бл. п.

АНДРІЙ СИСАК

нар. 6 травня 1913 р. в Джурині, Чортківського повіту, Галичина

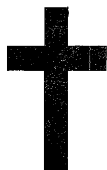
ПАНАХИДА відбулася в четвер, 18 квітня 2002 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Voran Funeral Home, Dearborn MI.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 19 квітня 2002 р. о год. 9-ій ранку в українській католицькій церкві св. Михаїла в Дірборні, Миш. Тлінні останки похоронено на цвинтарі St. Hedwig в Dearborn, MI.

Незмірно горем прибиті:

дружина	– ТАМАРА
дочка	– МАРУСЯ FINLAY
внучки	– ТАМАРА
	– ЛАВРА
син	– АНДРІЙ з дружиною РОМОЮ
внуки	– ПЕТРО
	СТЕФА
	– ХРИСТИНА
свати	– СТЕФА та ЕДВАРД РОГАЧ

Вічна Йому пам'ять!

СЕРЕДОВИЩЕ УГВР і ПОЛІТИЧНА РАДА ОУНз
діляться сумною вісткою з членами та українським громадянством, що у неділю, 28 липня 2002 р., у Києві, несподівано відійшов у Божу вічність, на 80-му році багатотрудивого життя

бл. п.

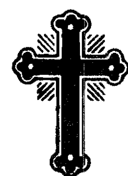
мґр БОГДАН ЯСІНСЬКИЙ

довголітній член ОУН і Середовища УГВР, відомий бібліотекар Конгресової Бібліотеки у Вашінгтоні, член Українського Патріярхального Товариства в США, автор наукових та бібліографічних праць і громадсько-політичний діяч.

ПОХОРОННІ обряди відбулись 2 і 3 серпня у Києві та у його родинному місті Івано-Франківську.

Дружині Тетяні, дочкам Ірині з мужем Кеннетом і Марті з мужем Іваном, синові Романові з дружиною Христею, сестрам Надії Желехівській, Марії Мурованій, Лідії Келлер, ближчій і дальшій родині складаємо глибоке співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 29 травня 2002 р. відійшов у вічність в Сан Сиclub, Аріз. наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО

бл. п.

ТЕОДОР ТОМКІВ

нар. в селі Товстолух, Тернопільської обл.

Довголітній активний член церкви св. Миколая в Чикаго. Брав участь в організаціях, був довголітнім членом братства св. Імени, був довголітнім членом Українського Американського Клюбу та кілька років був його предсідником, був членом Від-ділу Українського Народого Союзу в Чикаго та делегатом на Конвенціях. Брав активну участь в церкві Успення Пресвятої Богородиці у Фініксі, Аріз.

ПОХОРОН відбувся 1 червня 2002 р. в Сан Ситі, Аріз. Тлінні останки спочили на цвинтарі Св. Миколая в Чикаго.

Залишив в тяжкому горі і смутку:

дружину – ЗЕНОВІЮ
дочку – ЛІДІЮ ТОМКІВ
сина – ІВАНА з дружиною BETH і донею CLAIRE
родини – КАМІНСЬКИХ з дітьми
– ГРАБАС з дітьми
ближчих і дальших знайомих.

Вічна Тобі пам'ять, дорогий МУЖЕ, БАТЬКУ і ДІДУНЮ.
Ти нам залишив багато гарних споминів.

Дружина ЗЕНОВІЯ з родиною

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 1 серпня 2002 р. відійшла у вічність, проживши 100 років, наша дорога МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

СОФІЯ ЛУЦІВ ШУМСЬКА

з дому КРИКЕВИЧ

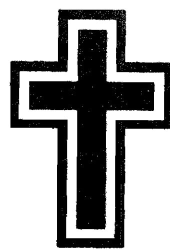
нар. в Станині, повіт Радехів

В глибокому смутку залишилися:

дочки – ЛЮБА СІЛЕЦЬКА
– ІРЕНА МОРОЗ з мужем ЯРОСЛАВОМ
син – РОМАН з дружиною КАТРУСЕЮ (в Україні)
внуки – РОМАН СІЛЕЦЬКИЙ з дружиною ТАНЕЮ
– ДАНУСЯ СІЛЕЦЬКА
– АНДРІЙ МОРОЗ з дружиною УЛЯНОЮ
– МАРКО МОРОЗ з дружиною ЛІНДОЮ
– РОМАН Л-ШУМСЬКИЙ з дружиною ЗОРЯНОЮ
– ІРЕНА Л-ШУМСЬКА (в Україні)
правнуки – НАТАЛІЯ і АДРІЯН СІЛЕЦЬКІ
– ОЛЕСЬ МОРОЗ
– ЛІДА і ТАМАРА МОРОЗ
– ЮЛІЯНА Л-ШУМСЬКА
– ХРИСТИНА Л-ШУМСЬКА (в Україні)
сестра – НАТАЛІЯ КРИКЕВИЧ (в Україні)
та ближча і дальша родина в Україні

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 5 серпня 2002 р. з похоронного заведення Насевича при Тейбор Ровд до церкви Благовіщення Пресвятої Діви Марії, а відтак на цвинтар Лавнвю у Філядельфії.

Вічна Її пам'ять!

Прибиті горем повідомляємо, що в понеділок, 29 липня 2002 р. після довшої недуги, упокоїлася в Бозі

бл. п.

ІРЕНА ОЛЬГА БОЙКО

з дому ПОРОДКО

нар. 15 липня 1914 р. в Куликові, біля Львова,

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 2 серпня 2002 р. в церкві Входа в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фла.

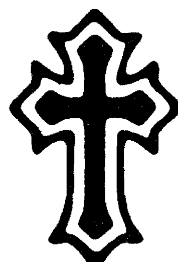
Там же в 40-ий день смерти Покійної, в суботу, 7 вересня 2002 р., буде відправлена Поминальна Служба Божа.

Залишені у глибокому смутку:

муж – МИХАЙЛО
дочки – ОЛЕНА ХРИСТИНА
– ЛІДА ІВАННА з мужем КЛИФОРДОМ
син – БОГДАН з дружиною АННОЮ
внуки – МИХАСЬ та ДЖІННІ

Вічна Їй пам'ять!

Родина просить, замість квітів на могилу Покійної, складати пожертви на Український Католицький Університет у Львові і висилати на адресу:
Michael Boyko, 4413 Mc Cullough St., Port Charlotte, FL 33948
Tel.: (941) 613-5923;
Ukrainian Catholic Educational Foundation, 2247 West Chicago Ave., Chicago, IL 60622;
або
на Союз Українок Америки, на фонд „Молочко і булочка"
203 Second Ave., New York, NY 10003.

З великим жалем повідомляємо, що 18 липня 2002 р. відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО, ДІДО і СТРИЙКО

бл. п.

ВОЛОДИМИР БАЛКО

народжений 13 лютого 1913 р. в Ямні Долішній, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 27 липня 2002 р. в церкві св. Михаїла в Гартфорді і на цвинтарі св. Михаїла в Ґластонбері, Коннектикат.

Залишені в глибокому смутку:

син – д-р ОЛЕКСАНДЕР БАЛКО з родиною
племінник – БОГДАН БАЛКО з родиною
племінниця – ХРИСТИНА БАЛКО СЛИВОЦЬКА з родиною

Вічна Йому пам'ять!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040